

IFRS 16 – leasing

Regnskabsmæssig behandling af leasing efter IFRS 16 og
regnskabsbrugeres informationsværdi

Kandidatafhandling er udarbejdet af: Maria Barnes Hansen og Mathias J. Vintersbølle

Vejleder: Alex Skjærris

Antal anslag: 263.236 svarende til 116 normalsider

Studie-nr.: 69169 og 91130

Copenhagen Business School, cand.merc.aud.

Afleveringsdato: 1. marts 2019

Abstract

The purpose of this thesis is to examine whether IFRS 16 will have such a significant effect on the information value for the users of the accounts that the IASB and FASB's anticipates. We will examine if the external users of the annual reports make corrections for lease obligations under IAS 16 and their position on how the implementation of IFRS 16 will effect how they make valuation/rating of their clients will chance significantly or if the external users still will make their own corrections to the annual reports from their clients regarding leasing obligations.

To investigate the above, we have performed interviews with experts from some of Denmark's largest banks. The purpose of the interview was to examine how these selected external accounting users, including banks, correct / estimate operational leases today to ensure comparability. Likewise, the external accounting users expect that the new leasing standard gives them increased information value compared to previously leasing standard.

The thesis will also have an explanatory section, where the new conceptual framework is analyzed on whether the new leasing standard fulfills the purpose of the conceptual framework, which has been criticized that the old leasing standard didn't. Further the thesis describes the old leasing standard IAS 17, with examples of how leasing contracts should be treated according to that model. Following a section that describes the IFRS 16 standard including various analyzes of the practical handling of the new leasing standard. After that the thesis includes three case-studies on how 3 listed companies' financial figures are effected by the implementation of IFRS 16. The case-studies have a clear conclusion, that all three companies are significantly affected by the implementation of IFRS 16.

Our overall conclusion on the above in the main question is that IFRS 16 broadly gives the external accounting users of the annual reports a greater insight into the companies' balance sheets, including the value of which assets the companies have control over. We believe that IFRS 16 does not remove subjectivity elements and only change in relation to the old standard. However, we do not consider that the effect of subjectivity conditions is as great under IFRS 16 than under IAS 17, however, there are several subjectivity relationships that apply under IFRS 16 than "just" the classification under IAS 17. We do not believe that the standards make it easier for the external accounting user to carry out analyzes and comparisons, as they are "nervous" for the subjectivity elements and will continue to regulate for leasing themselves. However, we conclude that the information value of the accounts everything else just gets better, after which the underlying value of the assets that companies have control over is reflected in the accounts, which must say that the benefit information value while there are greater demands for presentation and information in corporate reporting.

Indholdsfortegnelse

1. Problemstilling	1
1.1 Problemformulering	3
1.1.1 Undersøgelsesspørgsmål.....	3
1.1.2 Afgræsning	3
1.1.3 Forkortelser.....	4
2. Metodeafsnit.....	5
2.1 Dataindsamling.....	6
2.2 Kildekritik	7
2.3 Afhandlingens struktur	8
3. Baggrund og udvikling af IFRS 16	9
3.1 Introduktion til begrebsrammen	10
3.1.1 Begrebsrammen	10
3.2 Formål med udformning af IFRS 16	16
3.2.1 Baggrund for udarbejdelse af ny leasingstandard.....	16
3.2.2 IASBs effektanalyse	20
3.3 Delkonklusion	21
4. Analyse af informationsværdi.....	22
4.1 Teoretisk vurdering af IFRS 16 og informationsværdi	22
4.1.1 Analyse om IFRS 16 løser teoretiske problemstillinger.....	22
4.1.2 Analyse om IFRS 16 opfylder begrebsramme.....	25
4.2 Analyse af informationsværdi i praksis.....	32
4.2.1 Interviewpersonernes vurdering af betydning af IFRS 16.....	33
4.3 Delkonklusion	36
5. Kommentering af regnskabsudarbejdernes syn på IFRS 16	39
5.1 Novo Nordisk A/S.....	40
5.1.1 Novo Nordisk A/S' væsentligste kommentarer	40
5.2 The Swedish Enterprise Accounting Group.....	41
5.2.1 SEAG's væsentligste kommentarer	41
5.3 Industria de Diseño Textil, S.A	42
5.3.1 Industria de Diseño Textil, S.A kommentarer	43

5.4 Delkonklusion	43
6. Hvilke ændringer ligger IFRS 16 op til i forhold til allerede gældende regler underlagt IAS 17?	44
6.1 Forståelse af IAS 17	44
6.1.1 Klassifikation af leasingkontrakter efter IAS 17	45
6.1.2 Første indregning af finansielle leasingkontrakter	46
6.1.3 Efterfølgende måling af finansielle leasingkontrakter (gæld)	47
6.1.4 Efterfølgende måling af finansielle kontrakter (aktiv)	47
6.1.5 Indregning af operationelle leasingkontrakter	49
6.1.6 Delkonklusion.....	50
6.2 Forståelse af IFRS 16	50
6.2.1 Introduktion til IFRS 16.....	50
6.2.2 Anvendelsesområde.....	51
6.2.3 Definition og beskrivelse af IFRS 16	53
6.2.4 Indregning og måling.....	61
6.2.5 Efterfølgende måling	65
6.2.6 Præsentation og oplysninger.....	69
6.2.7 Eksempel på indregning af leasingkontrakt efter IAS 17 og IFRS 16	71
6.3 Visuel komparativ analyse af IAS 17 og IFRS 16	79
6.4 Overgangsregler til IFRS 16.....	82
6.5 Delkonklusion	84
7. Konsekvenser ved implementering af IFRS 16	84
7.1 Introduktion.....	84
7.2 Kort introduktion til A.P Møller Mærsk	86
7.2.1 Oplysninger om operationel leasing i årsrapporten	86
7.2.2 Estimering af leasingforpligtelse	87
7.2.3 Påvirkning af balancen ved implementering	88
7.2.4 Påvirkning af resultatopgørelsen	90
7.2.5 Påvirkning af balancen ultimo	91
7.2.6 Påvirkning af pengestrøm	93
7.2.7 Nøgletalsanalyse	93
7.3 Kort introduktion til DSC.....	95
7.3.1 Oplysninger om operationel leasing i årsrapporten	95

7.3.2 Oplysninger om IFRS 16 i årsrapporten	96
7.3.3 Påvirkning af primo balance ved implementering.....	97
7.3.4 Påvirkning af resultatopgørelsen	99
7.3.5 Påvirkning af pengestrømme	100
7.3.6 Nøgletalsanalyse	100
7.4 Kort introduktion til Scandinavian Airlines System (SAS)	102
7.4.1 Oplysninger om operationel leasing i årsrapporten fra 2015/16	102
7.4.2 Estimering af leasingforpligtigelse	103
7.4.3 Påvirkning af balancen ved implementering	104
7.4.4 Påvirkning af resultatopgørelsen	105
7.4.5 Nøgletalsanalyse	108
7.4.6 Resultat af konsekvensanalysen for SAS	110
7.5 Delkonklusion af konsekvensanalysen.....	110
7.6 Usikkerhed ved analysernes resultater	112
8. Refleksion.....	113
9. Konklusion	116
10. Litteraturliste.....	122
11. Bilag.....	125

Bilag

Bilag 1	Interview Thomas Justinussen, Danske Bank.....	125
Bilag 2	Interview Jens Christian Skiffard, Nykredit.....	128
Bilag 3	Interview Nick Bretting, Nordea Fleet.....	131
Bilag 4	Interview Peter Vestergaard, Nordea.....	133
Bilag 5	Beregning af intern rente.....	135
Bilag 6	Forskel mellem faktiske ydelser og aktivering af leasing aktiv.....	135
Bilag 7	Opgørelse af pengestrøm A.P Møller Mærsk.....	136
Bilag 8	Formelsamling nøgletal.....	137
Bilag 9	Opgørelse af pengestrøm DSV.....	138
Bilag 10	Opgørelse pengestrøm SAS.....	139

1. Problemstilling

Den nye leasingstandard IFRS 16 har været undervejs siden 2005 og har været et projekt fra organisationen International Accounting Standards Board (IASB) og Financial Accounting Standards Board (FASB), som svar på de bekymringer eksterne regnskabsbrugere har om manglende gennemsigtighed og sammenlignelighed i oplysninger om leasingkontrakter.

Regnskabsbrugere såsom analytikere, kreditinstitutter, banker og investorer har i årevis ikke direkte kunne sammenligne virksomheder, som låner til at købe aktiver sammen med de virksomheder, der leaser aktiver. Man har i stedet forsøgt at korrigere årsregnskaber, så operationel leasing er blevet indregnet til brug for vurderinger af virksomheder.

IASB har ved et projekt undersøgt hvilke problemer, der eksisterer i forhold til leasing og den finansielle effekt af disse problemer. En af de problemer, som IASB identificerer i projektet, er, at over 85% af eksisterende leasingforpligtelser ikke fremgår på virksomheders balance.¹ Det betyder ifølge IASB, at regnskabsbrugere har svært ved at forstå og analysere informationerne vedrørende leasing.

Kathryn Donkersley, Technical Manager for IASB, lægger vægt på tre hovedproblematikker, som regnskabsbrugere står overfor.² Det er for det første svært at få et retvisende billede af virksomhedernes leasingaktiver samt leasingforpligtelser, da de ikke fremgår af balancen. For det andet er det ikke muligt at sammenligne virksomheder, som leaser aktiver med de virksomheder, som køber samme aktiver. Slutligt er informationsværdien vedrørende operationel leasing mangelfuld, hvilket gør at analytikere, kreditinstitutter samt banker ofte fejl- og overestimerer beløbet af operationel leasing.

Udover ovenstående problematikker har samfundsudviklingen verden over bidraget til, at der er sket en stor stigning i indgåelse af leasingkontrakter og en forventning om fortsat vækst i fremtiden. Den øgende interesse i leasing spiller også en væsentlig rolle for fokus på den regnskabsmæssige behandling af leasing, samt udarbejdelsen af IFRS 16.

¹ Artikel IFRS.org: <https://www.ifrs.org/-/media/project/leases/ifrs/published-documents/ifrs16-project-summary.pdf>

² IFRS Board video introduktion: https://www.youtube.com/watch?v=JnO3wA7eGec&index=7&list=PLrLeeuMbuaUckTZyHN4CoRenub_Gw7NM

IASB og FASB har ved deres undersøgelse af 1.022 børsnoteret virksomheder, som aflægger regnskab efter IFRS, konstateret, at leasingforpligtelser for næsten 3 billioner US dollars holdes udenfor balancen.³ Udviklingen ses ligeledes på det danske marked, og tal fra brancheorganisationen Finans og Leasing oplyser, at der i Danmark i 2017 er indgået leasingaftaler for 45.170 mio. DKK mod 30.431 mio. DKK i 2014.⁴ En stigning på 48% set over en 3-årig periode.

Grundet ovenstående har IASB og FASB valgt at foretage ændringer ift. den regnskabsmæssig behandling af leasing i virksomhedernes regnskaber, da alle leasingforpligtelser som udgangspunkt fremadrettet skal indregnes i balancen ved IFRS 16.

Det er IASB og FASBs påstand at denne ændring har væsentlig betydning for regnskabsbrugere, investorer samt bankers informationsværdi på regnskabet. Ændringerne vil påvirke virksomhedernes balance, nøgletal og præsentation i muligvis så høj en grad, at regnskabsbrugere bedre vil kunne foretage økonomiske beslutninger/investeringer.

Vi vil med denne opgave gerne undersøge, om IFRS 16 vil have en så væsentlig effekt på informationsværdien for regnskabsbrugere, som IASB og FASBs ligger op til. Der vil være fokus på, om regnskabsbrugere og børsnoteret virksomheder i forvejen ikke korrigerer for leasingforpligtelsen, således effekten af ændringerne ikke er ligeså høj som forventet.

Vi vil derfor undersøge, hvordan udvalgte regnskabsbrugere, herunder banker, korrigerer og estimerer operationelle leasingaftaler i dag for at sikre sammenlignelighed. Ligeledes vil vi undersøge, om de eksterne regnskabsbrugere vurderer, at den nye leasingstandard giver dem øget informationsværdi i forhold til tidligere.

Udover ovenstående vil vi med udgangspunkt i udvalgte børsnoteret virksomheder undersøge og demonstrere, hvilken effekt IFRS 16 har på årsrapport og nøgletal.

Vi har ud fra ovenstående problemstilling udarbejdet følgende problemformulering med tilhørende undersøgelsesspørgsmål.

³ Artikel IFRS: Project Summary and feedback statement, januar 2016; <https://www.ifrs.org/-/media/project/leases/ifrs/published-documents/ifrs16-project-summary.pdf>

⁴ Finans og leasing: statistik, 2017 tal og 2014 tal: http://finansogleasing.dk/statistik_omsaetning.aspx

1.1 Problemformulering

Hvorledes vil implementeringen af IFRS 16 påvirke den regnskabsmæssige rapportering af leasing – herigennem informationsværdien for regnskabsbrugere?

1.1.1 Undersøgelsesspørgsmål

Der er udarbejdet følgende undersøgelsesspørgsmål til besvarelse af problemformuleringen.

1. Hvad ligger til grund for udformningen af den nye regnskabsstandard IFRS 16?
2. Hvilke kritikpunkter er der til IAS 17 og er disse løst i IFRS 16?
3. I hvilket omfang øger IFRS 16 årsrapportens værdi for regnskabsbrugere? Opnås formålet med udarbejdelsen af den nye leasingstandard?
4. Hvilken ændringer ligger IFRS 16 op til i forhold til de allerede gældende regler underlagt IAS 17?
5. Hvilken effekt vil IFRS 16 have på årsrapport og nøgletal for udvalgte børsnoteret virksomheder, herunder den regnskabsmæssige behandling?

1.1.2 Afgræsning

Følgende afsnit indeholder opgavens afgræsning, som skal sikre besvarelsen af problemformulering.

Vi har i vores opgave fokus på effekterne og konsekvenserne for selskaber, som er leasingtager, deres regnskaber og regnskabsbrugerne af disses regnskaber. Vi vil derfor ikke omtale dens reglerne eller den regnskabsmæssige behandling for leasinggiver, eftersom de hidtidige regler IAS 17 fortsætter.

Selvom den regnskabsmæssige begrebsramme, som er vedtaget af IASB i 2018, ikke var gældende på tidspunktet for vedtagelsen af IFRS 16, er denne dog valgt som alternativt til den tidligere begrebsramme for 2018. Dette er vurderet okay, da den nye begrebsramme synes mere aktuelt med opdaterede definitioner af aktiver og forpligtelser. Ligeledes er centrale kvalitative egenskaber ikke ændret i forhold til 2010 versionen.

Vi har i vores opgave fokuseret på de – i vores optik – relevante niveauer i begrebsrammen. Vi har derfor valgt at afgrænse os fra niveau 3, som er en beskrivelse af den rapporteringspligtige enhed, som er en beskrivelse af formålet med årsregnskabet, hvornår man aflægger årsregnskaber mv. Dette niveau er ikke vurderet relevant i forhold til besvarelse af vores problemstilling. Ligeledes vil niveau 7 ikke indgå i opgaven.

Det nye niveau indeholder vejledning til præsentation og oplysning om indregning af indtægter og omkostninger i resultatopgørelsen og anden totalindkomst, hvilket vurderes ikke at have relevans for vores besvarelse af problemstilling.

Vi vil i denne opgave kun kort berøre overgangsbestemmelser og implementeringsregler, som IASB har udarbejdet i forbindelse med IFRS 16, da dette ikke vurderes relevant i forhold til besvarelse af vores problemformulering.

Vores fokus i opgaven er indregning og måling efter IFRS 16 og forskellene til den eksisterende leasingstandard IAS 17. Derfor vil vi i forbindelse med reglerne for indregning primært se på effekterne i resultatopgørelsen samt balancen og nøgletal, hvor præsentationskrav samt oplysningskrav vil kun kort blive gennemgået. Gennemgangen af disse krav ville kunne være med til at påvirke konklusionen, da disse krav er med til at belyse informationsværdien i regnskaberne.

Ved vores analyse af effekterne af IFRS 16 og dens påvirkning på regnskabsbrugere, har vi valgt at have fokus på banker. Der afgrænses fra resterende regnskabsbrugere. Det har vi gjort, da mange virksomheders låneaftaler med banker er baseret på overholdelsen af "lånecovenants" (fikserede nøgletal, som virksomheden skal overholde). De vurderes derfor at være relevante i forhold til, om effekterne giver udfordringer i indgående af låneaftaler, eller om bankerne allerede selv korrigerer disse nøgletal ved vurderinger af soliditeten og virksomhedens værdiansættelse.

Der afgrænses fra de skattemæssige forhold, som en konsekvens af implementeringen af IFRS 16 grundet opgavens omfang. Ligeledes er vores problemstilling rettet mod den regnskabsmæssige behandling.

Vi afgrænser os til at foretage ekstern analyse af virksomhedernes årsrapporter for senest aflagte regnskabsår på analysetidspunktet, da det giver det bedste billede af virksomhedens nuværende situation i relation til leasing.

Vi afgrænser os fra at indarbejde sub-leasing i vores casestudies', hvilket ville have givet andre omformulerede regnskabstal. Vi afgrænser os endvidere for den teoretiske gennemgang af sale-and-lease back samt påvirkning heraf. Vi vurderer dog ikke, at disse ville påvirke konklusionen væsentligt.

1.1.3 Forkortelser

Følgende forkortelser vil blive anvendt i afhandlingen:

- IFRS er en forkortelse for International Financial Reporting Standards.

- IAS er en forkortelse for International Accounting Standards.
- IASB er en forkortelse for International Accounting Standards Board.
- FASB er en forkortelse for Financial Accounting Standards Board.

2. Metodeafsnit

I følgende afsnit vil metode, teori om empiri blive belyst.

Der er tale om en teoretisk afhandling, som understøttes af praktiske eksempler af empiri og egen tilvirkning af data. Herved opnås en større platform af argumentation samt en mere retvisende besvarelse af stillet problemformulering. Metodevalget har derfor en væsentlig rolle i forhold til den sammenhæng, som belyses mellem problemformuleringen og afhandlingens enkelte afsnit. Det er metodevalget, som ligger til grund for det datamateriale, som afhandlingen bygger på.

Afhandlingens primære formål er at undersøge og analysere IFRS 16s regnskabsmæssige effekt for leasingtager, herunder påvirkningen af informationsværdien for eksterne regnskabsbrugere. Afhandlingen opbygges derfor efter den deduktive metode.

Deduktion er en videnskabelig metodeforståelse, hvor sikker viden opnås gennem logiske grundantagelser og observationer.⁵ Afhandlingen ønsker at belyse, hvorledes implementeringen af den nye leasingstandard IFRS 16 vil påvirke den regnskabsmæssige rapportering af leasing, hvorfor eksisterende teori og viden anvendes til at opnå ny viden herom. Det er altså problemformuleringen og tilhørende teori, som er styrende for afhandlingen. Med udgangspunkt i de opstillede delspørgsmål i problemformuleringen vil de besvares ud fra et teoretisk fundament og skabe en sammenhængende analyse, som slutligt giver en samlet konklusion. Med udgangspunkt i begrebsrammen undersøges IFRS 16s regnskabsmæssige behandling af leasing med fokus på ændringer i forhold til IAS 17 med henblik på vurdering af informationsværdien. Ud fra analysen vil der afslutningsvis kunne vurderes, om IASBs begrebsramme er efterleveret, og om tidligere kritikpunkter under IAS 17 er afhjulpet, samt om formålet med IFRS 16 er opfyldt.

Effekten af IFRS 16 vil analyseres i en empirisk undersøgelse i form af et casestudie. Casestudiet har til formål at bidrage med en dybere forståelse af den nye leasingstandard og konsekvenserne heraf.

⁵ Videnskabsteori, side 26

Dertil vil der tages udgangspunkt i en række børsnoteret virksomheder, som i et større omfang anvender leasingaftaler. Afsluttende kan det herfor konkluderes, hvilken effekt IFRS 16 har for den regnskabsmæssige behandling.

Afhandlingen bygger som sagt på den kvalitative metode, da vi til brug for analysen har foretaget interviews med udvalgte danske bankinstitutter. Ved brug af denne metode får man ved indsamlingen en mere detaljeret beskrivelse og dybere forståelse af emnet i forhold til kvantitativ metode. Kvalitativ metode har et manglende teoretisk fundament ved undersøgelse⁶. Den kvalitative metode anvendes derfor som et forstudie, som senere sammensættes med en eventuel kvantitativ undersøgelse, således der opstår en større teoretisk sammenhæng. Afhandlingen kunne med fordel have indeholdt spørgeskemaer til aktieanalytikere, som en kvantitativ undersøgelse, hvor andre eksterne regnskabsbrugeres holdninger ville komme til udtryk og hermed sammen med de allerede i forvejen interviews danne grundlag for én samlet generel konklusion, som vil være styrket af brugen af begge metoder. Grundet opgavens omfang er spørgeskemaerne ikke udført.

2.1 Dataindsamling

Når man taler om dataindsamling, skelner man grundlæggende mellem indsamlingsmetoder på to niveauer; dels i forhold til primære og sekundære data, samt kvantitative og kvalitative data.⁷ Der er tale om primære data, når datamaterialet er udarbejdet af en selv og til eget formål, hvor sekundære data er udarbejdet af andre.

Denne afhandling anvender følgende sekundære kvalitative data: Lovgivning i form af IAS 17 og IFRS 16, samt udvalgt information om IFRS 16, herunder relevante artikler og IASB Discussion Paper DP/2009/1: "Leases Preliminary Views". Ligeledes er IABS begrebsramme for 2018 anvendt som et teoretisk grundlag for vores besvarelse. Disse udgør centrale kilder for, at vi kan opbygge en teoretisk forståelse, således vi kan danne grundlag for vurdering af vores problemstilling.

Afhandlingen tager ligeledes udgangspunkt i sekundært kvantitativt data, som er anvendt til brug for vores casestudy. Vi har anvendt de seneste årsrapporter for udvalgte børsnoterede selskaber henholdsvis SAS, DSV samt A.P. Møller Mærsk. Disse er anvendt som analysegrundlag til vurdering af, hvorledes IFRS 16 vil påvirke den regnskabsmæssige behandling, herunder påvirkning af centrale regnskabsposter, pengestrømme samt hoved- og nøgletal.

⁶ Samfundsvidenskabelig metode, side 146

⁷ Samfundsvidenskabelig metode, side 81

I afhandlingens anden analysedel, som omhandler en både teoretisk og praksis analyse af eksterne regnskabsbrugeres informationsværdi, og om denne er forøget ved IFRS 16, er der taget udgangspunkt i IASBs begrebsramme og IASBs diskussionspapir til brug for klarlæggelse af fordele samt udfordringer ved implementering/anvendelse af IFRS 16. Ligeledes danner analysen om opfyldelse af IASBs begrebsramme god identifikation på de mulige udfordringer og problemstillinger, som kan opstå i praksis. Vi har også anvendt primære kvalitative data, i form af diverse spørgeteknikker. Vi har foretaget dybdeinterviews af banker med henblik på at blive oplyst om, hvordan de opfatter IFRS 16 og dens påvirkning, herunder om deres kreditvurderinger vil ændre sig.

2.2 Kildekritik

Det har som udgangspunkt været til hensigt at anvende valide kilder. I vores indhentede datamateriale af primære kilder, som består af interviews, har eksperter udtalt sig fagligt, personligt og subjektivt til emnet. Det vurderes, at respondenterne beskæftiger sig med problemfeltet som deres ekspertiseområde i hverdagen, hvorfor der på baggrund heraf vurderes, at deres kendskab og forståelse heraf er troværdige og pålidelige. Respondenterne anses derfor at være valide kilder, som kan anvendes til understøttelse og argumentation i afhandlingen.

I forhold til om de foretagne interviews er repræsentativt for en generel konklusion om emnet, har vi forsøgt kvalitativt at udvælge eksperter, som beskæftiger sig med standarden og dens problemstillinger i hverdagen og ligeledes har en regnskabsmæssig forståelse af IFRS 16. Det er derfor efter vores mening en troværdig og repræsentativ stikprøve ift. til konklusionen på eksterne regnskabsbrugeres syn på leasingstandarden. I stedet for de foretagne dybdeinterviews ville man i stedet kunne have udvidet stikprøven markant ved fremsendelse af spørgeskemaer til banker samt aktieanalytikere, ulempen ved denne metode vil være, at spørgeskemaer indeholder mere ”lukkede svar” og derfor ikke indeholder ligeså detaljerede holdninger og synspunkter. Vi har herfor anvendt dybdeinterviews i stedet for spørgeskemaer, da vi vurderer, at en mindre udvalgt population af eksperter er at foretrække, fremfor et højere antal respondenter med mindre detaljerede svar og holdninger.

I opgavens afsnit vedrørende case studie, henvises der til beskrivelsen af usikkerhed ved analyses resultater vedrørende kritik heraf, jf. afsnit 7.6.

Indhentet sekundære kilder består hovedsageligt af lovbestemmelser og reguleringer, som er i besiddelse af høj troværdighed.

Da IAS 17, IFRS 16, IASBs begrebsramme er i objektiv form, hvilket sikrer troværdighed i opgavens primære datagrundlag. Ligeledes er ovenstående kilder udarbejdet af internationale anerkendte lovgivere, hvorfor datagrundlaget vurderes valid.

Anden sekundære data i form af regnskaber fra børsnoteret virksomheder er udarbejdet og underskrevet af statsautoriserede revisorer, hvorfor man ud fra revisors erklæring kan konkludere, at der er tale om regnskaber med 95% sikkerhed. Dette sikrer stor validitet af regnskaberne. Andet indhentet datamateriale består af skrifter fra større revisionshuse og tidsskrifter fra internettet, hvorfor vi har foretaget en kritisk vurdering af disse i forhold til validiteten. Eftersom kilderne er udarbejdet af større revisionshuse, som antages at have stor troværdighed, anses kilderne som værende valide.

Der er gennem afhandlingen løbende foretaget en kritisk vurdering af ovenstående anvendte sekundære kilder for at sikre aktualitet, undgå holdningsbaserede kilder samt en grundlæggende faglig kvalitet.

2.3 Afhandlingens struktur

Afhandlingens struktur er beskrevet nedenfor og skal give et overblik over afhandlingens afsnit. Afhandlingen indeholder både en teoretisk og en analytisk del.

Kapitel 1 omfatter afhandlingens indledning og problemformulering, herunder afgrænsning.

Kapitel 2 er afhandlingens metodeafsnit, herunder dataindsamling og kildekritik.

Kapitel 3 indeholder en redegørelse for baggrunden og udviklingen af IFRS 16, herunder en redegørelse for IASBs begrebsramme med henblik på at besvare underspørgsmål 1. Med baggrund i redegørelsen af IASBs begrebsramme benyttes denne til at begrunde hovedårsager til overgangen fra IAS 17 til IFRS 16, samt hvilken informationsværdi regnskabsbrugere har efterspurgt. Det er en besvarelse på første del af underspørgsmål 2, nemlig hvilke væsentlige kritikpunkter som IAS 17 har besiddet, i henhold til IASB Discussion Paper DP/2009/1: "Leases Preliminary Views". Den anden del af underspørgsmål 2, om IFRS 16 har løst disse kritikpunkter, vil blive analyseret i kapitel 4.

Kapitel 4 består i en teoretisk vurdering af IFRS 16 og dens informationsværdi for regnskabsbrugere, i henhold til de tidligere omtalte kritikpunkter i kapitel 3. Herunder en vurdering af, om disse er løst i den nye leasingstandard. Kapitlet indeholder ligeledes en teoretisk analyse af, om IFRS 16 opfylder IASBs begrebsramme og hermed øger regnskabsbrugernes informationsværdi.

Kapitel 4 indeholder endvidere en praktisk analyse om informationsværdien for udvalgte regnskabsbrugere med udgangspunkt i tre interviews af bankinstitutter. Her vil deres holdninger og meninger om IFRS 16 blive analyseret. Bankinstitutternes holdninger vil danne baggrunden for en mere generel holdning om leasingstandardens påvirkning på nytteværdien. Dette afsnit besvarer hermed underspørgsmål 3.

Kapitel 5 indeholder en kommentering fra udvalgte regnskabsudarbejders syn på IFRS 16 og hvorledes disse synspunkter er i overensstemmelse med analysens allerede fundne synspunkter.

Kapitel 6 indeholder en redegørelse af, hvordan den regnskabsmæssige behandling af leasingkontrakter bliver efter reglerne i IFRS 16. Herunder foretages en komparativ sammenligning med de tidligere regler efter IAS 17. Dette er en besvarelse af underspørgsmål 4.

Kapitel 7 indeholder en analyse af den regnskabsmæssige behandling, om hvordan den nye leasingstandard vil påvirke udvalgte børsnoterede virksomheders årsrapporter, herunder resultatopgørelse, balance, pengestrømme og nøgletal. Der er udvalgt børsnoterede virksomheder fra fly-, transport- og shippingbranchen, da det ifølge IASBs er brancher med størst påvirkning. Der vil kommenteres på analysens resultater for hver børsnoteret virksomhed. Analysen besvarer hermed på underspørgsmål 5.

Kapitel 8 indeholder et refleksionsafsnit om afhandlingens problemfelt.

Kapitel 9 indeholder afhandlingens konklusion på resultaterne af underspørgsmålene samt ovenstående kapitler. Konklusionen vil besvare afhandlingens problemformulering.

3. Baggrund og udvikling af IFRS 16

Formålet med kapitlet er at redegøre for IASBs begrebsramme. Begrebsrammen er primært udarbejdet for at danne en fælles referenceramme for løsningen af regnskabsudfordringer, sørge for sammenlignelighed samt konsistens blandt regnskaber, samt give regnskabsbrugere mindst mulige analyseomkostninger og forøge deres forståelse af årsrapporter.

Vi ønsker ydermere med baggrund i IASB begrebsramme at begrunde hovedårsager til overgangen fra IAS 17 til IFRS 16, samt hvilken informationsværdi regnskabsbrugere har efterspurgt, siden IASB og FASB påbegyndte udarbejdelsen af IFRS 16.

3.1 Introduktion til begrebsrammen

I perioden 1978-1985 udviklede FASB begrebsrammens generelle struktur på baggrund af et omfattende forskningsprojekt, som senere har dannet grundlag for IASB begrebsramme i 1989. Den er siden blevet revurderet i 2010 af IASB i samarbejde med FASB. Begrebsrammen blev udviklet med det formål at fastlægge retningslinjer for, hvordan den finansielle rapportering bør udformes af virksomhederne, således der opnås størst muligt beslutningsnytte for brugerne.⁸

Begrebsrammen har indtil marts 2018 bestået af 4 niveauer (den revurderede begrebsramme fra 2010), men IASB udstedte den 29. marts 2018 en opdateret version af begrebsrammen for finansiell rapportering. Den opdateret version indeholder tilføjelser og nye elementer, opdateringer samt præciseringer. Den revurderede begrebsramme 2018 består nu af 7 niveauer.⁹

De nye niveauer er kapitel 3: ”årsregnskab og rapporteringspligtig enhed”, kapitel 6: ”måling” samt kapitel 7 ”præsentation og oplysning”. De væsentlige ændringer samt præciseringer, som er blevet foretaget er, at der under niveauet ”definition af elementer” er der foretaget en ændring i definitionen af aktiver og forpligtelser til, at der kan ske indregning, såfremt der er potentiale for, at økonomiske fordele vil til- eller fragå virksomheden. Ligeledes er der sket tilføjelse til niveauet ”indregning”, hvor der er kommet en vejledning til ophør af indregning af aktiver og forpligtelser.¹⁰

Begrebsrammens udvalgte niveauer vil blive gennemgået i nedenstående afsnit. Afsnittet vil ikke indeholde en komplet gennemgang af begrebsrammen, da nogle af begrebsrammens niveauer ikke er relevant i forhold til problemstilling samt senere perspektivering til IFRS 16, jf. afsnit 1.1.2.

3.1.1 Begrebsrammen

3.1.1.1 Niveau 1: Brugere og deres informationsbehov

Ifølge begrebsrammen er de primære regnskabsbrugere nuværende og potentielle investorerne, långivere og andre kreditorer, som træffer beslutninger i egenskab af kapitalindskydere.¹¹ Alle regnskabsbrugere har forskellige informationsbehov, og det er ikke muligt at tilgodese alle.

⁸ Jens O. Elling ”Finansiell rapportering – teori og regulering”, 2017, side 196-197.

⁹ IFRS: Conceptual Framework Project Summary, 2018, side 4. <https://www.ifrs.org/-/media/project/conceptual-framework/fact-sheet-project-summary-and-feedback-statement/conceptual-framework-project-summary.pdf>

¹⁰ EY: IASB issues revised conceptual framework, 2018, s. 3-8: [https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/ey-applying-conceptual-framework-april2018/\\$FILE/ey-applying-conceptual-framework-april2018.pdf](https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/ey-applying-conceptual-framework-april2018/$FILE/ey-applying-conceptual-framework-april2018.pdf)

¹¹ Jens O. Elling ”Finansiell rapportering – teori og regulering”, 2017, side 200.

Begrebsrammen tager derfor udgangspunkt i investorernes informationsbehov, da man mener, at dette informationsbehov er så omfattende, at de øvrige interessenters behov for finansiel information også er dækket.¹²

3.1.1.2 Niveau 2: Kvalitative egenskaber

For at gøre regnskabsinformation nyttig for brugerne indeholder begrebsrammen 2 fundamentale egenskaber, som årsregnskabet skal opfylde, herunder relevans og validitet.¹³

Disse to fundamentale kvalitative egenskaber skal begge være til stede for at skabe nytteværdi for brugerne, da relevant information uden validitet ingen nytteværdi har, og information uden relevans med høj validitet heller ingen nytteværdi vil have.¹⁴

Ved relevans forstås, at *"information er i stand til at gøre en forskel"* for brugernes beslutninger vedrørende ressourceallokering.¹⁵ Relevant information er først i stand til at gøre en forskel i brugernes beslutninger, hvis den har prognose- eller bekræftende værdi (eller begge dele). Prognoseværdi forstås som *"information, der er værdiskabende som input til prognoseprocessen"*.¹⁶ Bekræftelsesværdi er den egenskab, som *"gør det muligt at bekræfte tidligere forventninger eller ændre dem på grundlag af ny information"*.¹⁷ Det er derfor kun den information, som kan påvirke økonomiske beslutninger, som skal medgå i årsrapporten.

Ved validitet forstås, at den finansielle information troværdigt repræsenterer de økonomiske fænomener, og validitet opnås, *"når substansen af de underliggende økonomiske fænomener gengives i den finansielle rapportering, fuldstændig, neutralt og fejlfri"*.¹⁸ Det betyder, at indholdet i den finansielle rapportering skal afspejle faktiske økonomiske fænomener, som eksisterer i virkeligheden.

I den revurderede udgave af begrebsrammen for 2018 har IASB præciseret, at måleusikkerhed er en faktor, som kan påvirke validiteten markant. Man skal afveje forholdet mellem relevant information og måleusikkerhed.

¹² Jens O. Elling "Finansiel rapportering – teori og regulering", 2017, side 200.

¹³ Jens O. Elling "Finansiel rapportering – teori og regulering", 2017, side 204.

¹⁴ Jens O. Elling "Finansiel rapportering – teori og regulering", 2017, side 205.

¹⁵ Jens O. Elling "Finansiel rapportering – teori og regulering", 2017, side 205.

¹⁶ Jens O. Elling "Finansiel rapportering – teori og regulering", 2017, side 205.

¹⁷ Jens O. Elling "Finansiel rapportering – teori og regulering", 2017, side 205.

¹⁸ Jens O. Elling "Finansiel rapportering – teori og regulering", 2017, side 206.

Relevante oplysninger med højt niveau af måleusikkerhed kan være forbundet med så stor usikkerhed, at den mest nyttige information er den information, som ellers er lidt mindre relevant, men er underlagt en mindre måleusikkerhed.¹⁹

Grundet ovenstående har IASB valgt at genindføre forsigtighedsbegrebet, når ledelsen foretager vurderinger under usikre forhold. IASB mener, at forsigtighed understøtter finansiell informations neutralitet²⁰. Forsigtighed er med til at sikre, at regnskabsinformationen ikke fører til et farvet resultat (biased information) i form af ledelsens skøn og usikre forhold.

Udover ovenstående fundamentale egenskaber eksisterer der 4 forstærkende kvalitative egenskaber, som har til formål at adskille mere nyttig information fra mindre nyttig information og forøge den finansielle informations samlede beslutningsnytteværdi. De forstærkende egenskaber er sammenlignelighed, verificerbarhed, aktualitet og forståelighed.²¹ Nedenfor vil de understøttende kvalitative egenskaber blive gennemgået.

Sammenlignelighed er et vigtigt krav. Hvis de primære brugere ikke har mulighed for at kunne sammenligne mellem virksomheder er nytteværdien af finansiell information begrænset. Kravet om sammenlignelighed indebærer derfor, at indregningsmetoder og måling skal anvendes ensartet på samme kategori af det pågældende forhold. Dog skal sammenlignelighed ikke sammenlignes med ensartethed, da den pågældende information skal leve op til de fundamentale egenskaber, relevans og validitet.²²

Det er vigtigt, at finansiell information er aktuelt og rettidigt, før den skaber nytteværdi for regnskabsbrugerne. Brugere skal have den information til rådighed, som er relevant, da uaktuel information ofte er ubrugelig.²³ For at sikre troværdigheden af informationerne skal de kunne verificeres af uafhængige, fagligt kvalificerede personer. Verificerbarhed er med til at opnå validitet, da det sikrer, at man *”kan stole på det, man måler”*.²⁴

Alt finansiell information skal præsenteres så klart som muligt, således det er forståeligt. Forståelighed er en egenskab, som kræves opfyldt for, at informationen kan være til nytte for brugerne.

¹⁹ EY: IASB issues revised conceptual framework, 2018, s. 3: [https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/ey-applying-conceptual-framework-april2018/\\$FILE/ey-applying-conceptual-framework-april2018.pdf](https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/ey-applying-conceptual-framework-april2018/$FILE/ey-applying-conceptual-framework-april2018.pdf)

²⁰ EY: IASB issues revised conceptual framework, 2018, s. 4: [https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/ey-applying-conceptual-framework-april2018/\\$FILE/ey-applying-conceptual-framework-april2018.pdf](https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/ey-applying-conceptual-framework-april2018/$FILE/ey-applying-conceptual-framework-april2018.pdf)

²¹ Jens O. Elling ”Finansiell rapportering – teori og regulering”, 2017, side 207.

²² Jens O. Elling ”Finansiell rapportering – teori og regulering”, 2017, side 208.

²³ Jens O. Elling ”Finansiell rapportering – teori og regulering”, 2017, side 209.

²⁴ Jens O. Elling ”Finansiell rapportering – teori og regulering”, 2017, side 208.

Dog må man ikke undlade information eller forhold, der burde indgå i årsregnskabet, da det er svært for brugerne at forstå, hvis informationen er nødvendig for at være valid.²⁵

3.1.1.3 Niveau 4: Definition af elementer

Dette niveau definerer de elementer, som indgår i årsregnskaber, herunder aktiver, forpligtelser, egenkapital, indtægter og omkostninger samt totalindkomst. De givne elementer skal opfylde begrebsrammens definition, førend det kan komme i betragtning i relation til årsregnskabet.

IASB har i den revurderede begrebsrammen 2018 ændret definitionerne af et aktiv og en forpligtelse. På baggrund heraf er definitionerne for indtægter og omkostninger ligeledes blevet opdateret, således de afspejler ændringen.²⁶

Nuværende definition: Aktiv	Ny definition: Aktiv
En ressource, som kontrolleres af virksomheden, som følge af tidligere begivenheder, og hvorfra fremtidige økonomiske fordele forventes at tilgå virksomheden.	En nuværende aktuel økonomisk ressource, som kontrolleres af virksomheden, som følge af tidligere begivenheder. En økonomisk ressource er en ret, der har potentiale til at skabe økonomiske fordele.

Den nye definition af et aktiv præciserer, at et aktiv er en økonomisk ressource, og at de potentielle økonomiske fordele ikke længere forventes at skulle tilgå virksomheden. Da det ikke behøver at være sikkert eller endda sandsynligt, at der vil opstå økonomiske fordele, har man fjernet dette element. Dog vil en lav sandsynlighed for fremtidige økonomiske fordele have betydning for indregning og måling af aktivet.

Nuværende definition: Forpligtelse	Ny definition: Forpligtelse
En virksomheds aktuelle forpligtelse, som hidrører fra tidligere begivenheder, hvis indfrielse forventes at medføre afståelse af fremtidige økonomiske fordele.	En forpligtelse er en nuværende pligt/forpligtelse til at afgive økonomiske ressourcer som følge af tidligere begivenheder. En forpligtelse er en pligt som virksomheden ikke har nogen praktisk evne til at undgå.

²⁵ Jens O. Elling ”Finansiell rapportering – teori og regulering”, 2017, side 210.

²⁶ IFRS: Conceptual Framework Project Summary, 2018, side 8: <https://www.ifrs.org/-/media/project/conceptual-framework/fact-sheet-project-summary-and-feedback-statement/conceptual-framework-project-summary.pdf>

Den nye definition af en forpligtelse præciserer, at en forpligtelse er en pligt, som afgiver økonomiske ressourcer, og ikke en afståelse af fremtidige økonomiske fordele. Afståelse behøver ikke længere at være forventet, svarende til ændringen i definitionen af aktivet ovenfor. For definition af de øvrige elementer henvises til reference,²⁷ da disse ikke vil blive omtalt yderligere.

3.1.1.4 Niveau 5: Indregning

IASB beskriver, at hvis elementet opfylder definition samt indregningskriteriet i henhold til begrebsrammen, kan selskabet medtage posten i årsregnskabet. På dette niveau beskrives kriterier for indregning af aktiver og forpligtelser i årsregnskaber. IASB har ved den revurderede begrebsramme 2018 ændret indregningskriterier samt tilføjet en vejledning til, hvornår indregning skal ophøre.²⁸ Ophør af indregning vil ikke blive yderligere omtalt.

Det revurderede indregningskriterie kræver, at en virksomhed indregner et aktiv eller en forpligtelse (og eventuelle relaterede indtægter, omkostninger eller ændringer i egenkapitalen), hvis en sådan indregning giver regnskabsbrugerne:

- Relevant information
- Validitet af den underliggende transaktion (faithful representation)

Det tidligere indregningskriterie gik ud på, at en virksomhed skulle vurdere, hvorvidt det var sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele ville tilgå eller afstå virksomheden. Denne del af indregningskriteriet er fjernet, og den revurderede begrebsramme for 2018 fastsætter, at indregning kun er hensigtsmæssigt, hvis det resulterer i både relevant information om elementet (aktiv, passiv, egenkapital, indtægt og omkostning), samt er valid. Det skyldes, at målet er at tilvejebringe oplysninger, der er nyttige for regnskabsbrugere. IASBs formål er at henvise til de kvalitative egenskaber for at skabe et mere sammenhængende begrebssæt på tværs af den revurderede begrebsramme.²⁹

²⁷ IFRS: Conceptual Framework Project Summary, 2018, side 8: <https://www.ifrs.org/-/media/project/conceptual-framework/fact-sheet-project-summary-and-feedback-statement/conceptual-framework-project-summary.pdf>

²⁸ IFRS: Conceptual Framework Project Summary, 2018, side 10: <https://www.ifrs.org/-/media/project/conceptual-framework/fact-sheet-project-summary-and-feedback-statement/conceptual-framework-project-summary.pdf>

²⁹ IFRS: Conceptual Framework Project Summary, 2018, side 10: <https://www.ifrs.org/-/media/project/conceptual-framework/fact-sheet-project-summary-and-feedback-statement/conceptual-framework-project-summary.pdf>

IASB har i stedet beskrevet to situationer ved indregning af et aktiv eller forpligtelse, som ikke giver relevant information.³⁰

- Usikkerhed om eksistensen af aktiv/forpligtelse
- Lav sandsynlighed for fremtidige økonomiske fordele

Indregningskriteriet går ligeledes ud på, at *"posten skal kunne måles pålideligt til kostpris eller værdi"*, som har betydet, at man i nogle tilfælde måler med en vis usikkerhed. IASB har derfor indarbejdet kriteriet om validitet fra niveau 2 i målekriteriet, som skal sikre, at måleusikkerhed overvejes ved indregning. En høj grad af måleusikkerhed i nogle tilfælde kan gøre at der ikke skal ske indregning.³¹

3.1.1.5 Niveau 6: Måling

Måling er et nyt niveau i begrebsrammen. Niveau 6 omfatter en forklaring på de forskellige måleattributter samt de faktorer, man skal overveje, når man vælger måleattribut i forhold til at opnå relevant og valid information.³² IASB beskriver to kategorier af måleattributter, herunder historisk kostpris og dagsværdi.³³

Virksomheden kan som udgangspunkt selv vælge den metode, som måler posten med højest validitet og relevans. Der er stor forskel mellem dagsværdi og historisk kostpris, hvilket kan medvirke til, at indregnede poster i årsregnskaber ikke giver relevant og valid information, hvilket er i strid med begrebsrammens formål om at øge nytteværdien for regnskabsbrugerne. Derfor forslår IASB to faktorer, man bør overveje, når man skal afgøre hvilken måleattribut, som giver mest relevant information. Man skal overveje aktivets eller forpligtelsens egenskab, samt hvordan det bidrager til fremtidige pengestrømme.³⁴

³⁰ IFRS: Conceptual Framework Project Summary, 2018, side 10: <https://www.ifrs.org/-/media/project/conceptual-framework/fact-sheet-project-summary-and-feedback-statement/conceptual-framework-project-summary.pdf>

³¹ IFRS: Conceptual Framework Project Summary, 2018, side 10: <https://www.ifrs.org/-/media/project/conceptual-framework/fact-sheet-project-summary-and-feedback-statement/conceptual-framework-project-summary.pdf>

³² Deloitte: Conceptual Framework for Financial Reporting 2018, side 7: <https://www.iasplus.com/en/standards/other/framework>

³³ IFRS: Conceptual Framework Project Summary, 2018, side 12: <https://www.ifrs.org/-/media/project/conceptual-framework/fact-sheet-project-summary-and-feedback-statement/conceptual-framework-project-summary.pdf>

³⁴ Deloitte: Conceptual Framework for Financial Reporting 2018, side 7: <https://www.iasplus.com/en/standards/other/framework>

3.2 Formål med udformning af IFRS 16

3.2.1 Baggrund for udarbejdelse af ny leasingstandard

Nedenstående afsnit skal belyse baggrunden for udarbejdelse af den nye leasingstandard, herunder hvilke faktorer, som ligger til grund for denne. Vi ønsker ydermere med baggrund i IFRSs begrebsramme at begrunde hovedårsager til overgangen fra IAS 17 til IFRS 16, samt hvilken informationsværdi regnskabsbrugere har efterspurgt, siden IASB og FASB påbegyndte udarbejdelsen af IFRS 16.

Leasing er i stigende grad en mere betydelig finansieringskilde for mange virksomheder, og derfor har man i de sidste mange år haft øget fokus på den tidligere gældende regnskabsstandard IAS 17. Fokus har for de eksterne regnskabsbrugere været den forskellige regnskabsmæssige behandling af finansiell og operationel leasing, som besværliggør sammenligning af virksomheder. IAS 17 har derfor længe været under kritik af eksterne regnskabsbrugere, og i 2009 udarbejdede IASB et ”Discussion Paper”, som indeholdte de mest gentagne kritikpunkter fra de eksterne brugere. Målet med ”Discussion Paper” var ud fra et fællessamarbejde at udarbejde en ny leasingstandard, som kom kritikpunkterne til livs.³⁵ De mest relevante kritikpunkter fra ”Discussion Paper” bliver diskuteret i henhold til regnskabsbrugernes informationsværdi, jf. IFRSs begrebsramme, jf. afsnit 4.1.

3.2.1.1 Kritik 1: Regnskabsbrugere korrigerer regnskaber for at indregne operationel leasing i balancen

Operationel leasing bør indregnes i balancen, således at den regnskabsmæssige behandling af leasing er ensartet. Eksterne brugere har selv korrigeret årsregnskaberne for at medtage effekten af de operationelle leasingkontrakter i balancen for, at den nødvendige informationsværdi fremstår. Problemet med de foretagne korrektioner er, at den information, som noteapparatet indeholder om operationel leasing, ikke er fyldestgørende til at kunne estimere pålidelige tilpasninger til årsregnskabet.³⁶

Ovenstående kritikpunkt er i strid med begrebsrammens primære kvalitative egenskaber, hvilket betyder, at nytteværdien for regnskabsbrugere er formindsket. Finansiell information skal både være relevant og valid, altså troværdig repræsenteret. Validitet er information, som er fuldstændig, neutral og fejlfri.³⁷

³⁵ IASB Discussion Paper DP/2009/1: Leases Preliminary Views, s. 12.

³⁶ IASB Discussion Paper DP/2009/1: Leases Preliminary Views, s. 14.

³⁷ Jens O. Elling ”Finansiell rapportering – teori og regulering”, 2017, side 206.

Fuldstændighed er gældende, når al nødvendig information, som regnskabsbruger skal bruge for at kunne forstå det økonomiske fænomen, er tilstede. Da notekravene vedrørende operationelle leasingkontrakter ikke bringer tilstrækkelig med information til de eksterne brugere og deres forståelse, opfyldes fuldstændighed ikke.

Finansiell information er relevant, når informationen har enten bekræftelsesværdi, prognoseværdi eller begge dele.³⁸ Prognoseværdi betyder, at informationen har værdi og kan bruges som input til prognoseopgave.³⁹

Da de eksterne regnskabsbrugere benytter den finansielle information, om operationel leasing til at korrigere balancen og på baggrund heraf tage beslutninger, vil korrektioner af årsregnskaberne være forbundet med en vis usikkerhed på grund af noternes begrænsede information, hvilket kan føre til fejlagtige beslutninger. Derfor kan den kvalitative egenskab, relevans, være formindsket, hvilket har betydning for de eksterne regnskabsbrugers prognoser af fremtidige pengestrømme.⁴⁰

3.2.1.2 Kritik 2: Forskellige metoder for den regnskabsmæssige behandling af leasing

Da leasingkontrakterne i finansiell og operationel leasing behandles regnskabsmæssigt forskelligt i regnskaber, medfører det, at virksomhederne har mulighed for at strukturere kontrakterne således, at kontrakten har den klassifikation, som virksomheden ønsker.⁴¹ Klassifikationen af kontrakterne er baseret på nogle skønsmæssige vurderinger, hvilket betyder, at ensartede kontrakter kan behandles forskelligt. Det er kritikernes synspunkt, at leasinggiver og leasingtager har mulighed for at klassificere leasingkontrakten som ønsket i forhold til, om selskabet ønsker kontrakterne vist på balancen eller blot noteoplyses.⁴² Dette medfører en begrænset sammenlignelighed på tværs af selskabers årsregnskaber, da ensartede transaktioner kan blive behandlet forskelligt.

Sådanne bevidste tilpasninger af kontrakter er i strid med begrebsrammens fundamentale kvalitative egenskab, validitet, da neutraliteten vil formindskes, når virksomheder forsøger at farve årsrapporten eller fremme en særlig adfærd hos regnskabsbrugere.⁴³

Ligeledes er ovenstående i strid med begrebsrammens supplerende kvalitative egenskab, sammenlignelighed.

³⁸ Jens O. Elling "Finansiell rapportering – teori og regulering", 2017, side 205.

³⁹ Jens O. Elling "Finansiell rapportering – teori og regulering", 2017, side 205.

⁴⁰ Jens O. Elling "Finansiell rapportering – teori og regulering", 2017, side 205.

⁴¹ IASB Discussion Paper DP/2009/1: Leases Preliminary Views, s. 14.

⁴² IASB Discussion Paper DP/2009/1: Leases Preliminary Views, s. 14.

⁴³ Jens O. Elling "Finansiell rapportering – teori og regulering", 2017, side 206-207.

De supplerende kvalitative egenskaber er til for at forstærke brugbarheden af den finansielle rapportering.⁴⁴ Hvis den finansielle rapportering kan sammenlignes med andre virksomheder, vil oplysningerne være mere nyttige og derfor forstærke informationsværdien og beslutningsnyttten.⁴⁵ Da ensartede transaktioner kan behandles forskelligt, ud fra virksomhedernes egne subjektive vurderinger af, hvilken klassifikation kontrakten får, vil sammenligneligheden være formindsket. Dette giver mindre nytteværdi for eksterne regnskabsbrugere.

3.2.1.3 Kritik 3: Kunstige gode nøgletal

Eksterne regnskabsbrugere tager ofte udgangspunkt i nøgletal ved vurdering af eller investering i virksomheder. Nøgletallene, som regnskabsbrugere typisk benytter til at foretage disse vurderinger, er beregnet med baggrund i den samlede balancesum, samt forhold mellem egenkapital og gæld. Når virksomheder klassificerer deres leasingkontrakter som operationel leasing, vil balancesummen ikke påvirkes, da aktiv og forpligtelse ikke indregnes. Derfor har klassifikationen af leasingkontrakter en væsentlig betydning for virksomhedernes nøgletal. Kritikken går på, at standarden har givet mulighed for, at virksomheder kunstigt kan forbedre deres nøgletal samt ”skjule” gæld, hvilket påvirker regnskabsbrugerens vurdering af den finansielle risiko. Dette er i modstrid med begrebsrammens kvalitative egenskaber, især validitet, da virksomheder har mulighed for at påvirke neutraliteten og hermed mindske den troværdige repræsentation. Nytteværdien af den finansielle rapportering er hermed formindsket betydelig.

3.2.1.4 Kritik 4: Definition og indregningskriterier

Kritikken går på, at en leasingkontrakt, der klassificeres som operationel leasing, ikke skal indregnes, selvom leasingtager stadig får brugsretten over aktivet. Dette er i strid med begrebsrammens indregningskriterier for aktiver og forpligtelser, da operationel leasing opfylder kriterierne.⁴⁶

Et aktiv er ifølge begrebsrammen: *”En nuværende aktuel økonomisk ressource, som kontrolleres af virksomheden, som følge af tidligere begivenheder. En økonomisk ressource er en ret, der har potentiale til at skabe økonomiske fordele”*⁴⁷.

Når leasingtager får brugsretten over aktivet, tolkes det ligeledes som, at leasingtager har kontrol over aktivet.

⁴⁴ Jens O. Elling ”Finansiel rapportering – teori og regulering”, 2017, side 208.

⁴⁵ Jens O. Elling ”Finansiel rapportering – teori og regulering”, 2017, side 208.

⁴⁶ IASB Discussion Paper DP/2009/1: Leases Preliminary Views, s. 14.

⁴⁷ IFRS: Conceptual Framework Project Summary, 2018, side 8: <https://www.ifrs.org/-/media/project/conceptual-framework/fact-sheet-project-summary-and-feedback-statement/conceptual-framework-project-summary.pdf>

Leasingaktivet et opstået som følge af tidligere begivenheder, da underskrivelsen af kontrakten sker i tidligere periode, end leasingtager får retten til aktivet. Leasingaktivet er en ret, som har potentiale til at skabe økonomiske fordele, da det er virksomhedens tilsigt, at aktivet vil bidrage til positive pengestrømme. Operationelle leasingkontrakter opfylder da definitionskriteriet i henhold til begrebsrammen.

Indregningskriteriet *"Posten skal kunne måles validt til kostpris eller værdi"*, som skal vurderes i henhold til de primære kvalitative egenskaber, relevans og validitet, jf. afsnit 4.1.2.1, beskriver, at indregning kun er hensigtsmæssigt, hvis det resulterer i både relevant information om elementet (aktiv, passiv, egenkapital, indtægt og omkostning), samt er valide. Da en indregning af operationel leasing vil resultere i relevant information om aktivet samt give valid information til regnskabsbrugere, opfylder operationel leasingdefinitions- og indregningskriteriet for et aktiv.

En forpligtelse er i henhold til begrebsrammen: *"en nuværende pligt/forpligtelse til at afgive økonomiske ressourcer som følge af tidligere begivenheder. En forpligtelse er en pligt som virksomheden ikke har nogen praktisk evne til at undgå"*.⁴⁸ På samme måde opstår en leasingforpligtelse som en konsekvens af tidligere begivenheder, hvor leasingtager har forpligtet sig til at betale leasinggiveren. Det er herfor en pligt, som virksomheden ikke har nogen evne til at undgå, da de ved kontraktindgåelse har underskrevet, at betalinger af et forudbestemt beløb skal ske. Derfor lever denne forpligtelse op til begrebsrammens definition på en forpligtelse. Ligeledes vil indregningskriteriet: *"at en virksomhed skal indregne et aktiv eller en forpligtelse, hvis en sådan indregning giver regnskabsbrugerne: relevant information samt validitet af den underliggende transaktion (faithful representation)"*⁴⁹ være opfyldt, da indregningen sikrer validitet samt relevant information for de eksterne regnskabsbrugere.

Kritikken fra regnskabsbrugerne er således, at der er en grundlæggende uoverensstemmelse mellem IAS 17 og begrebsrammen, da man kun har indregnet aktiv og tilhørende forpligtelse, når der er tale om finansielle leasingkontrakter, selvom operationelle leasingkontrakter ligeledes opfylder definitions- og indregningskriterierne fra begrebsrammen. Denne direkte strid med begrebsrammen vil ikke bidrage med den nødvendige nytteværdi, som regnskabsbrugerne har behov for.

⁴⁸ IFRS: Conceptual Framework Project Summary, 2018, side 8: <https://www.ifrs.org/-/media/project/conceptual-framework/fact-sheet-project-summary-and-feedback-statement/conceptual-framework-project-summary.pdf>

⁴⁹ Artikel fra IFRS: Conceptual Framework Project Summary, 2018, side 10: <https://www.ifrs.org/-/media/project/conceptual-framework/fact-sheet-project-summary-and-feedback-statement/conceptual-framework-project-summary.pdf>

3.2.2 IASBs effektanalyse

Den øgede interesse for at lease frem for at købe, samt tidligere omtalte kritikpunkter har gjort den regnskabsmæssige behandling af leasing mere og mere aktuel. IASBs foretog derfor en effektanalyse af leasing, hvor 30.000 børsnoterede virksomheder, som aflægger regnskab efter IFRS, deltog. Effektanalysen viste, at over 14.000 virksomheder har leasingaktiv eller -forpligtelser, som ikke fremgår af balancen. Værdien af disse forpligtelser, som ikke fremgår af balancen, er ca. 2,86 amerikanske trillioner USD.⁵⁰

Formålet med analysen var at belyse, hvor udbredt leasing udenfor balancen er samt hvilke brancher og regioner, hvori operationelle leasingkontrakter var størst repræsenteret. Undersøgelsen skulle belyse, hvor den manglende informationsværdi for regnskabsbrugere var størst.

IASB udvalgte en stikprøve på 1.022 stk. børsnoterede virksomheder, som stod for ca. 76% af ovenstående totale leasingforpligtelse. Disse selskaber var estimeret til hver at have en leasing-balancesum på mere end 300 mio. amerikanske dollars, hvorfor disse blev udvalgt.⁵¹

IASB effektanalysen viste, at betydningen af den manglende informationsværdi ville variere ift. region, industri, branche og imellem virksomhederne. Andelen af leasingkontrakter, som ikke fremgår af balancen, er størst i regionerne Nordamerika samt Europa, svarende til henholdsvis 47% og 34%.⁵² Den manglende informationsværdi for regnskabsbrugere var derfor størst i disse lande.

Figur 1: Andel af operationelle leasingkontrakter set i forhold til lande, Artikel: IFRS 16 Effects Analysis, side. 15

⁵⁰ Artikel fra IFRS: Effects Analysis, IFRS 16 Leases: <https://www.ifrs.org/-/media/project/leases/ifrs/published-documents/ifrs16-effects-analysis.pdf> s. 14.

⁵¹ Artikel fra IFRS: Effects Analysis, IFRS 16 Leases: <https://www.ifrs.org/-/media/project/leases/ifrs/published-documents/ifrs16-effects-analysis.pdf> s. 15.

⁵² Artikel fra IFRS: Effects Analysis, IFRS 16 Leases: <https://www.ifrs.org/-/media/project/leases/ifrs/published-documents/ifrs16-effects-analysis.pdf> s. 15.

Analysen indikerede ligeledes, at udbredelsen af operationel leasing var meget forskelligt fra branche til branche. Brugen af operationelle leasingkontrakter var stærkt koncentreret indenfor bestemte brancher, såsom fly, retail, hotel og shipping.⁵³ Analysen viste ydermere, at virksomheders individuelle brug af operationel leasing indenfor en bestemt branche kunne variere meget ift. den gennemsnitlige brug i den pågældende branche.⁵⁴

IASBs effektanalyse understøtter tidligere omtalte kritikpunkter, om at eksterne regnskabsbrugere har betydelig manglende informationsværdi, dog vil betydningen være med forskel set i forhold til ovenstående analyse (region, branche samt virksomheder imellem).

3.3 Delkonklusion

Årsagerne til, at der har været et behov for at udvikle en ny leasingstandard, kan henføres til to væsentlige grunde. Den tidligere leasingstandard har været under enorm kritik, fordi årsrapporter ikke har givet regnskabsbruger pålidelige og relevante oplysninger. Kritikken har særdeles gået på muligheden for klassifikationen mellem operationel og finansiel leasing, således virksomhederne selv har kunne klassificere kontrakter som ønsket, samt skabe kunstige gode nøgletal. Klassifikationen af kontrakterne har gjort det svært for eksterne regnskabsbrugere at sammenligne årsrapporter, og det har mindsket transparens i forhold til gælds niveau i virksomhederne. Den manglende indregning af operationel leasing strider i mod IASBs begrebsramme, jf. definitions- og indregningskriteriet. Det har gjort, at standarden ikke har levet op til dens formål, som skulle sikre, at de anvendte principper, leasingtager anvender, giver årsrapporten nyttig information til regnskabsbrugere.

Den massive kritik mandede ud i IASBs "Discussion Paper", som beskrev de eksterne regnskabsbrugeres væsentlige kritikpunkter og med formålet, at man ud fra et fællessamarbejde skulle udarbejde en ny leasingstandard, som kom kritikpunkterne til livs. Ligeledes iværksatte IASBs selv en effektanalyse grundet ovenstående kritik samt en øget interesse for leasing frem for at købe, hvilket har gjort den regnskabsmæssige behandling af leasing mere aktuel end tidligere.

Formålet med analysen var at belyse, hvor udbredt leasing udenfor balancen var samt hvilke brancher og regioner, hvori operationelle leasingkontrakter var størst repræsenteret. Undersøgelsen skulle belyse, hvor den manglende informationsværdi for regnskabsbrugere var størst.

⁵³ Artikel fra IFRS: Effects Analysis, IFRS 16 Leases: <https://www.ifrs.org/-/media/project/leases/ifrs/published-documents/ifrs16-effects-analysis.pdf> s. 16.

⁵⁴ Artikel fra IFRS: Effects Analysis, IFRS 16 Leases: <https://www.ifrs.org/-/media/project/leases/ifrs/published-documents/ifrs16-effects-analysis.pdf> s. 167

Analysen viste, at brugen af operationelle leasingkontrakter var stærkt koncentreret indenfor bestemte brancher, såsom fly, retail, hotel og shipping.

Ovenstående årsager har været grundlaget for udformningen af IFRS 16, hvor man har ønsket at skabe en ny leasingstandard, som sikrer mere relevante og pålidelige oplysninger samt eliminerer usikkerhederne, der har været ved IAS 17. Den nye standard skal sikre øget kvalitet og sammenlignelig på tværs af årsrapporter og herved sikre opfyldelse af IASBs begrebsramme således, regnskabsbrugernes informationsværdi er øget.

4. Analyse af informationsværdi

Som tidligere beskrevet har IASBs formål med den nye leasingstandard været at sikre en øget kvalitet samt bedre sammenligningsgrundlag for årsrapporterne, ligeledes at oplysningerne, som årsrapporterne indeholder, er relevante og valide. IFRS 16 skal således øge regnskabsbrugernes værdi med de oplysninger, som årsrapporten indeholder. Nedenstående afsnit vil analysere, om regnskabsbrugernes informationsværdi er øget ved en teoretisk vurdering af om leasingstandarden imødekommer tidligere omtalte kritikpunkter. Ligeledes indeholder afsnittet en teoretisk vurdering af om udvalgte områder i IASBs begrebsramme er opfyldt. Samtidig ønsker vi at belyse informationsværdien i praksis for udvalgte eksterne regnskabsbrugere, hvorledes de opfatter IFRS 16, og om de nye regler vil give øget informationsværdi. Afsnittet vil slutlig undersøge, om brugernes holdninger er i overensstemmelse med IASBs forventninger til øget informationsværdi med udgangspunkt i den teoretiske vurdering af informationsværdien.

4.1 Teoretisk vurdering af IFRS 16 og informationsværdi

I dette afsnit ønsker vi at belyse, om den nye leasingstandard IFRS 16 imødekommer de tidligere nævnte kritikpunkter. Ligeledes om IFRS 16 opfylder de udvalgte niveauer i IASBs begrebsramme.

4.1.1 Analyse om IFRS 16 løser teoretiske problemstillinger

I afsnit 3.2.1 beskrev vi fire teoretiske kritikpunkter, som regnskabsbrugere har påpeget ift. til den tidligere gældende leasingstandard. I dette afsnit ønsker vi at belyse om den nye leasingstandard løser disse problemstillinger.

Problemstilling 1, jf. afsnit 3.2.1.1, omhandlede en kritik af, at regnskabsbrugere korrigerede regnskaber for at indregne operationel leasing i balancen. I IFRS 16 skal alle operationelle leasingkontrakter med varighed over 1 år indregnes i balancen.

Der kan således teoretisk være tale om, at regnskabsbrugerne med den nye standard ikke længere har behov for at foretage reformuleringer eller korrektioner til regnskabet.

Problemstilling 2, jf. afsnit 3.2.1.2, kritiserede IAS 17 for, at virksomheder havde mulighed for at strukturere sine leasingkontrakter således, at virksomheden opnåede den klassifikation, som de ønskede, og det betød, at ensartede kontrakter kunne behandles forskelligt.

Det er vores vurdering, at selvom man i IFRS 16 har ophævet klassifikationen mellem operationel og finansiell leasing, vil det ikke nødvendigvis sikre, at virksomhederne ikke har mulighed for at strukturere leasingkontrakterne, som de ønsker ift. klassifikation på eller uden for balancen.

Leasingdefinitionen i IFRS 16, som er omtalt i afsnit 6.2.2, har afgørende betydning for den regnskabsmæssige behandling. Problemstillingen går på vurderingen af, om et arrangement er leasing, og derfor skal behandles efter IFRS 16, eller om det befinder sig udenfor standardens anvendelsesområde, nemlig som en servicekontrakt. Om klassifikationen ender som enten leasing eller en servicekontrakt har væsentlig betydning, da den regnskabsmæssige behandling er forskellig. Klassificeres kontrakten som service skal denne ikke indregnes i balancen, men i stedet foretages der en lineær indregning af omkostningerne. Når virksomheder skal klassificere om en aftale er leasing eller service skal hovedelementerne i leasingdefinitionen efter IFRS 16 vurderes for at se om definitionen er opfyldt. Vi har i afsnit 6.2.2 gennemgået definitionskriteriet, hvor ”kontrollementet” samt ”brugen af et specifikt aktiv” er med til at bestemme, om aftalen opfylder definitionen, herunder at vurderingen baseres på oplysninger fra leasingiveren, som ikke nødvendigvis er tilgængelige. Klassifikationen er derfor påvirket af leasingtagerens egne skønsmæssige vurdering, som har afgørende betydning ift. aftaletypen. Ovenstående kan muligvis give virksomheder mulighed for at strukturere kontrakter således, at de undgår indregning i balancen. Hvis virksomhederne vælger at klassificere de tidligere operationelle leasingkontrakter som serviceaftaler, eller hvor store dele af kontrakterne er service, vil det være muligt at undgå indregning.

IFRS 16 giver mulighed for nogle skønsmæssige vurderinger, som kan have afgørende betydning for klassifikationen af kontrakterne. Det er muligt at udarbejde kortfristede leasingaftaler, altså leasingaftaler, som løber mindre end 12 måneder fra indgåelsestidspunktet. Disse skal behandles på samme måde som operationel leasing under IAS 17, og de indregnes derfor ikke i balancen. Om reglerne om kortfristede leasingaftaler bliver misbrugt i praksis er svært at afgøre, men det må forventes, at markedskræfterne vil regulere forholdet.

Det må forventes, at såfremt leasingperioden forkortes, at leasinggiver vil kræve en højere leasingydelse for at kompensere for risikoen for, at leasingperioden løber under 1 år.

Hvis leasingtager har en forventning om at kunne forlænge eller indgå ny leasingaftale, vil leasingtager sandsynligvis ikke betale en højere månedligt ydelse for at få reduceret beløbet i balancen.⁵⁵ Ligeledes er der ved reglerne om variable leasingydelser mulighed for at strukturere kontrakter, som ønsket og forsøge at opnå en slankere balance.

IFRS 16 angiver, at variable leasingydelser som afhænger af et indeks eller rente, skal indregnes som en del af leasingforpligtelsen i balancen, hvoraf variable leasingydelser, som ikke gør, stadig er en forpligtelse, men som ikke skal indregnes i balancen, jf. afsnit 6.2.4.3. Hertil har eksterne regnskabsbrugere tidligere selv korrigeret for operationelle leasingkontrakter i balancen, hvortil det kan blive aktuelt ved IFRS 16 at korrigere for variable leasingydelser i virksomhedernes forpligtelser og balance således, at der er sikret bedre gennemsigthed. Uanset om virksomheden forsøger at strukturere kontrakter ud fra et specifikt ønske, har IFRS 16s øgede oplysningskrav forsøgt at sikre regnskabsbrugernes nytteværdi, da der er notekrav om eventuelle variable ydelser, som ikke er indregnet i balancen. Det muliggør, at regnskabsbrugerne selv kan opgøre effekten af de variable ydelser og eventuel korrigere herfor.

Reglerne om revurdering af leasingforpligtelsen samt leasingperioden, jf. afsnit 6.2.5.2, kan ikke påvirke selve klassifikationen af leasingkontrakter, men det giver virksomhederne mulighed for at regulere restleasingforpligtelsen til deres fordel grundet større grad af skøn, da der er flere faktorer, som spiller ind i vurderingen af restforpligtelsen samt løbetiden. Det er således muligt ud fra virksomhedens egne antagelser og indenfor leasingstandardens ordlyd at regulere restforpligtelsen til virksomhedens favør.

Problemstilling tre går på, jf. afsnit 3.2.1.3, at virksomheder har kunne skabe kunstige gode nøgletal, da standarden har givet mulighed for at klassificere leasingkontrakter uden for balancen. Ud fra ovenstående diskussion af kritikpunkt 2, er det vor vurdering, at det stadig er muligt i en vis grad at skabe kunstig gode nøgletal, da IFRS 16 ikke indeholde en *"hold-assets-approach"*, men stadig indeholder undtagelsesregler og subjektive vurderinger.

⁵⁵ PWC-artikel - Leasing efter IFRS 16, s. 26 <https://www.pwc.dk/da/nyt/2018/ifrs-16.pdf>

Problemstilling fire, jf. afsnit 3.2.1.4, bygger på, at operationel leasing har opfyldt definitionen på et aktiv samt forpligtelse, men alligevel ikke er indregnet i balancen.

Dette har påvirket regnskabet relevans samt troværdighed, ligeledes har regnskabsbrugernes nytteværdi været væsentlig påvirket. Kritikpunktet vil blive gennemgået i forbindelse med analysen til begrebsrammen, jf. afsnit 4.1.2.2.

4.1.2 Analyse om IFRS 16 opfylder begrebsramme

I dette afsnit vil nytteværdien af IFRS 16 for regnskabsbrugere analyseres i forhold til relevante kapitler af begrebsrammen. Herunder begrebsrammens kvalitative egenskaber samt definitions- og indregningskriterier.

4.1.2.1 Kvalitative egenskaber

Nedenstående afsnit vil belyse nytteværdien ved IFRS 16 i forhold til begrebsrammens kvalitative egenskaber. Som tidligere beskrevet, jf. afsnit 3.1, opnås nytteværdi af regnskabet for regnskabsbrugere ved at udarbejde et regnskab, som opfylder begrebsrammens kvalitative egenskaber.

4.1.2.1.1 Relevans

Relevans betyder, at informationerne skal have en nytteværdi for regnskabsbrugere. Nytteværdien skal hertil forstås således, at informationerne skal gøre en forskel for regnskabsbrugere i deres beslutninger.⁵⁶

Elimineringen af klassifikationen mellem operationel- og finansielleasing gør, at alle leasingkontrakter som udgangspunkt skal indregnes i balancen, hvilket vil øge relevansen i henhold til begrebsrammen. Det er afgørende, om regnskabsbrugernes beslutninger ville være anderledes, hvis informationen ikke fremgik i årsrapporten, hvor regnskabsbrugere tidligere selv har skulle indregne operationelle leasingaftaler via noteapparatet. Ved at alle leasingkontrakter over 12 måneder nu skal indregnes i balancen, vil dette tydeliggøre påvirkningen af gæld, egenkapital og nøgletal. Det vil hermed være nemmere for en ekstern regnskabsbruger at anvende denne information til at træffe økonomiske beslutninger om, hvorvidt de skal investere deres ressourcer i virksomheden eller ej.

Ligeledes er der indført øgede notekrav i IFRS 16 set i forhold til den gamle leasingstandard, jf. afsnit 6.2.6.

⁵⁶ Jens O. Elling ”Finansiell rapportering – teori og regulering”, 2017, side 205.

Det øgede notekrav til leasing skal sikre, at regnskabsbrugernes nytte er større i forhold til at gennemføre økonomiske beslutninger, hvilket alt andet lige vil øge relevansen af regnskabet i henhold til begrebsrammen. Notekravene kan dog også påvirke relevansen negativt, da krav såsom at skulle oplyse, om alle specielle vilkår for alle leasingkontrakter kan give udfordringer for virksomheder med mange leasingkontrakter. Her vil virksomhederne muligvis forsøge at forkorte noteoplysningerne ved at generalisere således flest mulige kontrakter dækkes samtidig. Dette vil påvirke regnskabsbrugernes nytteværdi i negativ retning, og det kan hermed påvirke deres økonomiske beslutninger.

Relevansen er også øget i henhold til begrebsrammen i forhold til IFRS 16-indførsel af løbende revurdering af leasingforpligtelser. IFRS 16 har indført krav om, at restforpligtelsen på leasingkontrakter løbende skal revurderes, såfremt der er sket ændringer i nogle af forholdene, som er en del af beregningen af leasingforpligtelsen jf. afsnit 6.2.5.2.

Ved at virksomhederne løbende skal revurdere restforpligtelserne, giver dette regnskabsbrugerne et mere aktuelt billede af selskabets balance og hermed fremtidige pengestrømme, og det sikrer et bedre beslutningsgrundlag ift. deres økonomiske beslutningsevne.

IFRS 16 indførte krav om indregning af variable leasingydelser, som er baseret på indeks eller rente som en del af forpligtelsen, er som udgangspunkt med til at styrke relevansen i henhold til begrebsrammen. Det skyldes, da det ligeledes giver et mere aktuelt billede af selskabets finansielle situation, og hermed øger regnskabsbrugernes beslutningsevne. Dog kan relevansen ligeledes påvirkes negativt, da IFRS 16 skelner mellem to typer af variable leasingydelser. Variable leasingydelser, som ikke afhænger af et indeks, skal ikke indregnes som en del af forpligtelsen og fremgår hermed ikke i balancen. Dette kan give regnskabsbrugerne en lavere nytteværdi og indflydelse i en konkret beslutningssituation afhængig af hvor stor en del af leasingkontrakterne, som er variable.

4.1.2.1.2 Validitet

Som beskrevet i tidligere, jf. afsnit 3.1.1.2, opnås validitet ved, at substansen af de underliggende økonomiske aktiver bliver gengivet fejlfrit, neutralt og fuldstændigt. Validitet er et kvalitetskrav, som sikrer, at årsregnskabet og dets informationerne er til at stole på.

Når begrebsrammen taler om fejlfri information, skal der ligeledes tages højde for forsigtighedsprincippet, hvilket betyder, at der ved udøvelsen af skøn skal anvendes en vis omhu, således værdiansættelsen af aktiv og forpligtelse bliver mest korrekt.

Ved IFRS 16 indførte krav om indregning af alle leasingkontrakter over 12 måneder i balancen, burde det give et mere fejlfrit analysegrundlag end tidligere. Idet virksomhederne kan indregne leasingaktivet eller -forpligtelsen mere korrekt, da de har bedre kendskab til leasingkontrakterne og dermed forudsætningerne til indregning end eksterne regnskabsbrugere.

Neutralitet skal opfylde kravet om, at informationerne ikke bliver påvirket af forskellige subjektive vurderinger. Det kan hertil diskuteres om IFRS 16 opfylder begrebet neutralitet, jf. tidligere diskuterede afsnit 4.1.1. Det er vor vurdering, at IFRS 16 indeholder subjektive vurderinger, som har stor betydning for klassifikation af leasingkontrakter samt beløbets størrelse i balancen, hvilket påvirker neutraliteten i negativ retning.

Fuldstændighed betyder, at der ikke må undlades informationer, da dette kan medføre, at øvrige informationer bliver misvisende. I IFRS 16 er der indført undtagelsesregler for indregning i balancen, herunder low-value assets leasingkontrakter samt kortvarige leasingkontrakter, jf. afsnit 6.2.2. Ved at undlade at indregne nogle leasingkontrakter i selskabernes årsrapporter, kan det resultere i misvisende øvrig information. Hvis et selskab har væsentlige kortvarige leasingkontrakter, vil de ikke fremgå i gældssammensætningen på balancen, hvilket kan påvirke regnskabsbrugernes beslutningsevne.

4.1.2.1.3 Sammenlignelighed

Sammenlignelighed er et vigtigt krav, for hvis de primære brugere ikke har mulighed for at kunne sammenligne mellem virksomheder, er nytteværdien af finansiell information begrænset. Ved som udgangspunkt at indregne alle leasingkontrakterne i balancen er der forsøgt at skabe gennemsigtighed imellem regnskaber, som leaser og dem, som køber deres aktiver på kredit. Udfordringerne kan opstå ved virksomhedernes subjektive vurderinger, som kan betyde, at virksomhederne behandler kontrakterne vidt forskelligt uagtet, de er indenfor samme branche. Herunder kan tidligere omtalte variable ydelser samt sammensatte kontrakter være problematiske.

Det er tidligere omtalt at variable ydelser, som er afhængig af indeks, skal indregnes som en del af forpligtelsen i balancen, hvorimod variable ydelser, som er baseret på brug eller performance, ikke skal indregnes i balancen. Sondringen mellem typerne af variable ydelser kan påvirke gennemsigtigheden mellem virksomheders regnskaber. Har en virksomhed leasingkontrakter med variable ydelser, som ikke er indeksafhængig, vil dette ikke fremgå af balancen, men i stedet af noteapparatet. Dette kan have betydning for regnskabsbrugere, som ikke kan sammenligne virksomhederne regnskabsmæssigt, men som skal forholde sig til noteapparatet og herigennem foretage eventuelle korrektioner i forhold til sikring af gennemsigtighed.

Klassifikationen af leasingaftaler ift. serviceaftaler har også betydning for sammenligneligheden. IFRS 16 giver regnskabsaflæggerne mulighed for at klassificere kontrakter som serviceaftaler eller større dele af kontrakterne som service, og hermed undgå balancepåvirkning. Vurderingen af disse sammensatte kontrakter, hvoraf der skal foretages en estimering af servicedelen, kan være meget forskellige imellem virksomheder. De subjektive vurderinger i sammensatte kontrakter med både leasing og serviceelement kan derfor nedbringe regnskabsbrugernes informationsværdi, da sammenligneligheden er reduceret.

Sammenligneligheden bliver dog også påvirket i en positiv retning, da IFRS 16s oplysningskrav vil være med til at forbedre sammenligneligheden. Det skyldes, at det bliver nemmere for regnskabsbrugere at få relevante oplysninger omkring leasingaktiviteterne og deres forudsætninger og hermed bedre kan foretage egne analyser til brug for sammenligning.

4.1.2.1.4 Verificerbarhed

IAS 17 er tidligere kritiseret for manglende oplysningskrav samt begrænset noteapparat i forhold til operationel leasing. Regnskabsbrugerne har brugt oplysningerne i noterne til indregning af operationel leasing i balancen til brug for analyse, hvilket har givet forskellige analyseresultater og økonomiske beslutninger for den enkelte regnskabsbruger. Dette har man forbedret i IFRS 16, hvor man ved afskaffelsen af klassifikationen mellem finansiel og operationel leasing har sikret, at alle operationelle leasingkontrakter indregnes i balancen. Ved at virksomhederne selv indregner leasingen, giver dette regnskabsbrugerne samme oplysninger og informationsbehov. Ligeledes er der ved øgede notekrav sikret, at regnskabsbrugerne kan opnå et mere præcist og korrekt grundlag at foretage deres økonomiske beslutninger på.

Verificerbarheden kan dog mindskes, da de tidligere omtale subjektive skøn, som udøves i forbindelse med leasingperioden, herunder variable leasingydelser samt leasingkontrakter med et serviceelement kan gøre, at de indregnede kontrakter i balancen (med de subjektive skøn) har den indvirkning, at det indregnede nødvendigvis ikke er korrekte. Dette mindsker verificerbarheden, da regnskabsbrugerne ikke nødvendigvis opnår et mere præcist og korrekt beslutningsgrundlag.

4.1.2.1.5 Aktualitet

Det er vigtigt, at finansiel information er aktuelt og rettidigt, før den skaber nytteværdi for regnskabsbrugerne. Regnskabsbrugerne skal have den information til rådighed, som er relevant, og her er uaktuel information oftest ubrugelig.

Ved at leasingforpligtelsen løbende skal revurderes, når der er ændringer i de faktorer, som er lagt til grund for den forrige opgørelse, vil det sikre aktualitet set i forhold til den gamle leasingstandard. Kravet om revurderingen af restforpligtelsen betyder, at årsrapporten vil blive mere aktuelt, da forpligtelsen, såfremt ændringer i de underliggende faktorer, vil blive indregnet til den revurderede værdi. Derfor vil regnskabsbrugerne have mere aktuel information at foretage deres økonomiske beslutninger på ift. IAS 17, hvor leasingforpligtelsen kun skulle opgøres ved første indregning.

4.1.2.1.6 Forståelighed

Forståelighed er en egenskab, som ligeledes skal være opfyldt før, at informationen kan være til nytte for regnskabsbrugere. Forståelighed betyder, at alt finansiell information skal præsenteres så klart som muligt, således denne er forståelig for andre end afgiver. I IFRS 16 er der indført nye notekrav samt præsentrationskrav for leasing, jf. afsnit 6.2.6. Præsentrationskravet om at klassificere leasingaktivet som et materielt anlægsaktiv imødekommer tidligere kritikpunkter i forhold til sammenlignelighed af virksomheder, som leaser, og virksomheder, som i stedet for har købt aktivet. Ved denne klassifikation kan der foretages en direkte sammenligning med andre virksomheder, som har købt aktivet i stedet for leasing. Denne klassifikation sikrer ligeledes forståeligheden, da det er præsenteret så klart og tydeligt som muligt.

Dog giver IFRS 16 mulighed for, at virksomheden kan vælge at præsentere leasing særskilt i stedet for sammen med andre aktiver. Denne inkonsekvente måde kan muligvis påvirke forståeligheden i negativ retning, da man ved en mere adskilt præsentation opnår en balance samt resultatopgørelse, som kommer til at indeholde flere linjer (afhængig af brugen af leasingkontrakter), som kan få årsrapporten til at se kompakt og uoverskuelig ud, hvorfor virksomhederne i stedet kan vælge at oplyse om præsentationen af leasingaktiviteterne i noteapparatet.

Samlet set vil forståeligheden være øget i forhold til IAS 17, da man efter IFRS 16 som udgangspunkt indregner alle leasingaktiver, og hermed præsenterer alle leasingaktiver og transaktioner til leasingaktiviteter i regnskabet. Hvorimod man tidligere har skulle benytte sig af noteapparatet, som ikke altid var særlig fyldestgørende og indsigtfuldt.

IFRS 16 indeholder en del subjektive vurderinger og uvisse faktorer, når virksomhederne skal foretage måling af aktivet og forpligtelsen til at betale leasingydelse. Derfor har leasingstandardens indført øgede notekrav for at sikre, at regnskabsbrugere oplyses i tilstrækkeligt omfang. Notekravene skal sikre, at regnskabsbrugerne kan se de forudsætninger og antagelser, som virksomheden ligger til grund for indregning af leasingen.

Der skal i noteapparatet oplyses om leasingarrangementerne samt virksomhedens forudsætninger, som er anvendt i den regnskabsmæssige behandling heraf. For at sikre forståelighed er det vigtigt, at regnskabsbrugerne får informationerne om de skøn og forudsætningerne, som ligger til grund for indregningen og målingen, da f.eks. forudsætninger for leasingkontraktens løbetid, variable ydelser, har væsentlig indflydelse på den indregnede leasingforpligtelse samt aktiv. Disse noteoplysninger er derfor yderst vigtige for forståelsen af den regnskabsmæssige behandling af leasingkontrakterne.

4.1.2.2 Definition og indregningskriteriet

Definitioner og indregning er to forskellige niveauer i begrebsrammen, jf. afsnit 3.1.1.3 og 3.1.1.4. De to niveauer er nedenstående behandlet under et, da et aktiv og en forpligtelse ikke kan indregnes uden de opfylder definitionen af et aktiv og forpligtelse.

Det fjerde kritikpunkt, jf. jf. afsnit 3.2.1.4, har været, at operationel leasing har opfyldt definitionen på et aktiv samt forpligtelse, men alligevel ikke er indregnet i balancen. Dette har påvirket regnskabets relevans samt troværdighed. Ligeledes har regnskabsbrugernes nytteværdi være væsentlig påvirket.

Indregning af årsrapportens bestanddele kan kun ske ved, at definitionerne på elementerne er opfyldt. IASB har i den opdaterede begrebsramme ændret definitionen på et aktiv og en forpligtelse. Vi vil nedenstående afsnit analysere, hvorvidt IFRS 16 opfylder IASBs kriterier for definitions- og indregning.

Definitionen på et aktiv er følgende: *"En nuværende aktuel økonomisk ressource, som kontrolleres af virksomheden, som følge af tidligere begivenheder. En økonomisk ressource er en ret, der har potentiale til at skabe økonomiske fordele."*, jf. afsnit 3.1.1.4. Definitionen ligger vægt på, at aktivet er en eksisterende økonomisk ressource, som virksomheden har kontrollen over. IFRS 16 har i definitionen af en leasingkontrakt indført et kontrolelement. Kontrolelementet går på, at enten har virksomheden ret til substantielt alle økonomiske fordele i leasingperioden eller retten til at bestemme over brugen af aktivet i leasingperioden.⁵⁷ Hermed stemmer definitionen af en leasingkontrakt overens med IASBs definition af et aktiv.

For en leasingforpligtelse gælder følgende definition: *"En forpligtelse er en nuværende pligt/forpligtelse til at afgive økonomiske ressourcer som følge af tidligere begivenheder. En forpligtelse er en pligt som virksomheden ikke har nogen praktisk evne til at undgå."*, jf. afsnit 3.1.1.4.

⁵⁷ PWC-artikel – introduktion til IFRS 16, side 15

Da virksomheden har påtaget sig en betalingspligt og skal afgive økonomisk ressource, som resultat af en tidligere begivenhed, vil leasingforpligtelsen opfylde IASBs definition af en forpligtelse.

IFRS 16 har i standarden valgt at skelne mellem service- og leasingkontrakter, ligeledes sammensatte kontrakter, hvoraf serviceelementer indgår, jf. afsnit 6.2.3.

Servicekontrakter samt serviceelementer skal ikke indregnes i balancen, da disse ikke opfylder definitionen af et aktiv, da en servicekontrakt ikke kan kontrolleres. Servicekontrakter skal i stedet indregnes i resultatopgørelsen. Dog vil forpligtelsen ved en servicekontrakt opfylde definitionen af en forpligtelse i henhold til begrebsrammen, men denne skal ikke indregnes i balancen i henhold til IFRS 16. Dette kan skabe mindre nytteværdi for regnskabsbrugerne, da den ligesom tidligere operationelle leasingkontrakter kun vil fremgå af noteapparatet.

Det kan hertil konkluderes, at IFRS 16 i højere grad vil være i overensstemmelse med IASBs begrebsramme, idet definitions- samt indregningskriterierne er opfyldt. Da IFRS 16 ikke har valgt at holde sig til én metode for indregning og behandling af leasingaftaler, herunder servicekontrakter eller serviceelementer samt korte leasingkontrakter, vil der kunne opstå klassificeringsproblemer.

4.1.2.3 Første måling i henhold til begrebsrammen

Ved indregning og måling kræves det i henhold til IASBs begrebsramme, at en sådan indregning giver regnskabsbrugerne relevant og valid information. Ligeledes skal man vurdere usikkerheden om eksistensen af aktivet eller forpligtelsen samt sikre, at måleusikkerheden overvejes ved indregning og ved høj grad af måleusikkerhed, bør der muligvis ikke ske indregning.⁵⁸ Nedenstående afsnit vil kommentere udvalgte beslutninger ved første måling, som er ændret i forhold til tidligere leasingstandard samt analysere, hvorvidt disse er i overensstemmelse med IASBs begrebsramme kapitel 6.

4.1.2.3.1 Tidspunkt for måling

Der i IFRS 16 indført overensstemmelse mellem tidspunkterne for indregning og måling modsat IAS 17, hvor måling skete ved indgåelse af leasingkontrakten. I IFRS 16 har man valgt at måle ved leasingkontraktens begyndelse. Hermed undgår man, at der indtræffer forhold mellem dagen for indgåelse og dagen for påbegyndelse, som kan have betydning for indregning og måling. Dette sikrer, at der er taget højde for en vis grad af måleusikkerhed, som ikke var gældende under IAS 17.

⁵⁸ IFRS: Conceptual Framework Project Summary, 2018, side 10: <https://www.ifrs.org/-/media/project/conceptual-framework/fact-sheet-project-summary-and-feedback-statement/conceptual-framework-project-summary.pdf>

4.1.2.3.2 Variable ydelser

Ikke alle variable ydelser indgår i opgørelsen af minimumsleasingydelserne. I IFRS 16 indgår variable ydelser, kun såfremt de kan opgøres på baggrund af et indeks.

Variable ydelser, som baseres på brug eller performance, skal ikke indregnes, da disse ikke opfylder indregningskriterierne i IASBs begrebsramme, fordi den begivenhed, som udløser forpligtelsen, endnu ikke har fundet sted ved kontraktens påbegyndelse. Dette er i strid med tidligere nævnt definitions-kriterie for en forpligtelse. Da der kan være større usikkerhed om størrelsen af brugsbetingede ydelser, grundet de først indtræffer i fremtiden, vil målingen være påvirket af større usikkerhed, hvilket ikke lever op til IASBs begrebsramme.

4.1.2.3.3 Restværdigarantier

Som beskrevet i afsnit 6.2.4.6 har IASB besluttet, at leasingtager skal estimere det løb, som forventes at blive betalt til leasinggiver under restværdigarantier samt indregne beløbet ved måling af leasingforpligtelsen. Et estimat af restværdigarantier kan være påvirket med en vis usikkerhed, da det kan være svært at opgøre denne pålideligt, da det er noget, som først er aktuelt ude i fremtiden. Restværdigarantien er en forpligtelse ved påbegyndelsen af kontrakten, men er behæftet med en række betingelser, som skal være opfyldt, før forpligtelsen frigives i fremtiden. Restværdigarantien opfylder definitions-kriteriet for en forpligtelse i henhold til IASBs begrebsramme, da forpligtelsen er tilstede ved kontraktens påbegyndelse. Dog kan der være problemer i forhold til indregning og måling, da information skal være relevant og valid med lav måleusikkerhed, og derfor burde en estimeret restværdi måske ikke indgå.

4.2 Analyse af informationsværdi i praksis

Årsagerne til udformningen af IFRS 16 er tidligere beskrevet, samt at standarden teoretisk set opfylder IASBs begrebsramme og hermed øger informationsværdien i regnskabet for eksterne regnskabsbrugere.

Vi vil i dette afsnit analysere, hvorvidt IFRS 16 i praksis har skabt øget og forbedret informationsværdi for udvalgte eksterne regnskabsbrugere, herunder bankinstitutter. Vi ønsker at belyse hvilken påvirkning den nye leasingstandard har for bankernes arbejdsgang, kreditvurderinger, og hvordan de fremadrettet vil håndtere disse ændringer.

Vi finder bankernes syn på den nye leasingstandard yderst interessant, da implementeringen af IFRS 16 har konsekvenser for virksomhedernes balance og hermed nøgletal. Herunder nøgletal som soliditetsgrad, finansiell gearing m.fl. Det er interessant at belyse, hvorledes implementeringen af IFRS 16 har konsekvenser for bankernes måde at yde kreditgivning og hvor stor en grad, de selv mener, at de bliver påvirket.

Grundet ovenstående overvejelser har vi foretaget interviews med tre forskellige bankinstitutter, Nykredit, Nordea samt Danske Bank. Vi har interviewet Thomas Justinussen, som arbejder i kreditafdelingen i Danske Bank, Jens Christian Skiffard, som er senioranalytiker i Nykredit, samt har vi foretaget interview af to personer fra Nordea, henholdsvis Peter Vestergaard, Senior Relationship Manager, samt Nick Bretting, som er Financial Controller i Nordea Fleet.

Interviews er benyttet til vurdering af regnskabernes nytteværdi, og de udvalgte synspunkter antages at kunne give et indblik i konsekvenserne af IFRS 16. Alle interviews er nedskrevet og godkendt af de respektive interviewpersoner og fremgår af bilag 1 til 4. Udtalelser i interviewene er udelukkende personlige synspunkter og holdninger hos de respektive personer og kan ikke anses som værende generelle holdninger for bankinstitutterne.

4.2.1 Interviewpersonernes vurdering af betydning af IFRS 16

Interviewpersonerne beskæftiger sig alle med regnskabsvurdering og værdiansættelsesbetragtninger i deres hverdag i forbindelse med kreditvurdering samt kreditgivning af/til virksomheder.

Interviewpersonerne fortæller, at de som eksterne regnskabsbrugere benytter regnskaberne til at værdiansættelse samt at give virksomheden en specifik kreditgivning. En del af deres hverdag består i at sammenligne konkurrerende virksomheder i samme branche, hvilket efter den gamle leasingstandard har givet begrænsninger, da virksomheder har kunne klassificere leasingkontrakter udenfor balancen.

Bankinstitutterne har herfor foretaget korrektioner af forskellig art til regnskaberne, når deres kunder har haft operationel leasing af større betydning. Thomas Justinussen (Danske Bank) fortæller: *"Ja, det har en betydning om der er tale om finansiell eller operationel leasing. Ved operationel leasing vil vi foretage en korrektion af regnskabet, således at vi kan sammenligne selskaber i samme branche med hinanden."* Det er ligeledes samme holdning, som afspejles af Jens Skiffards (Nykredit) udtalelser: *"Vi betragter altid noteapparatet for at se, om der er operationelle leasingforpligtelser."*

Hvis det er tilfældet, vil vi vurdere, om der er tale om betydningsfuld leasing, og i givet fald beregnes nøgletallenes påvirkning, såfremt forpligtelserne/aktiverne indregnes.”

Peter Vestergaard (Nordea) supplerer: *”Leasing indgår i omtrent 40% af sagerne. Vi forholder os til noterne, og ved operationel leasing af større betydning, vil der laves en syntetisk analyse for at afgøre betydningen for udvalgte nøgletal ift. kreditvurderingen.”*

Ud fra ovenstående kommentarer er det interessenternes holdning, at leasing uden for balancen er en eksisterende udfordring, som de respektive bankinstitutter i forvejen regulerer for. Der er herfor en generel positiv respons i forhold til elimineringen af klassifikationen imellem operationel og finansiel leasing, da interessenterne som udgangspunkt er enige i, at alle aktiver helst skal indgå i balancen og ved en ”hold-assets-approach” sikrer gennemsigthed og fair ”ligestilling”. Jens Skiffard udtaler: *”Jeg er fortaler for, at alt bliver indregnet i balancen – denne sikrer gennemsigthed, og så må regnskabsbrugere selv pille det ud, som de ikke vurderer relevant. Derudover er det mit indtryk, at revisor – ved indregning i balancen – skal forholde sig mere konkret til den regnskabsmæssige værdi, hvilket alt andet lige styrker tallenes validitet.”*

Nick Bretting (Nordea) tilslutter sig denne holdning: *”Alle aktiver skal helst indgå i balancen, således vi som regnskabsbrugere får det fulde billede. Subjektivitetens råderum er blevet mindre ved at alt som udgangspunkt skal indregnes i balancen – hvilket er en forbedring i forhold til tidligere leasingstandard.”*

Der er herfor enighed blandt interviewpersonerne om, at ambitionen om at sikre gennemsigthed ved at eliminere muligheden for on/off balance leasing er en god ide. Der er dog en generel skeptisk blandt interviewpersonerne omkring den nye leasingstandards sikring af dette.

Thomas Justinussen forklarer: *”Subjektiviteten i den nye standard kan betyde at virksomhederne, til en vis grad, kan påvirke det de ønsker at få vist i balancen. Man kan i den nye standard strukturere sig ud af det, da standarden indeholder subjektivitet. Dette kan gøres bl.a. ved, at sørger for at ens leasingaftaler løber under 12 måneder, eller hvis man har leasingkontrakter, om hæfter sig op på omsætningen, kan man skrue på hvad man kører som variabelt og fast. Subjektivitet gør ligeledes, at der er en del usikkerhed ift. om virksomhederne gør det ensartet, selvom de er i samme branche”.*

Interviewpersonerne påpeger, at der stadig er mulighed for at foretage skøn i den nye leasingstandard (indenfor standardens ordlyd), hvilket kan forringe sammenligningsgrundlaget.

Virksomhederne har stadig mulighed for at klassificere kontrakterne som ønsket, og de kan i større grad bestemme den værdi, som ønskes indregnet i balancen. Jens Skiffard udtaler herom, at: *”Ulemperne ved IFRS 16 kan blive den mulighed standarden giver til virksomhederne til at foretage en subjektiv vurdering, af om leasing skal i balancen eller ej.”*

Nick Bretting supplerer: *”Det er svært at vurdere om subjektiviteten kommer til at spille en rolle, da vi endnu ikke har set så meget i praksis. Det råderum som standarden giver, er dog mindre end tidligere, og ligeledes er revisor med til at sikre, at de tal som er i balancen ligeledes, er retvisende.”*

Det kan hertil konkluderes, at interviewpersonerne besidder en samlet bekymring i forhold til, at standarden muliggør justeringer af balancen, herunder standardens undtagelsesregler samt subjektivitet. Ligeledes er der en generel holdning til, at standardens muligheder sætter et større pres på revisor og revisionen af de indregnede leasingkontrakter i balancen.

Ved spørgsmålet om den nye leasingstandard reelt set har betydning for deres kreditvurderingsproces, og om denne vil blive ændret, er det interviewpersonernes sammenfattede holdning, at det vil den som udgangspunkt ikke gøre.

Thomas Justinussen udtaler: *”Nej, det vil den som udgangspunkt ikke gøre. Vi vil fortsætte med at lave vores egne korrektioner. Derfor vil vi pille alt det ud som virksomhederne selv har indarbejdet i balancen, fordi de bruger value of assets approach. Det er herfor ikke sikkert, at virksomhederne indenfor samme branche gør det ens, da der findes undtagelsesreglerne, og virksomhederne har subjektivitet i forhold til de relevante vurderinger. Det er derfor ikke ensbetydende med, at sammenligneligheden er sikret, derfor vil vi hellere nulstille og korrigere på vores egen måde.”*

Peter Vestergaard tilslutter sig: *”Det får som udgangspunkt ingen betydning for vores kreditvurderingsproces, da vi allerede foretager egne simuleringer, hvilket vi vil fortsætte med. Alt andet lige vil vores kreditvurdering af vores kunder være uændret, da kunderne jo er de samme. Det har ikke den store praktiske indflydelse, da kredit ratingen burde være den samme.”*

Det er interviewpersonernes holdninger, at bankinstitutterne fortsætter med at lave egne korrektioner til regnskaberne. De vil fortsat teste nøgletalspåvirkninger, foretage regnskabsanalyser samt estimeringer som en del af deres kreditvurderingsproces, da der er tvivl om, hvorvidt virksomhederne vil behandle leasing ens, selvom de er inden for samme branche og hermed ikke får sikret sammenligneligheden. Jens Skiffard udtaler hertil, at:

”Det er min forventning, at der ikke vil ske større ændringer i vores kreditvurderingsproces. Vi vil foretage vores regnskabsanalyse, som vi altid har gjort. Det skulle jo gerne være således, at vores tidligere regnskabsanalyser/estimeringer brude ende ud i det samme som der i de nye regnskaber vil være indregnet i balancen. Dog med den ændring, at hvor vi før skulle indsætte data fra noteapparatet, skal vi nu tage dem ud såfremt vi ønsker at analysere nøgletallene rensat for operationel leasing. Vores vurdering af kunden burde alt andet lige være den samme – leasing er bare blevet gjort mere synlig.”

Set i ovenstående perspektiv er det interviewpersonernes overbevisning, at sammenligneligheden blandt brancher fortsat kan være svær, grundet graden af subjektivitet og skøn kombineret med standardens undtagelsesregler. Derfor vurderer interviewpersonerne, at der er behov for egne estimeringer og korrektioner i forbindelse med kreditvurderinger. Ligeledes anser interviewpersonerne som udgangspunkt ikke, at IFRS 16 har betydning for deres fremtidig kreditvurderingsproces, og at standarden ikke har den store praktiske betydning, da deres procedurer umiddelbart ikke ændres. Dog har interviewpersonerne alle svært ved at vurdere standarden, da de endnu ikke har set rapporter i praksis, og de derfor har svært ved at have en afgørende holdning.

4.3 Delkonklusion

Vi har i ovenstående afsnit analyseret informationsværdien for regnskabsbrugere både teoretisk samt i praksis ved IFRS 16. Vi har analyseret, om IASB med IFRS 16 har opnået en øget kvalitet samt bedre sammenligningsgrundlag for årsrapporterne. Ligeledes sikret, at oplysningerne, som årsrapporterne indeholder, er relevante og valide.

Vi har analyseret, om den nye leasingstandard imødekommer de kritikpunkter, som den gamle leasingstandard var underlagt, herunder det massive kritikpunkt at virksomhederne havde mulighed for at klassificere sine leasingkontrakter, således virksomhederne opnåede den ønskede klassifikation uden for balancen. Det kan hertil konkluderes, at man ved indførslen skelner mellem leasing og service, som blot har indført et nyt klassifikationsproblem, som er i stil med de tidligere klassifikationsproblemer mellem operationel- og finansielleasing under IAS 17. Ved at skelne mellem leasing og service, som behandles regnskabsmæssigt forskelligt, kan det resultere i, at virksomheder vil bestræbe sig på at behandle kontrakter, som reelt set er leasingkontrakter efter reglerne om servicekontrakter, da disse ikke har påvirkning på balancen, men blot indregnes i resultatopgørelsen. Dette vil mindske regnskabsbrugernes informationsværdi, da både sammenlignelighed og pålidelighed er formindsket.

Analysen viste yderligere, at klassifikationsproblemet mellem service- og leasing ikke var de eneste forhold, som selskaberne fremadrettet kan ”skrue på” for at opnå en slankere balancesum. IFRS 16 indførte regler om variable leasingydelser, som ikke afhænger af indeks eller rente, skal ikke indregnes i balancen, hvilket kan give problemer i forhold til gennemsigtigheden.

Det kan fremadrettet blive nødvendigt som regnskabsbrugere selv at korrigere balancen for ikke-indregnede variable leasingydelser i lighed med tidligere, hvor regnskabsbrugere blot korrigerede for operationelle leasingkontrakter. Samlet set kan det konkluderes, at de tidligere kritikpunkter i IAS 17 stadig er gældende til en vis grad, da man i den nye leasingstandard blot har etableret et nyt klassifikationsproblem og andre subjektive vurderinger, som giver virksomheder mulighed for utilsigtet og tilsigtet at påvirke kontrakterne som ønsket.

For en vurdering af, om den IFRS 16 har opnået øget kvalitet samt et bedre analysegrundlag for regnskabsbrugerne, foretog vi en analyse, hvor IFRS 16 blev vurderet i forhold til udvalgte områder i IASBs begrebsramme. Vurderingen af, om IFRS 16 opfylder de kvalitative egenskaber, er opsummeret i kort form i nedenstående tabel. Vurderingen om opfyldelse af kvalitative egenskaber kan ske i tre grader, herunder mindsket, ingen ændring eller forøget.

	IFRS 16	
	Opfyldelse af de kvalitative egenskaber	Forklaring/vurdering
Relevans	Forøget	1) Konsistent indregningsmetode af alle leasingkontrakter
	Forøget/mindskes	2) Øgede notekrav: Kan både forøge relevans, men for virksomheder med rigtige mange leasingkontrakter, vil der generaliseres og forsøge at forkorte noteoplysninger, mindsker relevansen.
	Forøget	3) Revurdering af leasingforpligtelse løbende, giver regnskabsbrugere mere aktuelt billede af balancen samt sikre et bedre beslutningsgrundlag
	Forøget/mindskes	4) Variable leasingydelser, indeks eller rente Kan både forøge relevans, da det giver et mere akutelt billede af selskabets finansielle situation. Mindsker relevans ift. til billede af selskabets finansielle situation. Mindsker relevans ift. at variable ydelser, som ikke afhænger af indeks ikke skal indregnes i balancen, men driftsføres i stedet.
		Vurdering samlet: Forøget
Validitet	Forøget	1) Al information medtaget, giver et bedre analysegrundlag, da virksomheder har bedre kendskab til deres kontrakter og de underliggende forudsætninger, hvilket som udgangspunkt giver et mere fejlfri indregning
	Mindskes	2) Subjektive vurderinger, tidligere omtalte subjektive vurderinger påvirker neutralitet i negativ retning
	Mindskes	3) Undtagelsesregler: Kortvarige leasingkontrakter skal ikke indregnes
		Vurdering samlet: Mindsket

	IFRS 16	
	Opfyldelse af de kvalitative egenskaber	Forklaring/vurdering
Sammenlignelighed	Forøget	1) Al leasing skal som udgangspunkt indregnes i balancen, hvilket er positivt
	Mindskes	2) Subjektive vurderinger: som kan betyde, at virksomheder behandler kontrakter forskelligt, uagtet at de er ens. Problematisk at sammenligne på tværs af regnskaber
	Mindskes	3) sondring mellem typer af variable ydelser
	Mindskes	4) mulighed for klassifikation serviceaftaler undgå balancepåvirkning Vurdering samlet: Mindsket
Verificerbarhed	Forøget	1) Ved at virksomheder selv indregner leasing giver dette regnskabsbrugere samme oplysninger
	Mindskes	2) Subjektive vurderinger kan give ukorrekte indregning, opnår ikke mere præcist og korrekt beslutningsgrundlag Vurdering samlet: Mindsket
Aktualitet	Forøget	1) løbende revurdering af leasingforpligtelse: sikre aktualitet information at foretage økonomiske beslutninger på Vurdering samlet: Forøget
Forståelighed	Forøget	1) Øgede notekrav: Notekrav sikre at regnskabsbrugere kan se antagelse/forudsætning som virksomhed ligger til grund for indregning sikre forståelighed af den regnskabsmæssig behandling af leasingkontrakterne.
	Mindskes	2) præsenteringskrav: Mulighed for at præsentere leasing særklit i noteapparat. Mulighed for at præsentere leasing særklit i balance/resultatopgørelse (kan indeholde mange linjer) og gøre det uoverskueligt at vurdere for regnskabsbruger. Vurdering samlet: Forøget

Figur 2: Vurdering af IFRS 16 i forhold til udvalgte områder i IASBs begrebsramme af egen tilvirkning

Det kan hertil konkluderes, at IFRS 16 både forøger og formindsker informationsværdien for regnskabsbrugere i henhold til de kvalitative egenskaber. Dog er validitet, verificerbarhed og sammenlignelighed mindsket, som primært skyldes mulighed for subjektivitet, undtagelsesregler samt klassifikationsproblemet. Disse kvalitative egenskaber har stor betydning for regnskabsbrugernes informationsværdi, og det kan hertil konkluderes, at der er områder i IFRS 16, som skaber en formindsket nytteværdi og hermed et dårligere grundlag at foretage økonomiske beslutninger på.

IAS 17 har tidligere været kritiseret for ikke at opfylde definitions- og indregningskriterier i begrebsrammen. Ved IFRS 16 kan det konkluderes, at standarden i højere grad vil være i overensstemmelse med IASBs begrebsramme, idet definitions- samt indregningskriterierne er opfyldt.

Ved at standarden ikke har valgt at holde sig til én metode for indregning og behandling af leasingkontrakter, herunder servicekontrakter og -elementer samt korte leasingkontrakter, vil der kunne opstå klassificeringsproblemer.

Vi har ligeledes analyseret, om ændringerne i første måling er i overensstemmelse med IASBs begrebsramme i forhold til målingskriteriet, her blev tidspunktet for måling, variable ydelser og restværdigarantier gennemgået. De fleste ændringerne i forhold til IAS 17 har påvirket relevans og validitet positivt, og hermed sikret mindre måleusikkerhed. Dog udgør måling af restværdigarantier et estimat, hvorved der kan være problemer ved indregning og måling, da information skal være relevant og valid med lav måleusikkerhed, og derfor burde en estimeret restværdi ikke indgå.

Vi har analyseret informationsværdien for udvalgte regnskabsbrugere for at belyse, hvilken betydning leasingstandarden får i praksis samt på deres kreditvurderingsproces. Vi kan ud fra vores tre interviews med Danske Bank, Nykredit samt Nordea konkludere, at interviewpersonernes overbevisning er, at IFRS 16 samlet set ikke løser de eksisterende problemer, som var underlagt IAS 17 i forhold til sammenligneligheden samt forståeligheden af regnskaberne.

Interviewpersonerne mener, at indregning af alle leasingkontrakter i balancen teoretisk set vil gøre regnskaberne mere sammenlignelige og hermed øge brugbarheden for regnskabsbrugere. Dog er deres bekymring, at standardens regler i praksis vil blive fortolket forskelligt, hvorved sammenligneligheden og brugbarheden vil blive reduceret betydeligt.

Det er interviewpersonernes holdning, at standarden ikke vil få særlig betydning for dem som eksterne regnskabsbrugere, da de i praksis ikke opnår et bedre beslutningsgrundlag for kreditgivning, end de tidligere har haft. De vil som altid stadig selv foretage korrektioner i regnskabet for at korrigere for de skøn og usikkerheder, som er forbundet med opgørelsen af leasingaktivet og -forpligtelsen, samt muligheden for klassifikationer af leasing- og servicekontrakter.

Interviewpersonerne ser generelt ikke en ændring i deres kreditvurderingsproces eller kreditgivning, selvom indregningen af leasingen vil have betydning for virksomhedernes nøgletal samt balancesummen. De påpeger alle, at de allerede selv korrigerer og indregner alle væsentlige leasingforpligtelser ved en eventuel kreditvurdering, og hermed har de allerede taget højde for den finansielle risiko. Interviewpersonerne påpeger, at virksomhederne er de samme, og forpligtelserne allerede er eksisterende, så kreditaftalerne vil således ikke skulle ændres.

5. Kommentering af regnskabsudarbejdernes syn på IFRS 16

Under udarbejdelsen af IFRS 16 blev virksomheder og interesseorganisationer udvalgt til at kommentere på den nye standard i udkastform.

Vi vil i dette afsnit gennemgå udvalgte virksomheders og organisationernes syn på udkastet, hvori vi vil medtage de, efter vores vurdering, væsentligste kritikpunkter, som disse virksomheder og organisationer fremhæver i deres kommentering af den forslåede leasingstandard.

Følgende virksomheders kommentarer vil blive gennemgået:

- Novo Nordisk A/S
- The Swedish Enterprise Accounting Group
- Industria de Diseño Textil, S.A

5.1 Novo Nordisk A/S

Novo Nordisk er en global lægemiddelvirksomhed, som igennem mere end 90 år har stået for medicinalprodukter indenfor diabetesbehandling. Derudover udvikler og producerer de andre medicinalprodukter til bekæmpelse af hæmofili, vækstforstyrrelser og fedme.

5.1.1 Novo Nordisk A/S' væsentligste kommentarer

Novo Nordisk er enige i, at leasingstandarden IAS 17 havde behov for opdatering, da den ikke i var i overensstemmelse med IFRS' begrebsramme og principperne, som er beskrevet i litteratur omkring IFRS.

For Novo Nordisk vil den forslåede leasingstandard medføre, at de skal indregne et betydeligt antal mindre kontrakter med en samlet værdi, ca. 3,5 mia. DKK. Samlede aktiver udgør 50,6 mia. DKK. Det er derfor svært for Novo Nordisk at se, hvordan det vil give en øget værdi for de eksterne brugere af deres årsregnskaber. Derudover præciserer de, at det vil være meget tidskrævende for deres samlede globale organisation, da alle leasingkontrakter vil skulle indregnes i de lokale årsregnskaber og til rapporteringsformål i Novo Nordisk A/S' mere end 100 datterselskaber.

Novo Nordisk forslår i deres kommentering, at der burde være en grænseværdi i den forslåede leasingstandard, således virksomhederne kan reducere den administrative byrde, som vil opstå. Novo Nordisk er overbeviste om, at indregning af leasingkontrakter i balancen i form af firmabiler, kopimaskiner og andre leasede aktiver af administrativ natur, ikke vil kunne give de eksterne regnskabsbrugere yderligere værdi. Novo mener derfor, at indregning af leasingaktiver kun skal være aktiver, der indgår i produktionen.

Derudover fortæller Novo Nordisk, at de har forsøgt at identificere fordele for de eksterne regnskabsbrugere ved ovenstående, dog uden held.

Afslutningsvis præciserer Novo Nordisk, at værdien for deres aktionærer, herunder vurderingen af fremtidige indtægter, er relateret til aktiver, såsom produktionsfaciliteter, forskning og udviklingsomkostninger, samt deres ansatte. De operationelle leasingaftaler (som, de har omtalt, ikke bør være en del af leasingstandarden), er ikke værdiskabende hos Novo Nordisk. De vurderer, at værdien af disse operationelle leasingaftaler har en dagsværdi tæt på kr. 0.⁵⁹

Essensen af Novo Nordisks vurdering af den nye leasingstandard er, at de er enige i, at der er behov for en ny leasingstandard, som er tilpasset IFRS. De er dog meget skeptiske overfor den nye standard og dens anvendelse, da det for deres type virksomhed ikke giver de eksterne regnskabsbrugere en øget værdi. Ligeledes vil det blive administrativt tungt at skulle indarbejde samtlige leasingkontrakter i balancen. Det væsentligste kritikpunkt, som Novo Nordisk kommer med efter vores vurdering, er, at virksomheden efter den nye leasingstandard vil være nødt til at skulle indarbejde aktiver i balance, som reelt set ikke er med til at skabe fremtidige pengestrømme.

5.2 The Swedish Enterprise Accounting Group

The Swedish Enterprise Accounting Group – også kaldet SEAG – er et forum for Chief Accountants fra de største svenske børsnoterede selskaber. Gruppen administreres af den Svenske Erhvervsorganisation, som de fleste deltagende selskaber i SEAG er tilsluttet af.

5.2.1 SEAG's væsentligste kommentarer

SEAG erkender vittigheden og betydningen af leasing som en finansieringsmulighed. De er enige i, at der er et behov for, at man får et komplet og forståeligt billede af virksomheders leasingaktiviteter. Det er SEAG's opfattelse, at der konstant bliver brugt ressourcer på vurderingen af klassifikationen mellem operationel- og finansiell leasing. Dette gælder både for regnskabsudarbejderne og de eksterne brugere af årsrapporterne.

SEAG ser positivt på alle præciseringer og forenklinger, der bliver lavet indenfor leasingområdet. Dog stiller SEAG imidlertid spørgsmålstegn ved, om de forslåede ændringer reelt set vil opnå forenkling og præcisering.

⁵⁹

[https://www.efrag.org/\(X\(1\)S\(hfctckpyzdurchupbflmhia\)\)/Assets/Download?assetUrl=%2Fsites%2Fwebpublishing%2FProject%20Documents%2F108%2FCL%2004%20-%20Leases%20-%20Novo%20Nordisk.pdf](https://www.efrag.org/(X(1)S(hfctckpyzdurchupbflmhia))/Assets/Download?assetUrl=%2Fsites%2Fwebpublishing%2FProject%20Documents%2F108%2FCL%2004%20-%20Leases%20-%20Novo%20Nordisk.pdf)

SEAG vurderer, at den nuværende model med klassifikation mellem operationel- og finansiel leasing, med oplysninger i noteapparatet, rent faktisk giver den eksterne regnskabsbruger nyttige oplysninger vedrørende selskabernes leasingaktiviteter.

Det er SEAG's holdning, at der allerede i dag er et omfattende oplysningskrav til leasingkontrakter, som ligeledes er let at finde i en separat note i de eksterne årsrapporter. Ud fra disse kan de eksterne brugere foretage de nødvendige justeringer til brug for egne analyser. Samtidigt er der forskel på de eksterne brugeres informationsbehov og deres måde at bruge oplysningerne i årsrapporten på.

Det er SEAG's vurdering, at mange virksomheders operationelle leasingydelser typisk består af et stort antal lavere værdikomponenter, såsom IT-udstyr, biler eller lejeaftaler på fast ejendom. De omkostninger, som er forbundet med indregningen af lavere værdikomponenter, såsom aktiver og forpligtelser i balancen, vil overstige enhver fordel, som kunne opnås ved indregningen af aktiverne i balancen. Da virksomheder skal foretage revurdering af lejeperioder, disses vilkår mv. ved hver rapporteringsdato for alle rapporterende enheder, hvilket er yderst tidskrævende.

Ligeledes er operationelle leasingaftaler oftest forbundet med serviceaftaler, og da der stadig skal skelnes mellem aktiv- og servicedelen, er SEAG bekymret for, at den foreslåede model vil blive udsat for en højere grad af subjektivitet i fortolkning af service kontra leasing ift. leasingrapporteringen under den nuværende model.

SEAG er som beskrevet tidligere enige i, at der er et behov for et komplet og forståeligt billede af virksomhedernes leasingaktiviteter. SEAG udviser dog en skeptisk i forhold til leasingstandardens nye "klassifikationsproblem". Vurderingselementerne eksisterer fortsat i den nye standard, men er blot flyttet fra den tidligere klassifikation mellem operationel- og finansiel leasing til klassifikation mellem leasing og servicekontrakter.

5.3 Industria de Diseño Textil, S.A

Inditex's hovedaktivitet består i distribution af modeartikler, hovedsageligt tøj, sko, accessoires og husholdnings tekstilprodukter. Inditex's driver sin aktivitet gennem forskellige kommercielle brands såsom Zara, Pull & Bear, Massimo Dutti, Bershka, Stradivarius, Oysho, Zara Home og Uterqüe. Selskabet er børsnoteret i Spanien.

5.3.1 Industria de Diseño Textil, S.A kommentarer

Inditex er meget uenige i tilgangen i denne model. Dog ser de positivt på en revurdering af den gamle leasingstandard, IAS 17, samt det at give de eksterne regnskabsbrugere en mere gennemsigtig og nyttig informationsværdi.

Inditex har i overvejende grad holdningen, at den nye leasingstandard ikke vil forbedre kvaliteten af den finansielle information i regnskabet og samtidig ikke give de eksterne brugere mere nyttige og præcise informationer. Inditex ligger vægt på, at en børsnoteret virksomhed ligesom deres i detailbranchen, kan have tusindvis af huslejekontrakter i utallige lande, hvor kontrakterne kan indeholde mange forskellige forhold. Disse forhold kunne bl.a. omfatte betingende kontrakter, opsigelse/forlængelse, pause i kontrakter m.v., samtidigt med at kontrakterne er lange, hvorfor der er risiko for at fremvise misvisende information baseret på subjektive vurderinger ud fra et større antal af forskelligartede oplysninger fra tusindvis af kontrakter.

Inditex vurderer, at der vil indgå betydelige subjektive vurderinger og skøn i den nye leasingstandard. Særligt i de virksomheder, som har mange leasing- og huslejekontrakter. Her vil balancen påvirkes betydeligt i form af stigninger i aktiver og passiver, som bliver indregnet og målt på et meget skønsmæssigt grundlag. Samtidig vurderer Inditex, at der ikke er balance i standarden, når det kommer til fordelene versus meromkostningerne for virksomheder ved implementeringen af den nye leasingstandard.

Inditex's overordnet vurdering af den nye leasingstandard er, at de er enige i, at der er et behov for præcisering af IAS 17 samt at give en mere gennemsigtig og nyttig informationsværdi for regnskabsbrugere. De vurderer dog, at IFRS 16 vil have stor effekt på deres industri, samt der i balancen vil blive indregnet aktiver og forpligtigelser, som bygger på subjektive forudsætninger fremsat af ledelsen, hvorfor standarden ikke vil gøre virksomhederne mere sammenlignelige. Derudover vurderer de også, at nytteværdien ved indregningen af kontrakter er langt mindre end selve omkostningen for virksomhederne.

5.4 Delkonklusion

På baggrund af de tre ovenstående kommentatorer på standarden, er der følgende holdninger, som er ensartede. De er alle enige i, at der er et behov for en præcisering af den nuværende leasingstandard IAS 17. De er dog ikke enige i den nye leasingstandards elementer. Dette skyldes, at denne standard indeholder en del subjektive elementer efter deres vurdering.

Ligeledes at der i virksomhedernes balance vil blive indregnet aktiver, der reelt set ikke er grundelementer i, hvad der er værdiskabende i virksomheden. Derudover vurderer de, at implementering af IFRS 16, vil være meget omkostningsfuldt for virksomhederne, samt at denne meromkostning ikke står på mål med effekten i at indregne leasingkontrakterne i balance.

6. Hvilke ændringer ligger IFRS 16 op til i forhold til allerede gældende regler underlagt IAS 17?

6.1 Forståelse af IAS 17

Formålet med IAS 17 er at foreskrive en hensigtsmæssig regnskabspraksis for leasingtager og -giver samt angive de oplysninger, der skal gives i forbindelse med leasingkontrakter.⁶⁰

IAS 17 finder anvendelse på den regnskabsmæssige behandling af alle leasingkontrakter, dog ikke på leasingkontrakter beskrevet i IAS 17 afsnit 2. Anvendelsen af IAS 17 finder anvendelse på aftaler, hvor brugsretten til et aktiv bliver overdraget, også selvom leasinggiver kan være forpligtet til at levere væsentlige tjenesteydelser i forbindelse med driften eller vedligeholdelsen.⁶¹

Definitionen af en leasingkontrakt i IAS17 er: *”en aftale, ifølge hvilken leasinggiver for en aftalt periode overdrager brugsretten til et aktiv til leasingtager mod en eller flere betalinger.”*

I henhold til IAS 17 er der to former for leasing, operationel leasing og finansiell leasing. Definitionen for en finansiell leasingkontrakt er i IAS 17 afsnit 4 beskrevet som en leasingkontrakt, hvorved alle væsentlige risici og afkast forbundet med ejendomsretten til et aktiv overdrages, uanset om ejendomsretten overdrages ved leasingperiodens slutning eller ej. Den operationelle leasingkontrakt bliver defineret som enhver leasingkontrakt, der ikke er en finansiell leasingkontrakt.

Ved begge leasingtyper er indgåelsen af leasingkontrakten det førstkommende tidspunkt af henholdsvis datoen for leasingkontraktens indgåelse eller parternes forpligtelse til leasingkontraktens hovedpunkter.⁶² Ved dette tidspunkt skal leasingkontrakten klassificeres som enten operationel eller finansiell leasing. Såfremt kontrakten bliver klassificeret som værende en finansiell leasingkontrakt, skal nutidsværdi og gældsforpligtigelse opgøres til brug for indregning. Disse beløb skal indregnes ved påbegyndelse af leasingperioden.

⁶⁰ IAS 17, afsnit 1

⁶¹ IAS 17, afsnit 3

⁶² IAS 17, afsnit 4

Begyndelsen af leasingperioden er den dato, hvor leasingtager bliver berettiget til at udnytte sin brugsret til det leasede aktiv. Det er også tidspunktet for den første indregning af leasingkontrakten.⁶³

6.1.1 Klassifikation af leasingkontrakter efter IAS 17

Selve klassifikationen af leasingkontrakten er baseret på hvilke risici og afkast, der er forbundet med ejendomsretten til et leaset aktiv, og om det er leasingtager eller -giver, der er forbundet med disse. Risici bliver i IAS 17 beskrevet som muligheden for tab fra uudnyttet kapacitet, eller teknologisk forældelse og afkastudsving ved ændringer i økonomiske forhold. Afkast bliver i denne sammenhæng præsenteret ved formodningen om lønsom drift over aktivets økonomiske levetid samt om gevinst.⁶⁴

Klassifikationen for de to typer af leasingkontrakter i henhold til IAS 17 er som følgende:

- *”En leasingkontrakt klassificeres som en finansiel leasingkontrakt, hvis alle væsentlige risici og afkast forbundet med ejendomsretten til et aktiv overdrages.”*
- *”En leasingkontrakt klassificeres som en operationel leasingkontrakt, hvis alle væsentlige risici og afkast forbundet med ejendomsretten til et aktiv ikke overdrages.”*

Såfremt alle væsentlige risici og afkast forbundet med ejendomsretten til et aktiv overdrages, vil leasingkontrakten enten skulle klassificeres som en finansiel- eller operationel leasingkontrakt.

Da vurderingen af leasingkontraktens klassifikation kan vurderes forskelligt, så beskriver IAS 17 afsnit 10 fem eksempler på, hvad der normalt vil medføre en klassifikation som en finansiel leasingkontrakt. Det oplyses endvidere, at indholdet af transaktionen er det vigtigste i vurderingen af klassifikationen uagtet kontraktens form. Hvis der i kontraktens form er angivet finansiel leasingkontrakt, men selve transaktionen ikke gør, at alle væsentlige risici og afkast forbundet med ejendomsretten til et aktiv overdrages, vil kontrakten i stedet klassificeres som en operationel leasingkontrakt.

Nedenstående er angivet de fem eksempler på klassifikation som finansiel leasingkontrakt:

- *I henhold til leasingkontrakten overdrages ejendomsretten til et aktiv til leasingtager ved slutningen af leasingperioden.*

⁶³ IAS 17, afsnit 4

⁶⁴ IAS 17, afsnit 7

- *leasingtager har en købsret til aktivet til en pris, der forventes at være så meget lavere end dagsværdien på tidspunktet, hvor købsretten kan udnyttes, at det ved leasingkontraktens indgåelse er rimeligt sikkert, at købsretten vil blive udnyttet,*
- *leasingperioden strækker sig over størstedelen af aktivets økonomiske levetid, selv om ejendomsretten ikke overgår,*
- *nutidsværdien af minimumsleasingydelseerne ved leasingkontraktens indgåelse svarer til stort set hele det leasede aktivs dagsværdi, og*
- *de leasede aktiver er af en sådan specialiseret art, at de udelukkende kan anvendes af leasingtager uden at væsentlige modifikationer foretages.*

Ovenstående eksempler er ikke en facitliste på hvornår en leasingkontrakt skal klassificeres som værende en finansiell leasingkontrakt. Det afgørende er, at det tydeligt fremgår, at en leasingkontrakt overdrager alle væsentlige risici og afkast forbundet med ejendomsretten, og hvis den ikke opfylder dette, så skal leasingkontrakten klassificeres som en operationel leasingkontrakt.

Som nævnt i de foregående afsnit, foretages klassifikationen af en leasingkontrakt ved indgåelsen af leasingaftalen. Hvis leasingtager og leasinggiver på et tidspunkt aftaler at ændre leasingkontraktens bestemmelser, bortset fra fornyelse af leasingkontrakten, på en måde som ville have medført en anden klassifikation af leasingkontrakten i henhold til kriterierne beskrevet ovenfor, så skal leasingkontrakten anses som en ny kontrakt i hele leasingperioden.⁶⁵

6.1.2 Første indregning af finansielle leasingkontrakter

Ved påbegyndelsen af leasingperioden skal leasingtager indregne finansielle leasingkontrakter som aktiver og forpligtelser til et beløb, som ved indgåelsen af leasingkontrakten svarer til dagsværdien af det leasede aktiv eller nutidsværdien af minimumsleasingydelseerne, hvis denne er lavere. Minimumsydelseerne er det, leasingtager er forpligtiget til at betale gennem hele leasingperioden. Diskonteringsfaktoren, der skal anvendes ved beregningen af nutidsværdien af minimumsleasingydelseerne, er den interne rente i leasingkontrakten, hvis det er praktisk muligt at opgøre denne. Nedenstående viser et eksempel herpå.

Et selskab har indgået en leasingkontrakt, der opfylder kravene for klassifikation af en finansiell leasingkontrakt, forudsætningerne er som følger:

- Dagsværdien af det leasede aktiv: kr. 500.000

⁶⁵ IAS 17, afsnit 13

- Førstegangsydelse: kr. 0
- Månedlig ydelse: kr. 11.000
- Løbetid: 5 år
- Renter: Ej, opgivet

I dette tilfælde vil leasingkontrakten have en intern rente på ca. 10 %, jf. bilag 5 for beregning heraf. Såfremt der er direkte startomkostninger forbundet med erhvervelsen af aktivet, skal disse indregnes og lægges til det beløb, der indregnes som et aktiv.

Som tidligere beskrevet præciseres det i IAS 17 afsnit 22, at det er aftalens indhold og effekten af denne på det økonomiske afkast, som er det udslagsgivende for klassifikationen. En forkert klassifikation vil give en forvanskning af virksomhedens regnskabsmæssige nøgletal.

6.1.3 Efterfølgende måling af finansielle leasingkontrakter (gæld)

Efter første indregning af leasingkontrakten skal minimumleasingydelseerne fordeles mellem en finansieringsomkostning, som er renten samt et afdrag. Der skal ske en reduktion af den udestående forpligtigelse, svarende til afdrag på leasinggælden.

Finansiell leasing fungerer i praksis ligesom, hvis man havde købt aktivet ved finansiering via et annuitetslån, hvor ydelsen over låneperioden er konstant, og der ved hver ydelse sker en fordeling af rente og afdrag på lånet. Derfor skal minimumsleasingydelseerne forstås som en betaling af ydelsen, der indeholder afdrag og renter.

Finansieringsomkostningen, som svarer til renten, skal beregnes for leasingperioden og allokeres herefter til de enkelte perioder, så det frembringer en konstant periodisk rente for den resterende forpligtigelse. Det medvirker, at der betales den samme ydelse pr. periode i hele leasingperioden, og at ydelsen i starten af leasingperioden hovedsageligt består af renter med en løbende udvikling. Ydelsen vil hovedsageligt bestå af afdrag i slutningen af perioden, som ved et normalt annuitetslån.

6.1.4 Efterfølgende måling af finansielle kontrakter (aktiv)

Aktivet indregnes til dagsværdi med tillæg af eventuelle direkte startomkostninger. Dette medfører afskrivninger på afskrivningsberettigede aktiver. Selve afskrivningspraksissen for afskrivningsberettigede leasede aktiver skal stemme overens med regnskabspraksis for afskrivningsberettigede aktiver, som ejes. De indregnede afskrivninger skal beregnes i overensstemmelse med gældende lovgivning, jf. IAS 16 og IAS 38.

Såfremt der er rimelig sikkerhed for, at leasingtageren ikke vil få ejendomsretten efter udløb af leasingperioden, skal aktivet afskrives fuldt ud over den korteste periode af leasingperioden og dets brugstid. Hvis det derimod vurderes rimelig sikkert, at leasingtager overtager ejendomsretten til aktivet ved leasingperiodens udløb, afskrives der over aktivets forventede brugstid. I lighed med øvrige aktiver fordeles afskrivningerne på leasingaktivet udover hele perioden, således der afskrives systematisk alt afhængigt af regnskabspraksis, og hvad der er mest retvisende for det enkelte aktiv.

Da de samlede afskrivninger på aktivet og regnskabsårets finansieringsomkostninger sjældent er identiske med betalte leasingydelser for regnskabsåret, er det uhensigtsmæssigt blot at indregne betalte leasingydelser som omkostning. Det er derfor usandsynligt, at aktivet og den tilknyttede forpligtelsesværdi er identiske efter påbegyndelsen af leasingperioden.⁶⁶ Herfor styres gæld og aktiver hver for sig. Som det fremgår af bilag 6 ses det, at der over leasingperioden ikke er enslydende værdier for værdien af leasingaktivet og leasingforpligtigelsen, hvorfor man ikke blot kan regne de betalte leasingydelser som en omkostning.

Leasingaktiver er underlagt de samme regler som andre aktiver om værdiforringelse i henhold til IAS 36. Det betyder, at der hvert år skal foretages en vurdering af, om virksomhedens aktiver, herunder leasingaktiver, er blevet forringet. Såfremt der er indikation på dette, skal der foretages en nedskrivningstest. Dette vil ikke blive beskrevet yderligere.

I henhold til IAS 17 er udover de krævede oplysninger vedrørende IFRS 7 omkring finansielle instrumenter, skal leasingtager give følgende oplysninger vedrørende finansielle leasingkontrakter:

- A. Den regnskabsmæssige nettoværdi ved regnskabsårets afslutning for hver kategori af aktiver,
- B. En afstemning af de samlede fremtidige minimumsleasingydelser ved regnskabsårets afslutning og deres nutidsværdi. Desuden skal virksomheden give oplysning om de samlede fremtidige minimumsleasingydelser ved regnskabsårets afslutning og deres nutidsværdi for hver af følgende perioder; inden for 1 år, mellem 1 og 5 år og senere end 5 år,
- C. Betingede leje ydelser indregnet som omkostning i regnskabsåret,

⁶⁶ IAS 17, afsnit 29

- D. Summen af fremtidige minimumsindtægter, som på balancedagen forventes modtaget ved fremleje ("sublease") i henhold til uopsigelig fremlejekontrakt,⁶⁷
- E. En general beskrivelse af leasingtagers væsentligste leasingkontrakter, herunder grundlaget for opgørelsen af betingelse leje ydelser, beskrivelse af tilstedeværelsen af og vilkårene for forlængelse, fornyelse eller købsret og klausuler om op- eller nedjustering af priser samt accepterede begrænsninger i leasingtagers dispositionsmuligheder som følge af indgåede leasingaftaler, eksempelvis restriktioner vedrørende udbytteudlodning, yderligere lånoptagelse og indgåelse af nye leasingaftaler.⁶⁸

Endvidere finder oplysningskravene i IAS 16, IAS 36, IAS 38, IAS 40 og IAS 41 også anvendelse på finansielle leasingaktiver.

6.1.5 Indregning af operationelle leasingkontrakter

Leasingydelser i henhold til en operationel leasingkontrakt skal indregnes som en omkostning på et lineært grundlag over leasingperioden, medmindre et andet systematisk grundlag bedre afspejler det tidsmæssige mønster af brugerens fordele. Omkostningen skal hermed driftsføres lineært over perioden som leasingkontrakten løber. Nedenstående er et eksempel på indregningen:

En virksomhed leaser en bil hvor klassifikationen ikke opfylder kravene for en finansiell leasingkontrakt. Virksomheden betaler en førstegangsydelse på kr. 100.000 samt en samlet årlig leasingydelse på kr. 100.000. Kontrakten løber over 5 år.

Der bliver altså i år 1, betalt kr. 200.000 for at lease bilen, men da omkostningerne skal driftsføres lineært over perioden som leasingkontrakten løber, skal der driftsføres kr. 100.000 som den årlige ydelse alle årene i kontraktens løbetid. Førstegangsydelsen kr. 20.000 skal periodiseres udover leasingkontraktens løbetid.

Selve "aktivet" og "forpligtigelsen" skal ikke indregnes i balancen, da en enhver leasingkontrakt, der ikke er en finansiell leasingkontrakt, skal behandles som værende operationel.

Oplysningskravene til operationel leasing i årsrapporten er ensartede med kravene til finansiell leasing, dog ikke i samme grad eftersom de operationelle leasingkontrakter ikke indregnes i balancen.

⁶⁷ PWC – ÅRL og IAS 17, s. 34

⁶⁸ PWC – ÅRL og IAS 17, s. 34

Oplysningskravene vedrørende et operationelt leaset aktiv er en generel beskrivelse af væsentlige leasingarrangementer samt kravene om oplysning af begrænsninger i leasingtageres dispositionsmuligheder over et leasingaktiv. De samme krav gør sig gældende for finansiell leasing. Derudover skal følgende oplyses for operationelle leasingkontrakter:

De fremtidige minimumsleasingydelse i henhold til uopsigelige operationelle leasingkontrakter skal oplyses fordelt på følgende perioder; inden for 1, mellem 1 år og 5 år og efter 5 år.

Selv om operationelle leasingkontrakter ikke indregnes i balancen, er oplysningskravene stadig et krav, da indgåede leasingaftaler kan have en betydning for regnskabsbrugers vurdering af årsrapporten. Oplysningskravene for operationelle leasingkontrakter skal synliggøre de fremtidige forpligtelser, som en virksomhed er forpligtet til at betale, hvilket vurderes at være relevant for en regnskabsbrugers samlede vurdering af årsrapporten.

6.1.6 Delkonklusion

Under IAS 17 kan leasing klassificeres som enten operationel og finansiell leasing. Den finansielle leasingkontrakt er en leasingkontrakt, hvor alle væsentlige risici og afkast forbundet med ejendomsretten til et aktiv overdrages, uanset om ejendomsretten overdrages ved leasingperiodens slutning eller ej. Den operationelle leasingkontrakt defineres som alle leasingkontrakter, der ikke er finansielle.

Det vigtigste i forhold til klassifikationen af leasingkontrakten er aftalens indhold og effekten af denne på det økonomiske afkast. Hvis klassifikationen bliver foretaget forkert, vil det give en forvanskning af virksomhedens regnskabsmæssige nøgletal.

6.2 Forståelse af IFRS 16

6.2.1 Introduktion til IFRS 16

IFRS 16 repræsenterer den første større ændring af leasingaftaler i 30 år. Det er slutproduktet af et leasingprojekt, der blev tilføjet til IASBs dagsorden for ti år siden. Det oprindelige diskussionspapir blev offentliggjort i 2009, efterfulgt af to eksponeringsudkast. IASB har igennem denne tid fastholdt sin opfattelse af, at alle leasingaftaler skal være ”på balancen” – et synspunkt, der uundgåeligt har været kontroversielt. Men da projektet udviklede sig, søgte IASB efter måder at forenkle kravene og reducere kontroversen. Nedenstående figur opsummerer de vigtigste faser i IFRS 16s udvikling.

Figur 3: Grant Thornton International - Præsentationsmateriale

Den nye standard erstatter IAS 17 "Leasingaftaler" sammen med tre fortolkninger.⁶⁹ IFRS 16 vil kræve, at leasingtager opgør og indregner et "brugsret" aktiv og en leasingforpligtelse. IFRS 16 vil påvirke de fleste virksomheder, der rapporterer i henhold til IFRS, og er involveret i leasing. Virksomheder, der kun leaser aktiver som printere og bærbare computere, vil kun blive påvirket minimalt. For virksomheder, der leaser og lejer store aktiver, såsom ejendomme og højværdiudstyr, vil dette være en stor ændring. Industrier som luftfart, detailhandel og transport (f.eks. fragt) forventes at blive ramt mest af IFRS 16, jf. afsnit 3.2.2.

Virksomheder med leasingkontrakter af højværdi vil udover en stigning i balancesum, grundet indregning af leasingaktiv samt leasingforpligtelse, opleve ændringer i nøgletal.

Det forventes, at nøglefinansiering afledt af virksomhedens rapporterede aktiver og forpligtelser ændres, da nøgletal såsom finansiell gearing, soliditet, EBITDA-margin m.fl., vil ændre sig. Ændringerne kan medføre, at nogle virksomheder ikke længere overholder præcise målepunkter, der kan være opstillet af kreditinstitutter og banker for den enkelte virksomhed.

6.2.2 Anvendelsesområde

Formålet med IFRS 16 er beskrevet i standardens første afsnit og standarden fastlægger principperne for indregning, måling, præsentation og oplysning af leasingkontrakter. Målet er at sikre leasingtager og -giver opgiver relevante oplysninger på en sådan måde, at de repræsenterer disse transaktioner retvisende. Disse oplysninger giver et grundlag for, at regnskabsbrugere kan vurdere effekten af leasingkontrakterne og virksomhedens finansielle stilling, økonomiske resultater samt pengestrømme.⁷⁰

En virksomhed skal overveje vilkårene og betingelserne for kontrakter, alle relevante fakta og omstændigheder ved anvendelse af denne standard. En virksomhed skal anvende denne standard konsekvent til kontrakter med lignende karakteristika og lignende omstændigheder.⁷¹

⁶⁹ IFRIC 4 'Bestemmelse af, om en ordning indeholder en leasing', SIC 15 'Operationelle leasingkontrakter og incitament' og SIC 27 'Evaluering af substansen af transaktioner, der vedrører den juridiske form for en lejekontrakt'.

⁷⁰ IFRS 16, pkt. 1

⁷¹ IFRS 16, pkt. 2

I henhold til IFRS 16 er en kontrakt defineret som: *“An agreement between two or more parties that creates enforceable rights and obligations”*. Der er altså tale om en aftale mellem to eller flere parter, der skaber retsgyldige rettigheder samt forpligtelser til aktivet.⁷² En virksomhed skal anvende denne standard på alle leasingkontrakter, med undtagelse af:

- Leasingaftaler vedrørende udvinding af olie, naturgas og lignende ikke-gendannelige forekomster.
- Biologiske aktiver hos leasingtager, hvis aktiverne er omfattet af IAS 41.
- Koncessionsaftaler omfattet af IFRIC 12.
- Immaterielle rettigheder, som en virksomhed får licens til at bruge fra en anden virksomhed, hvis transaktionen fra udlejers side er omfattet af IFRS 15.
- Leasingaftaler vedrørende licenser som fx film, patenter og copyrights hos leasingtager, hvis disse er omfattet af IAS 38.⁷³

Leje eller leasing af immaterielle rettigheder og andre immaterielle aktiver er som tidligere nævnt ikke omfattet af IFRS 16-standardens. Det er således materielle aktiver, som IFRS 16 omfatter. IFRS 16 giver dog mulighed for, at leasingtager frivilligt kan anvende standarden på andre immaterielle aktiver end de undtagne licensaftaler.⁷⁴

Der er endvidere to typer af leasingkontrakter som virksomheder ikke må anvende IFRS 16 på:

- Short-term leases
- leases for which the underlying asset is of low value⁷⁵

Short-term leases, er defineret som, en lejekontrakt, der ved indgåelsestidspunktet løber 12 måneder eller mindre. En lejekontrakt, der indeholder en køboption vil ikke blive betragtet som værende en kort lejekontrakt.⁷⁶

Det er således ikke afgørende, om køboptionen anses som fordelagtig, eller om den blot er på markedsvilkår. Alene det forhold, at optionen eksisterer, medfører, at leasingaftalen ikke er en kortfristet leasingaftale.

⁷² IFRS 16, Appendix A

⁷³ PWC – Leasing efter IFRS 16, s. 7

⁷⁴ PWC – Leasing efter IFRS 16, s. 7

⁷⁵ IFRS 16, pkt. 5, a og b

⁷⁶ IFRS 16, Appendix A

IFRS 16 indeholder ikke en definition på "low value assets". Dog har IASB udsendt en beskrivelse af, hvad der definerer et "low value asset". "Low value assets" anses som aktiver, der har en kapitalværdi, altså en ny købspris, i størrelsesordenen US \$5.000 eller mindre. For sådanne aktiver kræver IFRS 16 ikke, at et selskab indregner kontrakterne i balancen, men er i stedet forpligtet til at indregne betalingerne for disse leasingkontrakter som en udgift løbende (lineært over leasingperioden). Førstegangsydelser skal også periodiseres lineært over leasingperioden. Dette resulterer i samme regnskabsmæssig behandling, som er gældende for operationel leasing under IAS 17.⁷⁷

IASB beskriver ligeledes, at "low-value-assets" typisk vil være aktiver som kontormøbler, computere og mobiltelefoner m.v. Der gælder samme notekrav for "low value assets" som for operationel leasing under IAS 17. Virksomhederne skal noteoplyse restleasingforpligtigelsen, således den eksterne regnskabsbruger kan se forpligtigelsen.

6.2.3 Definition og beskrivelse af IFRS 16

Definitionen af en leasingkontrakt under IFRS 16 bliver beskrevet som følgende: *"A contract, or part of a contract, that conveys the right to use an asset (the underlying asset) for a period in exchange for consideration."*⁷⁸

Altså en kontrakt eller en del af en kontrakt, hvor leasingtager får retten til brugen af et aktiv for en periode ved betaling af vederlag herfor.

Ved indgåelse af en kontrakt skal virksomheden vurdere, om kontrakten er eller indeholder en leasingaftale. En kontrakt er eller indeholder en leasingaftale, hvis kontrakten giver leasingtager ret til at kontrollere brugen af et specifikt aktiv i en periode, hvor leasingtager betaler vederlag herfor.⁷⁹ Såfremt betingelserne ikke er opfyldt, er der ikke tale om en leasingkontrakt efter IFRS 16, men en servicekontrakt, som indregnes i resultatopgørelsen.

Der er således to punkter, som er væsentlige i forbindelse med vurderingen af, om kontrakten indeholder et leasingaktiv:

⁷⁷ <https://www.ifrs.org/-/media/project/leases/ifrs/published-documents/ifrs16-effects-analysis.pdf>, s. 19

⁷⁸ IFRS 16, Appendix A

⁷⁹ IFRS 16, pkt. 9

- Aftalen skal indeholde beskrivelse af retten til anvendelsen af et specifikt aktiv. Et aktiv identificeres typisk ved specifik angivelse i en kontrakt. Et aktiv kan dog også identificeres ved at være implicit angivet på det tidspunkt, at aktivet stilles til rådighed for kundens brug.
- Aftalen skal give leasingtager retten til kontrol og brugen af dette aktiv i en bestemt periode.⁸⁰

Der er tale om en leasingkontrakt efter IFRS 16, såfremt leasingtager har retten til at kontrollere et specifikt aktiv i en bestemt periode.

6.2.3.1 Specifikt aktiv

I de fleste leasingkontrakter er det ikke et problem at fastslå, hvorvidt en aftale indeholder et identificeret aktiv, da aktivet er identificeret direkte i aftalen. Dog kan det i andre situationer være vanskeligere at identificere aktivet.⁸¹ IFRS16.B14 indeholder en beskrivelse af, hvornår der ikke er tale om et specifikt aktiv, og hermed ikke en leasingkontrakt efter IFRS 16:

- Hvis det er muligt for leasinggiver at ombytte aktivet i hele leasingperioden, uden at leasingtager kan forhindre dette, da det er muligt at substituere aktivet.
- Leverandøren skal uden høje meromkostninger kunne opnå økonomiske fordele ved at ombytte aktivet.

Vurderingen af ovenstående skal ske ved kontraktens indgåelse. Har leverandøren mulighed eller rettigheden til at ombytte aktivet for at foretage reparation eller vedligeholdelse, har det ikke betydning. Dette skal ikke påvirke vurderingen af, om der er tale om en leasingaftale.⁸² Ved tvivlsituationer, hvor virksomheden ikke kan afgøre, om leverandøren har en substantiel ret til at ombytte aktivet, skal virksomheden antage, at der ikke er en substantiel ret.⁸³

IFRS 16 forudsætter, at der kan udarbejdes leasingaftaler, som udgør en andel af et specifikt aktiv. I IFRS16.B20 beskrives det, at der er tale om en andel af et specifikt aktiv, såfremt der er en fysisk opdeling. Afhandlingen vil ikke indeholde yderligere om dette.

Som tidligere beskrevet skal virksomheden vurdere, om kontrakten er eller indeholder en leasingaftale. Kontrakten skal kun klassificeres som en leasingkontrakt, såfremt kontrakten giver virksomheden kontrollen over aktiver. Kontrolbegrebet vil blive uddybet nedenfor.

⁸⁰ IFRS 16, Appendix B, B9

⁸¹ PWC – Regnskabshåndbogen 2018, s. 565

⁸² IFRS 16.B18

⁸³ IFRS 16.B19

For at vurdere, om en kontrakt giver retten til at kontrollere brugen af en identificeret aktiv i en periode, skal en virksomhed vurdere, om virksomheden i hele brugsperioden har begge af følgende punkter:

- Retten til substantielt at have alle økonomiske fordele ved brugen af det identificerede aktiv.
- Retten til styre brugen af det identificerede aktiv.

For, at virksomheden har kontrollen over et aktiv, skal virksomheden substantielt også have alle økonomiske fordele ved brugen af det identificerede aktiv i hele brugsperioden. Virksomheden kan opnå de økonomiske fordele ved direkte brug af aktivet eller indirekte via for eksempel subleasing (videre udlejning af aktivet). Selvom kontrakten beskriver, at en virksomheds leasingydelse er proportional med indtjeningen på aktivet, vil dette normalt ikke i sig selv have betydning for, om leasingtager kan siges at have stort set alle de økonomiske fordele ved at bruge aktivet.⁸⁴

Retten til styre brugen af det identificerede aktiv er beskrevet i IFRS16.B24. Retten til brugen af aktivet er opfyldt til det identificerede aktiv i brugsperioden, hvis en af følgende er gældende:

- Leasingtager har retten til at bestemme, hvordan og til hvad aktivet skal anvendes til i brugsperioden.
- Det er forudbestemt hvordan og til hvad, aktivet skal anvendes i leasingperioden, og om virksomheden har ret til at bruge aktivet (eller til at bede andre at bruge aktivet på en måde, som virksomheden bestemmer) i hele brugsperioden.
- Virksomheden har selv designet aktivet eller specifikke dele af dette, så det er specialiseret til dennes anvendelse.

Selvom leasingtager har retten til at bestemme over aktivet, så har leasinggiver ”protective rights”, som er leasinggivers ret til at beskytte aktivet. Dette påvirker ikke i sig selv retten for leasingtager til at bestemme over brugen af aktivet og vil ikke ændre klassifikationen af leasingaftalen.

Disse ”protective rights” kan for eksempel være, at dem, som kørte en leaset bil, skulle have et kørekort, eller at aktivet kun må anvende i Danmark⁸⁵.

⁸⁴ PWC – Regnskabshåndbogen 2018, s. 566

⁸⁵ IFRS16. B30

Nedenfor ses to eksempler på, om en virksomhed har kontrol over et leasede aktiv:

Scenarie 1

- En virksomhed (kunden) indgår en 5-årig kontrakt med et luftfartsselskab for eneret over et bestemt privatfly. Kontrakten beskriver de indre og ydre specifikationer af flyet.
- Luftfartsselskabet har lov til at bruge et alternativt fly, men dette ville alt andet lige være uøkonomisk på grund af forskellige faktorer som omkostningerne ved at tilpasse flyet til at opfylde de kontraktmæssige specifikationer.
- Kontrakten indeholder enkelte begrænsninger over brugen af flyet, men det er kunden der bestemmer hvor flyet skal flyve hen og hvilke passagerer der skal med.
- Luftfartsselskabet driver flyet ved hjælp af sin egen flybesætning.

Analyse

- Kontrakten specificerer et privatfly.
- Flyselskabet har ret til at bytte flyet ud, ombytningsretten er dog ikke substantiel grundet der er store omkostninger forbundet hermed grundet kontraktens specifikke beskrivelse af indre og ydre specifikationer af flyet.
- Kunden bestemmer brugen af aktivet

Altså er der i scenarie 1 tale om en leasing aftale, der skal behandles under regler i IFRS 16. Det skyldes, at virksomheden har kontrol over brugen af aktivet, og leverandøren ikke substantielt kan udbytte aktivet uden betydelige økonomiske omkostninger, da det alt andet lige er dyrt at ændre indretningen af et privatfly.

Scenarie 2

- En bilproduktcent indgår en kontrakt med et shipping-selskab om transport af biler fra Kina til København.
- Kontrakten specificerer hvilket skib og antallet af biler der skal transporteres, hvilket kræver hele kapaciteten af skibet.
- Shippingselskabet opererer og vedligeholder skibet og er ansvarlig for den sikre levering af bilerne til København.

- Bilproducenten er ikke i stand til at foretage ændringer (f.eks. til bestemmelsesstedet eller arten af lasten), når kontrakten er underskrevet.

Analyse

- Kontrakten specificerer hvilket skib der skal benyttes.
- Kontrakten forudbestemmer, hvordan og hvilket formål skibet skal bruges
- Bilproducenten opererer eller designer ikke selv skibet.
- Efter underskrivelsen af kontrakten kan bilfabrikanten ikke styre, hvordan og hvilket formål skibet anvendes til og derfor ikke kontrollerer brugen af aktivet.

I scenarie 2 ville kontrakten ikke skulle behandles som en kontrakt efter IFRS 16, da bilproducenten ikke har kontrollen over skibet. Den form for kontrakt vil derfor defineres som en serviceaftale. Disse aftaler indregnes typisk med en konstant omkostning hen over perioden, hvor virksomheden modtager serviceydelsen, selvom betalingerne ikke er konstante over perioden. Samtidig indebærer en serviceaftale, at der ikke skal indregnes et aktiv og en forpligtelse. Når leasinggiver leverer aktivet til leasingtager, har leasinggiver opfyldt sin forpligtelse, hvorved leasingtager bliver forpligtet til at betale for den brugsret, leasingtager har overtaget. Brugsretten strækker sig over flere år. Omvendt indeholder en serviceaftale ikke en egentlig brugsret til et bestemt aktiv i en periode, men derimod en ret til at få leveret en ydelse i en bestemt periode.⁸⁶ Som i scenarie 2 svarer kontrakten til en serviceydelse om at få transporteret en last med et skib.

6.2.3.2 Sammensatte kontrakter

I henhold til IFRS 16.12 kan en kontrakt bestå af flere elementer. Ved kontrakter, som både indeholder en leasingaftale og en serviceaftale, er der krav om, at virksomheden skal udskille de enkelte kontrakter.

Leasingtager skal derfor kun behandle de kontrakter, hvor virksomheden har kontrol over aktivet efter IFRS 16. De andre kontrakter og ydelser, som er indeholdt i aftalen, skal behandles som en servicekontrakt. Dette kunne for eksempel være en kontrakt, hvor en virksomhed har indgået en aftale om leasing af en printer, hvor kontrakten også indeholder en aftale om vedligeholdelse af printeren.

⁸⁶ PWC – Leasing efter IFRS 16, s. 18

Disse typer af kontrakter kan i henhold til IFRS 16.B32 adskilles, såfremt nedenstående to kriterier er opfyldt:

- Leasingtageren kan anvende det underliggende aktiv alene eller sammen med andre ressourcer, som er let tilgængelige, og
- Leasingaktivet og det underliggende aktiv er uafhængige af hinanden.

Et eksempel på ovenstående kan være, hvis en leasingtager kan beslutte sig for ikke at lease det underliggende aktiv i kontrakten, uden dette væsentligt vil påvirke kontrollen til at bruge de andre underliggende aktiver i kontrakten. Dette vil indikere, at det underliggende aktiv ikke er stærkt afhængig af eller stærkt indbyrdes forbundet med de øvrige underliggende aktiver.⁸⁷

Kontrakterne kan dog også indeholder elementer, der ikke overfører en vare eller en service for leasingtager. Dette kunne for eksempelvis være et fast betalingsgebyr eller andre gebyrer, der er forbundet med leasingkontrakten. Disse beløb skal ikke adskilles som et separat element af kontrakten, men anses for at være en del af det samlede vederlag, som hører til de indicerede elementer i kontrakten.⁸⁸

Til trods for de foregående afsnit giver IFRS 16.15 en praktisk mulighed for, at leasingtager kan vælge ikke at adskille leasingaftalen fra serviceaftalen. Dette er også gældende, selvom kriterierne omtalt i IFRS16.B32 er opfyldt. Anvendes IFRS16.15 er det hele aftalen, herunder samtlige elementer, der skal behandles som en leasingaftale og indregnes i balancen som leasingaktiv med tilhørende leasingforpligtelse. Valget om adskillelse af de sammensatte kontrakter eller samlet indregning skal foretages ved hver enkel aktivkategori.⁸⁹

6.2.3.3 Leasingperioden

I definitionen af en leasingaftale indgår ”virksomhedens ret til at bruge et aktiv i en bestemt periode”. Denne periode har både betydning for klassifikation og størrelsen af leasingforpligtelsen, som skal indregnes i balancen. Ved en leasingaftale med en løbetid på under 12 måneder skal den klassificeres som en kortfristet leasingaftale.

⁸⁷ IFRS 16, B32 pkt. b

⁸⁸ IFRS 16, B33

⁸⁹ PWC – Leasing efter IFRS 16, s. 20

Samtidigt har perioden betydning for forpligtigelsen, der skal indregnes under gældsforpligtigelser samt brugsrettigheden, der skal indregnes som aktiv i balancen.⁹⁰ Leasingperioden er defineret som følgende: *"Leasingperioden er den uopsigelige leasingperiode, hvor leasingtager har retten til at bruge det underliggende aktiv. Herudover skal der medtages den periode hvor leasingtager er omfattet af en option til enten at forlænge eller forkorte leasingperioden."*

Disse optionsperioder bliver i IFRS 16.18 beskrevet som:

- Perioder omfattet af en mulighed for at forlænge leasingaftalen, såfremt, at leasingtageren er *"reasonably certain"*, altså rimelig sikker på at ville forlænge kontrakten.
- Perioder omfattet af muligheden for at opsig leasingaftalen, såfremt at leasingtageren er *"reasonably certain"*, altså rimelig sikker på at ville opsig kontrakten.

Virksomheden skal derfor altid ved vurderingen af leasingperioden vurdere, hvorvidt det er rimeligt sandsynligt, at virksomheden efter uopsigelsesperioden vil opsig eller forlænge kontrakten. Ved vurderingen af ovenstående skal virksomheden overveje alle relevante fakta og omstændigheder, der skaber et økonomisk incitament for leasingtageren til at udnytte muligheden for at forlænge kontrakten eller ikke udnytte muligheden for at opsig den.⁹¹ IFRS16.B37 beskriver 5 faktorer til vurderingen af, om leasingtager har et økonomisk incitament til at udnytte eller ikke udnytte optionen, (disse er ikke udtømmende):

- A. Kontraktmæssige vilkår og betingelser for optionsperioden, sammenhold med markedsvilkår som:
 - i. Beløbet der skal betales i optionsperioden
 - ii. Størrelsen af eventuelle variable betalinger for leasingen, herunder eventuelle betalinger, som for eksempel gebyrer ved opsigelse af kontrakten og betaling af restværdier.
 - iii. Vilkår og betingelser for optioner, der kan udøves efter indgåelse af leasingaftalen, som for eksempel udnyttelse af køboptionen under markedsvilkår af aktivet.

⁹⁰ PCW – Regnskabshåndbogen 2018, s. 567

⁹¹ IFRS 16.19

- B. Er der blevet foretaget større ændringer på leasingaktivet for leasingtagerens regning som leasinggiver, ikke skal betale, eller er der foretaget ændringer af indretning af lejede lokaler som skal retableres.
- C. Omkostninger ved ophævelse af leasingaftalen, omkostninger ved køb af nye aktiver, som skal anvendes i virksomhedens drift eller omkostninger ved returnering af det leasede aktiv.
- D. Betydningen af aktivet i leasingaftalen – Er aktivet vigtigt for virksomhedens drift, herunder er aktivet for eksempel blevet specialiseret til virksomheden, placeringen af aktivet og kunne der være tilgængelige substitutions alternativer til aktivet.
- E. Vurdering af om der er andre vilkår og betingelse der skal være opfyldt for at virksomheden kan udnytte en option i kontrakten.

Ved vurderingen af, hvor lang leasingperioden er, skal eventuelle ”betalingsfrie-perioder”, der ydes af leasinggiveren til leasingtageren, også tages med i fastsættelsen af leasingperioden. Leasingaftalen begynder på begyndelsesdatoen, og den indeholder de betalingsfrie-perioder, der kan blive stillet til rådighed fra leasinggiveren til leasingtageren.

6.2.3.4 Revurdering af leasingperioden

Der skal foretages en revurdering af leasingperioden, såfremt der er en konkret handling eller beslutning fra leasingtageren, der i overvejende grad vil have betydning for vurderingen om udnyttelsen af en option.⁹² Det alt overvejende element i, om der skal foretages revurderinger, er, at beslutningerne er under leasingtagerens kontrol. Det betyder, at såfremt der sker en ændring i markedet, således det vil være fordelagtigt for leasingtageren at opsige eller forlænge en kontrakt, vil der ikke skulle foretages en revurdering af leasingperioden, da dette er ikke noget, som leasingtageren har under sin kontrol. Der skal derfor kun foretages revurdering af leasingperioden, når leasingtageren tager en beslutning, der påvirker vurderingen af leasingperioden. Dette kunne for eksempel være, at leasingtageren valgte at investere et signifikant beløb i vedligeholdelse og indretning af nogle lejede lokaler, hvor det må antages, at leasingtageren vil være i lokalerne længe, og en potentiel option kunne forventes udnyttet.

⁹² IFRS 16.20

Leasingperioden skal ligeledes revurderes såfremt, at en ikke-forventet forlængelsesoption eller en mulighed for afbrydelse af kontrakten udnyttes i henhold til IFRS 16.21.⁹³

Leasingtager skal endvidere foretage revurdering af leasingperioden, såfremt der sker ændringer til den oprindelige fastlagte leasingperiode, herunder optionsperioder eller opsigelse af kontrakten.⁹⁴

6.2.4 Indregning og måling

Når virksomheden har vurderet, at den indgående kontrakt er en leasingaftale, skal leasingtager indregne leasingaftalen efter regler i IFRS 16. Indregningen foretages på leveringstidspunktet af aktivet, når virksomheden opnår kontrol over aktivet, og ikke ved indgåelsesdagen som tidligere under IAS 17.

Ved første indregning skal virksomheden indregne "right-of-use-asset" og leasingforpligtelsen⁹⁵.

6.2.4.1 Førstegangsindregningen af "right-of-use-asset"

Aktivet skal måles til kostpris.⁹⁶ Opgørelsen af denne skal indeholde følgende:

- A. Leasingforpligtelsen, som indregnes til nutidsværdien af leasingydelserne.
- B. Forudbetaling af leasingydelser, herunder førstegangsydelser betalt inden påbegyndelsesdagen med fradrag for modtagende beløb ved indgåelse af kontrakten.
- C. Eventuelle direkte omkostninger i forbindelse med aftalen. Direkte omkostninger forbundet med aftalen bliver i IFRS16 beskrevet som omkostninger, der ikke ville være afholdt, såfremt at leasingaftalen ikke var indgået.
- D. Leasingtagerens estimerede omkostningerne for leasingtagerens afvikling og fjernelse af det underliggende aktiv, genopretning af det sted, hvor aktivet er anvendt eller genoprettelse af det underliggende aktiv, så det opfylder på betingelser i henhold til aftalen.

Medmindre disse omkostninger er afholdt til at producere varebeholdninger og indregnet i kostprisen på varebeholdningerne. Lejeren påtager sig forpligtelsen for disse omkostninger enten på påbegyndelsesdato eller som følge af at have brugt det underliggende aktiv i en bestemt periode.⁹⁷

⁹³ IFRS 16.21

⁹⁴ IFRS 16, 20-21

⁹⁵ IFRS 16. 22

⁹⁶ IFRS 16.23

⁹⁷ IFRS 16.24

6.2.4.2 Førstegangsindregning af leasingforpligtigelsen

På begyndelsesdatoen skal leasingtager måle leasingforpligtelsen til nutidsværdien af leasingydelse, der ikke allerede er betalt på den pågældende dato. Leasingydelserne tilbagediskonteres ved hjælp af den interne rente i leasingkontrakten. Hvis denne rente ikke umiddelbart fremgår eller ikke kan opgøres, skal leasingtager anvende virksomhedens marginale lånerente.⁹⁸

Leasingydelserne består af følgende:

- De faste betalinger af leasingydelser, svarende til minimumsydelserne som leasingtageren er forpligtet til at skulle betale i leasingperioden, med fradrag af incitamentsfordele fra leasinggiver til leasingtager.
- Variable leasingydelser baseret på indeks eller rente, herunder
 - Omkostning ved opsigelse af leasingaftale før tid eller forlængelse, såfremt dette forventes udnyttet.
 - Udnyttelsesprisen på en køboption, hvor det er forventeligt, at leasingtageren vil udnytte denne.
 - Restværdigaranti – stillet af leasingtageren

Alle ovenstående forhold skal indgå i opgørelsen af den samlede forpligtigelse, som skal indregnes ved indgåelse af leasingaftalen.

Eksempel på indregning af leasingaftale med fastydelse og kendt dagsværdi

Scenariet nedenfor beskriver en virksomhed, som leaser en produktionsmaskine, hvor det er oplyst, at den har en dagsværdi på kr. 1.000.000. Løbetiden på leasingaftalen er 10 år med en årlig leasingydelse på kr. 150.000. Her er kontraktens interne rente ikke oplyst. Men da virksomheden i dette tilfælde har forudsætningerne til med rimelighed at kunne opgøre den interne rente, vil denne med de givne forudsætninger udgøre 8,14 %.

⁹⁸ IFRS 16.26

kr. År	Rente	Afdrag	Ydelse	Restgæld
-				1.000.000
1	81.442	68.558	150.000	931.442
2	75.858	74.142	150.000	857.300
3	69.820	80.180	150.000	777.120
4	63.290	86.710	150.000	690.410
5	56.228	93.772	150.000	596.638
6	48.591	101.409	150.000	495.229
7	40.332	109.668	150.000	385.561
8	31.401	118.599	150.000	266.962
9	21.742	128.258	150.000	138.704
10	11.296	138.704	150.000	-

Figur 4: Beregning af rente og forpligtelse ved kendt dagsværdi af egen tilvirkning

6.2.4.3 Variable leasingydelser

Variable leasingydelser, der er afhængige af et indeks eller en rente, skal altid medregnes ved opgørelsen af leasingforpligtigelsen modsat tidligere regler. Disse variable ydelser, der reguleres af udviklingen i et indeks eller rente, kan for eksempel være Forbrugerindeks (FPI) eller CIBOR-renten.

Ved indregning af en leasingforpligtigelse skal denne altid indregnes til indeksets eller rentens nuværende værdi og ikke, hvad man forventer, indekset eller renten vil være i leasingperioden.

Når indekset eller renten ændrer sig over tid, skal leasingaktivet eller -forpligtelsen ligeledes ændres i takt med forskydningen i indekset eller renten. Der vil således altid være sammenhæng mellem indeks/renten og leasingaktiv/forpligtelse.

Eksempel på variable ydelser, som ikke skal indregnes

Et eksempel kunne være en huslejekontrakt, der ikke skal indregnes grundet variabiliteten, og som ikke er afhængig af indeks eller rente.

Virksomhed X lejer et butikslokale i et storcenter. De årlige leasingydelser udgør 1% af butikkens omsætning. Der er ingen minimums lejebetaling. Da lejekontrakten kun indeholder variable leasingydelser, der ikke er afhængige af et indeks eller en rente, og der ikke er nogen uundgåelig betaling til leasinggiver, hvorfor virksomhed X vil skulle indregne leasingforpligtelsen ved leasingens påbegyndelse til kr. nul.

6.2.4.4 Omkostning ved opsigelse af leasingaftale før tid eller forlængelse

Omkostninger, der afhænger af, om leasingtageren vælger at forlænge eller forkorte leasingperioden, skal indregnes som en del af leasingforpligtelsen og dermed også aktivet ved første indregning. Der sker såfremt, det er rimelig sikkert, at leasingtager enten vil forlænge eller forkorte leasingperioden og dermed skal betale eller ikke betale ydelserne⁹⁹.

6.2.4.5 Køboptioner

Leasinggiver giver ofte leasingtageren en ret til at kunne forlænge en leasingkontrakt ud over den ikke-opsigelige periode, eller at kunne opsig en leasingkontrakt før leasingperiodens udløb. En leasingkontrakt med optioner vil dog aldrig være nøjagtig den samme som en leasingkontrakt uden optionsmuligheder.¹⁰⁰

Det væsentligste er dog, at virksomheden eller leasingtageren tager stilling til optionsmulighederne, og om det er "reasonably certain", altså rimeligt sikkert, at virksomheden enten vil forlænge eller forkorte en kontrakt. Virksomheden skal overveje alle relevante fakta og forhold, som skaber et økonomisk incitament til enten at forlænge eller forkorte en option i en indgået aftale. Et eksempel herpå vil blive gennemgået senere i afhandlingen.

IASB har besluttet, at køboptioner skal indgå i indregningen af leasingforpligtelsen på samme måde som optioner for at forlænge leasingperioden. Det vil sige, at en køboption skal indgå i indregningen af leasingforpligtelsen, hvis leasingtager vurderer, at det er rimelig sikkert at udnytte denne mulighed eller option.

Dette skyldes, at en køboption i henhold til IASB anses som den ultimative mulighed for at forlænge leasingperioden. En leasingtager, der har mulighed for at udvide en leasingkontrakt for hele det resterende økonomiske liv af det underliggende aktiv, er økonomisk set i den samme stilling som en leasingtager, der har mulighed for at købe det underliggende aktiv.

6.2.4.6 Restværdigaranti

Har leasingtageren ved indgåelse af leasingaftalen stillet en garanti på værdien af aktivet ved endt leasingperiode, vil denne garanti ikke skulle behandles som en fast del af leasingydelsen, men som

⁹⁹ Leasing efter IFRS 16, s. 34

¹⁰⁰ IFRS 16 – IASB – Basis for conclusions, IFRS 16 BC152

værende et variabelt element. Dette skyldes, at værdien afhænger af udviklingen i markedsværdien af aktivet.¹⁰¹

Standarden beskriver, at leasingtager skal indregne den restværdigaranti, som leasingtageren stiller overfor leasinggiveren, som en del af leasingforpligtelsen – og som en del af kostprisen for leasingaktivet.¹⁰²

IASB har besluttet, at leasingtager skal estimere det beløb, der forventes at blive betalt til leasinggiveren under restværdisgarantier, og indregne dette beløb ved måling af leasingforpligtelsen. Efter IASBs opfattelse bør målingen af en restværdisgaranti afspejle en virksomheds forventning om det beløb, der skal betales.¹⁰³ Det bliver endvidere præciseret, at det kun er forventede betalinger, som skal medtages.

Nedenstående viser et eksempel på behandling af en restværdigaranti.

Ved indgåelse af en leasingkontrakt indeholder leasingkontrakten en restværdigaranti på, at leasingtager står inde for aktivets værdi minimum udgør kr. 1.000.000. Ved indgåelse af kontrakten forventer leasingtageren dog, at aktivet kun har en restværdi på kr. 800.000 ved udløb af kontrakten. Forskellen på de kr. 200.000 skal indregnes som en del af leasingforpligtelsen.

6.2.5 Efterfølgende måling

6.2.5.1 Efterfølgende måling af ”right of use assets”

Efterfølgende indregnes leasingaktivet efter kostprismodellen, medmindre aktivet opfylder forudsætningerne i henhold til IAS 40 (investeringsejendomme) eller IAS 16, hvor en bestemt type aktiver bliver målt til dagsværdi.¹⁰⁴

Kostprismodellen for ”right-of-use-assets” ved efterfølgende måling:

- Kostprisen opgøres som tidligere beskrevet, herunder førstegangsindregning.
- Ovenstående fratrasket akkumulerede afskrivninger og evt. akkumulerede nedskrivninger.
- Reguleret for en eventuel efterfølgende måling af leasingforpligtelsen.¹⁰⁵

Altså måles aktivet til kostpris, og aktivets værdi nedbringes over aktivets levetid, som i dette tilfælde vil være leasingperioden, såfremt det ikke er sandsynligt, at leasingtager bliver ejer af aktivet

¹⁰¹ IFRS16.BC170

¹⁰² IFRS 16 – IASB – Basis for conclusions, IFRS 16 BC170

¹⁰³ IFRS 16 – IASB – Basis for conclusions, IFRS 16 BC171

¹⁰⁴ IFRS 16.34 og 35

¹⁰⁵ IFRS 16.30

ved leasingperiodens udløb. Aktivet afskrives over den korteste periode af leasingkontraktens løbetid eller den forventede økonomiske levetid. Det må dog forventes i hovedparten af tilfældene, at leasingkontraktens løbetid vil være den periode, der skal afskrives over, da leasingtageren ikke vil lease et aktiv, der ikke holder i dens økonomiske levetid.¹⁰⁶

6.2.5.2 Efterfølgende måling af leasingforpligtelsen

Efter påbegyndelsesdatoen skal leasingtageren måle leasingforpligtelsen som følgende:

- Virksomheden skal forhøje den regnskabsmæssige værdi for at afspejle renterne på leasingforpligtelsen (rentetilskrivning).
- Skal reducere den regnskabsmæssige værdi for at afspejle de betalte leasingydelser.
- Foretage en revurdering af leasingforpligtelsen, såfremt der opstår forhold, som giver anledning til en ny vurdering af leasingforpligtelsen. Forhold herunder kunne være en ændring i leasingperioden eller vurderingen af en option til at købe aktivet forventes udnyttet.¹⁰⁷

Såfremt der er et behov for en efterfølgende revurdering af leasingforpligtelsen, skal denne som beskrevet tidligere også medtages i kostprisen på leasingaktivet.

Det er teoretisk muligt, at reguleringen af forpligtelsen fører til en lavere forpligtelse, og denne regulering nedad fører til, at aktivets værdi er lavere end hele reguleringen af forpligtelsen. I sådanne tilfælde vil den resterende del af reguleringen skulle indregnes som en indtægt i resultatopgørelsen.¹⁰⁸

IFRS 16 ligger ikke op til, at der skal foretages løbende vurderingen af forhold som beskrevet ovenfor, men der skal først foretages en revurdering af leasingforpligtelsen, såfremt der indtræffer en begivenhed eller et resultat af en beslutning hos leasingtageren, der er "reasonable certain".¹⁰⁹

Revurdering af restværdigaranti

Ved revurdering af en restværdigaranti til det beløb, der skal indregnes, afhænger af, hvad det underliggende leasingaktiv skønnes at være værd, når leasingperioden ophører.

¹⁰⁶ PWC – Leasing efter IFRS 16, s. 30

¹⁰⁷ IFRS 16.36-40

¹⁰⁸ PWC – Leasing efter IFRS 16, s. 31

¹⁰⁹ PWC – Leasing efter IFRS 16, s. 32

Er aktivets markedsværdi højere end restværdibeløbet, må det forventes, at restværdigarantien ikke medfører betalinger fra leasinggiver – hvorfor der heller ikke skal indregnes en betaling herfor som del af leasingforpligtelsen.¹¹⁰

Henover leasingperioden kan aktivets markedsværdi imidlertid ændre sig, hvorfor restværdigarantien kan blive aktuel. Det betyder samtidig, at leasingforpligtelsen skal ændres tilsvarende. I disse tilfælde sker der således en regulering af både leasingforpligtelsen og leasingaktivet. Denne justering af leasingforpligtelsen skal opgøres på baggrund af den oprindelige diskonteringsfaktor i leasingaftalen.¹¹¹

Revurdering af variable ydelser (indeks eller rente)

Såfremt der er ændringer, som skyldes regulering af et renteindeks, hvor leasingbetalingen er baseret på det underliggende renteindeks, skal leasingforpligtelsen løbende reguleres. Dette kan for eksempelvis være, at indekset går op med 1%-point, hvilket betyder, at den resterende leasingforpligtelse tilsvarende reguleres med denne værdi. Der vil ikke skulle tages hensyn til, om det er forventeligt, at der vil komme ændringer efterfølgende.

Det betyder, at leasingforpligtelsen beregnes ud fra indeksets værdi på den seneste balancedag. Denne justering af leasingforpligtelsen skal opgøres på grundlag af den oprindelige diskonteringsfaktor i leasingaftalen.¹¹²

Denne ”revurderingen” er et nyt element i IFRS 16 i forhold til den gamle leasingstandard IAS 17. Som tidligere nævnt er der ikke anført specifikke krav om, hvor ofte leasingforpligtelsen skal revurderes.

Dog er kravet, at forpligtelsen revurderes såfremt, der forekommer forhold, som giver leasingtageren anledning til en at foretage en revurdering af leasingforpligtelsen.

6.2.5.3 Ændringer til en allerede indregnet leasingaftale

De omtalte revurderinger i de foregående afsnit er reguleringer, der bliver foretaget indenfor den oprindelige leasingaftales gældende rammer. Såfremt der er ændringer til de grundlæggende principper i kontrakten, vil disse ændringer omfatte blandt andet udskiftning af aktivet, tillæg eller fjernelse af en option, ændring af den oprindelige brugstid af aktivet, m.fl.

¹¹⁰ IFRS 16.26

¹¹¹ PWC – Leasing efter IFRS 16, s. 43

¹¹² PWC – Leasing efter IFRS 16, s. 43

I henhold til IFRS 16.44 er der tale om en ændring til en allerede indregnet leasingkontrakt, såfremt følgende to forhold er opfyldt:

- Kontrakten bliver ændret, således at leasingaftalen indebærer en udvidelse af den oprindelige leasingaftale og dermed "right-to-use" til et eller flere nye aktiver.
- Vederlaget for udvidelsen ændres til et tilsvarende beløb, der vurderes som værende rimelig i forhold til vederlaget og udvidelsen taget i betragtning.

Såfremt ændringerne til kontrakten ikke opfylder ovenstående forhold om rettighed til et nyt underliggende aktiv, vil virksomhederne i stedet skulle benytte IFRS 16.45. Her skal leasingforpligtelsen revurderes baseret på de nye forudsætninger om løbetid, betalinger m.fl. Denne opgørelse skal ske på basis af en ajourført diskonteringsfaktor.¹¹³

Såfremt ændringerne til den eksisterende aftale ikke medfører brugsret til et eller flere nye aktiver, eller vederlaget ikke svarer til en individuel indgået leasingaftale, skal leasingtageren behandle aftalen efter IFRS 16.45, som indeholder nedenstående forhold, som leasingtageren skal udføre:

- Fordele leasingbetalingerne i den ændrede leasingaftale på de enkelte elementer
- Opgøre en ny forventet leasingperiode
- Genberegne leasingforpligtelsen ved anvendelse af en opdateret diskonteringssats for ændringer, som reducerer omfanget af leasingaftalen.
- Indregne en afgang på leasingaktivet og eventuel gevinst/tab i resultatopgørelsen.
- For øvrige modifikationer modpostere ændringer i leasingforpligtelsen i den bogførte værdi af leasingaktivet.¹¹⁴

Hvis der sker en udvidelse af en allerede eksisterende kontrakt, så skal denne aftale behandles som en ny aftale. Såfremt denne ændrede aftale ikke giver udvidelse, men derimod indskrænkning, skal virksomhederne behandle kontrakten efter forholdene i IFRS 16.45, hvor leasingforpligtelsen skal revurderes efter en ajourført diskonteringsrente.

¹¹³ PWC – Leasing efter IFRS 16, s. 45

¹¹⁴ Deloitte – Introduktion til de internationale regnskabsstandarder – s. 158

6.2.6 Præsentation og oplysninger

6.2.6.1 Præsentation

Leasingtageren skal præsentere leasingaktiverne i balancen som en særskilt post eller som en del af de materielle anlægsaktiver (i den kategori, de tilhører)¹¹⁵. Såfremt leasingtageren vælger ikke at præsentere dem særskilt på balancen, skal de i stedet oplyses i noterne. Noten skal indeholde informationer om hvilken regnskabspost, som leasingaktiverne indgår i på balancen, og med hvilket beløb de indgår med. Hvis leasingaktiver måles til dagsværdi efter IAS 40 (investeringsejendomme) eller omvurderes efter IAS 16, gælder oplysningskravene i henholdsvis IAS 40 og IAS 16 for disse leasingaktiver.

Ovenstående krav er også gældende for leasingforpligtigelsen, disse skal ligeledes præsenteres særskilt. Såfremt disse ikke præsenteres særskilt fra de andre gældsforpligtigelser i balancen, skal det noteoplyses, hvilken regnskabspost som leasingforpligtigelsen indgår i på balancen, og med hvilket beløb forpligtigelserne indgår med.¹¹⁶

I resultatopgørelsen og i totalindkomstopgørelsen skal leasingtageren præsentere renteudgifterne på leasing separat under finansieringsomkostningerne og ikke sammen med afskrivningerne for leasingaktiverne.¹¹⁷

I pengestrømsopgørelsen, skal leasingtageren oplyse følgende vedrørende leasingaftalerne:

- Den del af leasingydelsen, der anses som afdrag på leasinggælden, præsenteres som pengestrømme fra finansieringsaktivitet.
- Betalingerne af leasingydelsen, der relaterer sig til renterne, skal præsenteres som pengestrømme fra finansieringsaktivitet (det er muligt at præsentere dem som pengestrømme fra anden driftsaktivitet afhængigt af hvilken anvendt regnskabspraksis, der er valgt).
- Betalinger til kortfristede leasingaftaler, leasingaftaler med lav værdi samt variable leasingaftaler, skal alle præsenteres som pengestrømme fra driftsaktivitet.¹¹⁸

¹¹⁵ PWC – Leasing efter IFRS 16, s. 50

¹¹⁶ IFRS 16.47

¹¹⁷ IFRS 16.48

¹¹⁸ IFRS 16.50

6.2.6.2 Oplysninger

Leasingtageren skal enten i regnskabet eller i noterne til regnskabet give oplysninger, der muliggør, at den eksterne regnskabsbruger kan vurdere, hvilken effekt de indgåede leasingaftaler har på virksomhedens finansielle stilling, resultat og pengestrømme. Herudover skal leasingtageren oplyse følgende oplysninger i regnskabet:

- Afskrivninger på leasingaktiver fordelt på hver kategori af underliggende aktiver.
- Renteomkostninger på leasingforpligtelser.
- Omkostninger indregnet for kortfristede leasingaftaler. Omkostninger vedr. leasingaftaler med leasingperioder på én måned eller mindre kan udelades.
- Indregnede omkostninger for leasingaktiver med lav værdi, som ikke allerede er medtaget som omkostning vedr. kortfristede leasingaftaler.
- Variable leasingomkostninger, som ikke er medtaget i leasingforpligtelsen.
- Indtægter fra fremlejede leasingaktiver.
- De samlede udgående pengestrømme for leasing.
- Tilgange på leasingaktiver.
- Tab eller gevinst fra sale-and-leaseback-transaktioner.
- Den regnskabsmæssige værdi på balancedagen af leasingaktiver fordelt på klasser af aktiver.¹¹⁹

Det skal oplyses, hvis virksomheden anvender reglerne for kortfristede leasingaftaler og leasingaftaler med leasingaktiver til lav værdi, og hvordan virksomheden har valgt at indregne disse leasingaftaler.¹²⁰ Indregnes der leasingomkostninger efter reglerne om kortfristede leasingaftaler eller leasingaktiver med lav værdi, skal dette oplyses.

Der skal herudover gives en separat forfaldsanalyse efter IFRS 7.

Der skal foretages en vurdering af effekten af leasing på virksomhedens finansielle stilling, resultat og pengestrømme. Dette kan omfatte følgende oplysninger, dog ikke udtømmende:

- Arten af leasingaktiviteter

¹¹⁹ IFRS 16.53

¹²⁰ PWC – Leasing efter IFRS 16, s. 51

- Fremtidige potentielle betalinger, som ikke er indregnet i leasingforpligtelserne (fx variable leasingydelse, forlængelses- og opsigelsesoptioner, restværdigarantier og aftaler, hvor virksomheden har forpligtet sig til en leasingaftale, men hvor denne endnu ikke er indregnet)
- Restriktioner og covenants i leasingaftalerne
- Sale-and-leaseback-transaktioner.

Leasingtager skal give alle oplysninger om leasing samlet. Er oplysningerne givet andet sted i regnskabet, kan der dog krydshenvises dertil.¹²¹

6.2.7 Eksempel på indregning af leasingkontrakt efter IAS 17 og IFRS 16

Forudsætninger for eksemplerne vil være de samme, således der er mulighed for en direkte vurdering af effekterne ved overgangen fra IAS 17 til IFRS 16. De nedenstående angivende oplysninger er et tænkt eksempel.

Forudsætninger

En virksomhed vælger at indgå en lejeaftale af en specifik produktionsmaskine til en nypris på kr. 8.000.000. Leasingydelsen er fast og udgør kr. 70.000 pr. måned, løber i 60 måneder og afregnes månedligt. Der er en ekstraordinær førstegangsydelse pålydende kr. 500.000. Efter udløb af aftalen har virksomheden ikke mulighed for at forlænge eller købe aktivet, hvorfor at produktionsmaskinen skal afleveres tilbage til udlejer af produktionsmaskinen (efter udløb af aftalen). Den forventede levetid på produktionsmaskinen er 10 år.

Der er i kontrakten specificeret hvilken produktionsmaskine, der er tale om, selvom aktivet ikke er specialiseret, og at udlejer ikke må substituere aktivet, samt at brugsretten overgår til virksomheden på leveringstidspunktet. Der er ved indgåelsen af aftalen ikke afholdt omkostninger direkte forbundet med indgåelse af aftalen – udover løn til administrativt arbejde. Aftales interne rente udgør 4 %.

6.2.7.1 Eksempel på indregning af leasingkontrakt efter IAS 17

I henhold til afsnittet vedrørende forståelsen af IAS 17 blev en leasingkontrakt defineret som: *"En leasingkontrakt er en aftale, hvor leasinggiver for en aftalt periode overdrager brugsretten til et aktiv til leasingtager mod en eller flere betalinger."*

¹²¹ Deloitte – Introduktion til de internationale regnskabsstandarder – s. 158

På baggrund heraf vurderes den indgåede kontrakt at være en leasingaftale efter IAS 17, da der i forudsætningerne bliver beskrevet, at brugsretten til produktionsmaskinen overgår ved leveringstidspunktet, samt der bliver betalt vederlag herfor.

Herefter skal der foretages vurdering af, om leasingkontrakten skal klassificeres som værende en operationel eller finansiell leasingaftale.

Til vurdering benyttes de fem ikke-udtømmende punkter, jf. afsnit 6.1.1, for at vurdere om leasingkontrakten overdrager alle væsentlige risici og afkast forbundet med ejendomsretten til et aktiv eller ej.

De 5 punkter til vurdering er som tidligere beskrevet:

1. I henhold til leasingkontrakten overdrages ejendomsretten til et aktiv til leasingtager ved slutningen af leasingperioden.

Det er under eksemplets forudsætninger beskrevet, at produktionsmaskinen skal leveres tilbage til udlejer, hvorfor virksomheden ikke overtager ejendomsretten ved udløb af kontrakten.

2. Leasingtager har en købsret til aktivet til en pris, der forventes at være så meget lavere end dagsværdien på tidspunktet, hvor købsretten kan udnyttes, at det ved leasingkontraktens indgåelse er rimeligt sikkert, at købsretten vil blive udnyttet.

Det er præciseret under forudsætningerne, at det ikke er muligt at forlænge aftalen eller købe aktivet efter end leasingperiode, hvorfor punkt et ikke er opfyldt.

3. Leasingperioden strækker sig over størstedelen af aktivets økonomiske levetid, selv om ejendomsretten ikke overgår.

Ejendomsretten overgår ikke, som beskrevet under punkt 1 efter udløb af kontrakten. Leasingaftale løber i 5 år vurderingen af den økonomiske levetid på produktionsmaskinen er 10 år. Kontrakten løber derfor i 50% af produktionsmaskinen økonomiske levetid. IAS 17 standarden indeholder ikke nærmere anvisninger på, hvor stor en del af den økonomiske levetid kontrakten skal omfatte.

Efter US GAAP opereres der med 75 % af den forventede økonomiske levetid.¹²² På baggrund heraf vurderes leasingperioden ikke at udgøre størstedelen af aktivets økonomiske levetid.

¹²² Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder – fra dansk praksis til IFRS. 4. udgave – s.483

4. *Nutidsværdien af minimumsleasingydelseerne ved leasingkontraktens indgåelse svarer til stort set hele det leasede aktivs dagsværdi.*

For at kunne besvare punkt 4, vil virksomheden skulle tilbagediskontere alle de kommende ydelser for at vide, hvad nutidsværdien er af disse. Det er beskrevet at aftalens interne rente udgør 4%. Det er oplyst, at der betales en førstegangsydelse på kr. 500.000. De månedlige leasingydelse udgør kr. 70.000. Produktionsmaskinen havde en nypris/dagsværdi på kr. 8.000.000.

Beløbet, der skal tilbagediskonteres det første år, udgør kr. 1.340.000, som er de 12 månedlige leasingydelse på kr. 70.000, samt førstegangsydelsen på kr. 500.000. De resterende år er beløbet, der skal tilbagediskonteres de kr. 840.000.

kr.					
Afkastkrav	4,00%				
Leasingydelse	840.000				
	1	2	3	4	5
Leasingydelse	1.340.000	840.000	840.000	840.000	840.000
Tilbagediskonteret	1.288.462	776.627	746.757	718.036	690.419
NPV af leasingydelse	4.220.300				

Figur 5: Beregning af nutidsværdi på produktionsmaskine af egen tilvirkning

Som det ses af ovenstående figur, er nutidsværdien af leasingydelseerne kr. 4.220.308. Hvorfor nutidsværdien af minimumsydelseerne ved indgåelse af leasingkontrakten ikke svare til hovedparten af det leasede aktivt dagsværdi.

5. *De leasede aktiver er af en sådan specialiseret art, at de udelukkende kan anvendes af, leasingtager uden at væsentlige modifikationer foretages.*

Det er beskrevet, at det er en standardiseret produktionsmaskine der ikke er specialiseret, hvorfor det ikke opfylder punkt 5. Da ingen af de 5 gennemgåede punkter er opfyldt, er klassifikationen af leasingaftalen en operationel leasingaftale, som regnskabsmæssigst skal behandles som nedenfor de i leasingperioden.

kr. Resultatopgørelse			
År	Leasingydelse	Førstegangsydelse	Resultatpåvirkning
0	-	-	-
1	840.000	100.000	940.000
2	840.000	100.000	940.000
3	840.000	100.000	940.000
4	840.000	100.000	940.000
5	840.000	100.000	940.000
Balance			
0	500.000	-	-
1	400.000	-	100.000
2	300.000	-	100.000
3	200.000	-	100.000
4	100.000	-	100.000
5	-	-	100.000

Figur 6: Regnskabsmæssig behandling af operationel leasingaftale af egen tilvirkning

Som det kan aflæses af ovenstående figur, bliver der indregnet kr. 500.000 i balancen uden en tilhørende forpligtigelse. Dette skyldes, at det ikke er leasingaktivet, som indregnes men derimod førstegangsydelsen, der bliver periodiseret over leasingperioden. Dette skyldes, at man efter i IAS 17.33 skal indregne leasingydelser i en operationel leasingkontrakt som en omkostning lineært over leasingperioden, hvilket også betyder, at førstegangsydelsen skal indregnes lineært over leasingperioden.

Resultatopgørelsen bliver derfor påvirket i løbetiden på de 5 år med kr. 940.000 årligt svarende til månedsbetalingerne på de kr. 70.000 samt 1/5 af førstegangsydelsen.

Altså bliver der ved behandling af eksemplet ikke aktiveret noget leasingaktiv eller forpligtigelse i balance, og leasingyderne driftsføres i takt med de betales, dog med undtagelse af førstegangsydelsen.

6.2.7.2 Eksempel på indregning af leasingkontrakt efter IFRS 16

Først skal det vurderes, om leasingkontrakten opfylder IFRS 16s definition på en leasingkontrakt, som er en forudsætning for at kunne anvende IFRS 16. Som beskrevet i IFRS 16 i appendiks A, er en leasingaftale en aftale, der overfører retten til at kontrollere brugen af et identificeret aktiv i en given tidsperiode mod at betale et vederlag.

Da der i de opstillede forudsætningerne for eksemplet er angivet, at brugsrettet overgår til virksomheden, samt der er indgået en aftale om betaling af vederlag, vurderes aftalen af være en leasingaftale.

IFRS 16 beskriver yderligere 3 delelementer, jf. afsnit 6.2.3 og 6.2.3.1, som skal være opfyldt, før der indgår et leasingelement i aftalen:

1. Er det tale om et specifikt aktiv? Herunder om der er mulighed for, at leasinggiveren kan ombytte aktivet, samt om det vil være økonomisk fordelagtigt for leasinggiveren at udnytte dette.

I forudsætningerne for eksemplet er det beskrevet, at det er en specifik produktionsmaskine. Det er ikke beskrevet, hvorvidt leasinggiveren har ret til at substituere aktivet. Det må dog antages, at såfremt leasinggiveren havde denne ret, vil det ikke være økonomisk fordelagtigt at udbytte dette, da det er en produktionsmaskine til kr. 8.000.000, hvorfor det ikke er et småaktiv man ”hurtigt” kan bytte ud.

2. At leasingtageren substantielt har retten til at have alle økonomiske fordele ved brugen af, det identificerede aktiv i leasingperioden.

Det er ikke angivet specifikt i forudsætningerne i kontrakten, dog anvender virksomheden alt andet lige aktivet, hvorved virksomheden kan opnå de økonomiske fordele ved direkte brug af aktivet.

3. Retten til at bestemme over aktivet – altså brugsretten og kontrollen over det pågældende aktiv i leasingperioden

Da det er oplyst, at brugsretten overgår til leasingtageren ved overgangen/leveringen af produktionsmaskinen, hvorefter leasingtageren har brugsretten og dermed kontrollen over hvordan og hvornår de ønsker at anvende maskinen.

På baggrund af ovenstående vurderes kontrakten at opfylde betingelserne for, at være en leasingaftale i henhold til bestemmelserne i IFRS 16, hvorfor aktivet/forpligtelsen skal behandles herefter.

Som beskrevet under førstegangsindregning af et leasingaktiv, skal aktivet indeholde følgende:

- *Leasingforpligtelsen, som indregnes til nutidsværdien af leasingydelserne*

Figur 7 viser nutidsværdien af de fremtidige leasingydelser:

kr. År	Gammel restgæld	Beregnet rente	Afdrag	Ydelse	Ny restgæld
0					3.739.531
1	3.739.531	149.581	690.419	840.000	3.049.112
2	3.049.112	121.964	718.036	840.000	2.331.076
3	2.331.076	93.243	746.757	840.000	1.584.319
4	1.584.319	63.373	776.627	840.000	807.692
5	807.692	32.308	807.692	840.000	-

Figur 7: Beregning af nutidsværdi ekskl. Førstegangsudbetaling af egen tilvirkning

Som det ses under år 0, er nutidsværdien af den årlige ydelse på kr. 840.00 tilbagediskonteret over 5 år, og giver en nutidsværdi af leasingydelse på kr. 3.739.531. Denne forpligtigelse skal indregnes under aktivets kostpris samt under gældsforpligtigelserne. Under forpligtigelserne skal denne amortiseres som et normalt annuitetslån, som anvist i ovenstående figur.

A. Forudbetaling af leasingydelser, herunder førstegangsydelser betalt inden påbegyndelsesdagen med fradrag for modtagende beløb ved indgåelse af kontrakten.

Da det er oplyst, at der ved indgåelse af kontrakten skal betales en førstegangsydelse, skal leasingtageren betale kr. 500.000, hvorfor denne også skal indgå i opgørelsen af aktivets kostpris.

B. Eventuelle direkte omkostninger i forbindelse med aftalen.

Der er ikke afholdt nogle direkte omkostninger i forbindelse med indgåelse af leasingaftalen. Direkte omkostninger er i IFRS16 beskrevet som omkostninger, der ikke ville være afholdt, såfremt at leasingaftalen ikke var indgået. Da administrationsomkostningerne alt andet lige skulle være afholdt alligevel, vil disse ikke skulle tillægges i opgørelsen af kostprisen på aktivet.

C. Leasingtagerens estimerede omkostninger for leasingtagerens omkostninger til fjernelse af aktivet

Det er ikke oplyst i forudsætningerne, hvorvidt der er omkostninger til fjernelse af aktivet, og derfor vurderes bortskaffelsesomkostningerne ved udløb af leasingkontrakten at udgøre kr. 0.

På baggrund af de 3 ovenstående punkter til opgørelse af kostprisen på leasingaktivet, udgør kostprisen følgende:

- Nutidsværdien af leasingydelserne på kr. 3.739.531.
- Førstegangsydelser på kr. 500.000

Svarende til en samlet anskaffelsessum på kr. 4.239.531 for leasingaktivet.

kr. År	Primo værdi	Tilgang	Afskrivning	Ultimo værdi
0		4.239.531	-	4.239.531
1	4.239.531	-	847.906	3.391.625
2	3.391.625	-	847.906	2.543.718
3	2.543.718	-	847.906	1.695.812
4	1.695.812	-	847.906	847.906
5	847.906	-	847.906	-

Figur 8: Afskrivning på leasingaktiv af egen tilvirkning

Leasingaktivets indregnes til anskaffelsessum og afskrives efterfølgende lineært over brugsperioden på 5 år, hvilket giver følgende afskrivningsoversigt.

Som det ses af ovenstående figur, giver det en årlig afskrivning af leasingaktivet på kr. 847.906, som skal driftsføres i resultatopgørelsen under afskrivninger. I resultatopgørelsen skal endvidere driftsføres de beregnede renteomkostninger, jf. figur 7.

Renterne er størst i begyndelsen og falder efterfølgende, svarende til et normalt annuitetslån. Der skal i brugsperioden på de 5 år, samlet set driftsføres kr. 460.469 under finansielle omkostninger.

Den samlede resultatmæssige effekt mellem IAS 17 og IFRS 16 på eksemplet er som følgende:

kr. År	1	2	3	4	5
IAS 17					
Leasingydelse	840.000	840.000	840.000	840.000	840.000
Periodiseret førstegangsydelse	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
Samlet resultatpåvirkning	940.000	940.000	940.000	940.000	940.000
IFRS 16					
Renteudgifter	149.581	121.964	93.243	63.373	32.308
Afskrivninger	847.906	847.906	847.906	847.906	847.906
Samlet resultatpåvirkning	997.487	969.870	941.149	911.279	880.214
Forskel	- 57.487	- 29.870	- 1.149	28.721	59.786

Figur 9: Påvirkning af resultatopgørelsen ved IAS 17 sammenholdt med IFRS 16 af egen tilvirkning

I ovenstående tabel fremgår det, at der er forskel på den resultatmæssige effekt i samtlige år (ved de to standarder). Hvis man summerer alle forskellene giver de dog kr. 0 sammenlagt. Effekten af dette er, at egenkapitalen vil være reduceret i begyndelsen af leasingperioden, da leasingaktivet afskrives hurtigere end leasingforpligtelsen amortiseres. Leasingforpligtelsen amortiseres langsomt, da forpligtelsen behandles som en annuitet, hvor størstedelen af ydelsen vil være renteomkostninger i begyndelsen og afdragene tilsvarende lavere, hvilket ændres over amortiseringsperioden og bliver omvendt.¹²³ Samlet set vil egenkapitalen for virksomheden været reduceret over hele leasingperioden med undtagelse af indregningstidspunktet, samt når den sidste leasingydelse er betalt.

¹²³ <https://www.ey.com/dk/da/industries/real-estate/ey-artikel-20181108-ny-ifrs-standard-om-leasing-kan-oege-lejers-incitament-til-korte-lejef aftaler>

I nedenstående figur er det visualiseret, hvorledes leasingtagerenes resultatopgørelsen vil blive påvirket ved anvendelse af IFRS 16 i forhold til IAS 17 på et overordnet niveau.

	IAS 17		IFRS 16	
	Finansiell leasing	Operationel leasing	Leasingaftale	Påvirkning
Andre eksterne omkostninger		Alle leasingomkostninger		Falder
EBITDA				Stiger
Afskrivninger	Afskrivning		Afskrivning	Forhøjes
EBITDA				Stiger
Finansielle omkostninger	Renter		Renter	Forhøjes
EBT				Uændret

Figur 10: Påvirkning på resultatopgørelse ved anvendelse af IAS 17 sammenlignet med IFRS 16 af egen tilvirkning

Som det ses af ovenstående figur, er det visualiseret hvor i resultatopgørelsen, at omkostnings-elementer vil indgå i leasingtagerenes resultatopgørelse. Under IAS 17 er der som tidligere beskrevet to måder, hvorpå en leasingaftale kan vurderes. Som en finansiell eller operationel leasing aftale. Ved en finansiell leasingaftale indgår omkostningerne til leasingen under afskrivninger og finansielle omkostninger, da aktivet og gældforpligtigelsen er indregnet i balancen og bliver regnskabsmæssigt behandlet, som var det finansieret ved køb af et aktiv. Den operationelle klassifikation gør, at alle omkostninger relateret til leasing bliver omkostningsført under eksterne omkostninger. I fremtiden vil næsten alle leasingaftale skulle behandles som en finansiell leasingaftale grundet IFRS 16 "kontrol-begrebet". Hvilket betyder, at der ved overgangen til IFRS 16 vil blive overført omkostninger fra "andre eksterne omkostninger" til "afskrivninger" og "finansielle omkostninger".

Som tabellen indikerer, vil EBITDA forbedres, da de eksterne omkostninger falder, grundet der ikke vil blive omkostningsført leasingydelse. Afskrivningerne forhøjes, da der afskrives på leasingaktiverne. EBIT vil blive forbedret, selvom afskrivningerne stiger, da leasingydelsen nu skal fordeles ud på afskrivninger og finansielle omkostninger, hvorfor de finansielle omkostninger også forhøjes. EBT vil ved slutningen af leasingperioden være uændret, dog vil EBT være negativ påvirket i starten af leasingperioden, da leasingaktivet afskrives hurtigere end leasingforpligtelsen amortiseres. Leasingforpligtelsen amortiseres langsommere, da forpligtelsen behandles som en annuitet, hvor størstedelen af ydelsen vil være rentekomkostninger i begyndelsen.¹²⁴

I forhold til leasingtagerenes balance vil denne blive påvirket som følgende.

¹²⁴ <https://www.ey.com/dk/da/industries/real-estate/ey-artikel-20181108-ny-ifrs-standard-om-leasing-kan-oege-lejers-incitament-til-korte-lejefortaler>

	IAS 17		IFRS 16
	Finansiell leasing	Operationel leasing	Leasingaftale
Aktiver	x		x
Passiver	x		x
Eventuelforpligtelser		x	

Figur 11: Påvirkning på balance ved anvendelse af IAS 17 sammenlignet med IFRS 16 af egen tilvirkning

Grundet klassifikationsvurderingen mellem finansiell- og operationel leasing forsvinder, vil der ved overgangen til IFRS 16 ikke længere skulle findes informationer om leasingforpligtelser under virksomhedernes eventuale forpligtelser. Disse er i stedet indregnet i balancen som finansiell leasing. Balancen vil påvirkes således, at der vil ske en stigning i anlægsaktiverne grundet aktivering af "right-of-use"-aktiverne. Gældsforpligtelsen stiger tilsvarende ved indregningen. Egenkapitalen falder i starten af leasingperioden.

6.3 Visuel komparativ analyse af IAS 17 og IFRS 16

Nedenfor er efter vores vurdering anført de væsentligste ændringer mellem IFRS 16 og IAS 17, samt effekter heraf.

Forhold	IAS 17	IFRS 16
Definition af en leasingaftale	Definitionen på en leasingaftale under IAS 17 er generel i lighed med definitionen under IFRS 16, forskellen er dog i de underliggende vurderingselementer.	Retten til at bruge et aktiv, ved vurdering af: • Et identificeret aktiv • Retten til at kontrollere brugen af aktivet
Adskille elementer i sammensatte leasingaftale	Ingen specifik beskrivelse i standarden herom	Separat element, såfremt: • selvstændig fordel for leasingtager, og • Ikke stærkt afhængig af eller meget forbundet med andre elementer i leasingaftalen
Samlet vurdering af leasingaftaler	Ingen specifik beskrivelse i standarden herom	Standarden giver mulighed for, at virksomhederne kan anvende standarden på en portefølje af leasingaftaler med ensartede karakteristika

Undtagelser		
Kortfristede leasingaftaler	Ikke aktuelt i IAS 17	Leasingperioden med løbetid under i 12 måneder. Samt at der ikke er en købsoption ved udløb af leasingperioden
Leasingaktiver med lav værdi (low value assets)	Ikke aktuelt i IAS 17	Dagsværdi af aktivet på lig eller mindre end USD 5.000
Regnskabsmæssig behandling	IAS 17	IFRS 16
Balancen	Operationel leasing: • Intet aktiv eller forpligtelse indregnes (kun periodisering af forudbetalinger) Finansiell leasing: • Indregning af det leasede aktiv og indregning af den tilhørende leasingforpligtelse	Indregning af brugsretten til leasingaktivet og leasingforpligtelsen for næsten alle indgående leasingaftaler
Regnskabsmæssig behandling	IAS 17	IFRS 16
Variable leasingydelse	Ikke en del af leasingforpligtelsen	Skal indgå som en del af leasingforpligtelsen, såfremt den variable leje er baseret på en rente eller indeks
Resultatopgørelse	Operationel leasing: • Lineær periodisering af leasingydelse Finansiell leasing: • Leasede aktiver: Afskrivninger • Leasingforpligtelse: Amortiseret kostpris (effektiv rente) Variable leasingydelse er ikke inkluderet i leasingforpligtelsen	En metode • Brugsret: Afskrivninger • leasingforpligtelse: Amortiseret kostpris (effektiv rente) Variabel leje, der ikke indgår i lejeforpligtelsen (dvs. ikke baseret på indeks / rente)

Pengestrømsopgørelse	Operationel leasing: Pengestrømme fra driften Finansiell leasing: I lighed med IFRS 16	Betalinger, der repræsenterer tilbagebetaling af del af hovedstol del: - Pengestrømme fra finansieringsaktiviteter Leasingydelser repræsenterer rentebetaling: - Pengestrømme fra drift eller finansieringsaktiviteter (afhængigt af regnskabspraksis) Betalinger til kortfristede leasingaftaler, Leasingaktiver med lav værdi og variabel leasing, der ikke indgår i leasingforpligtelse: - Pengestrømme fra driften
Nøgletal	Beregning	Effekt af IFRS 16
Finansiell gearing	Nettorentebærende gæld / Egenkapital	En forøgelse: (fordi de fleste leasingaftaler, der tidligere blev indregnet som operationelle nu, bliver aktiveret, hvilket medfører en forpligtigelse)
EBIT	Resultat før renter og skat	En forøgelse: (grundet de yderligere afskrivninger er lavere end leasingydelsen på operationelle leasingaftaler, der tages ud af driftsresultatet)
EBITDA	Resultat før renter, skat samt afskrivninger	En forøgelse: Da leasingydelserne ikke længere indgår i EBITDA
Pengestrømme fra driften	Pengestrømme fra driften	En forhøjelse: (da nogle eller alle leasingydelserne flyttes til pengestrømme fra finansiering)
Likviditetsgrad	Omsætningsaktiver / Kortfristgæld	En reduktion grundet den kortfristede gæld stiger, da

		kortfristet del af leasingforpligtigelsen bliver placeret her og at der ikke er nogen stigning i omsætningsaktiverne
Aktivernes omsætningshastighed	Omsætning / aktiver	En reduktion grundet stigningen i aktiverne
Egenkapitalforretning	Resultat før finansielle poster / egenkapital	En reduktion grundet effekten ved implementeringen af IFRS 16, vil gøre af det samlede resultat bliver reduceret. Dette udlignes dog over leasingperioden
Afkastningsgrad	Resultat før finansielle poster / Totale aktiver	En forøgelse grundet at stigningen i EBIT procentvis er større end stigningen i totale aktiver. Dog kan der godt være eksempler på at afkastningsgraden falder, hvor virksomheden benytter sig af degressive afskrivninger
Overskudsgrad	Resultat før finansielle poster / omsætning	En forøgelse, fordi EBIT bliver forbedret, da renterne ikke indgår
Soliditetsgrad	Egenkapital / aktiver i alt	En reduktion grundet den aktiverne stiger, vil aktivering af leasingaftalerne

Figur 12: Væsentligste ændringer mellem IAS 17 og IFRS 16 samt effekterne heraf.

6.4 Overgangsregler til IFRS 16

IFRS 16 skal implementeres for regnskabsår, der begynder 1. januar 2019 eller senere. Eftersom standarden er blevet godkendt af EU, er der mulighed for frivillig førtidsimplementering af IFRS 16. Standarden indeholder en række overgangsregler, hvor de væsentligste er beskrevet i de efterfølgende afsnit. Standarden lægger op til to metoder for implementering:

- Implementering med fuld tilbagevirkende kraft, i henhold til IFRS 16.C5 stk. a.
- Simplificeret implementering i primo implementeringsåret, i henhold til IFRS 16.C5 stk. b.

Ved fuld implementering med tilbagevirkende kraft, skal virksomhederne indarbejde leasingaftalerne på samtlige leasingkontrakter tilbage i tid sådan, at det både er sammenligningstallene og årets regnskabstal, der er tilrettet fuldt ud i forhold til indholdet af IFRS 16.

Denne model er klart den mest tidskrævende og omkostningstunge for virksomhederne. I vores senere analyse, bliver effekten ved fuld implementering vist i DSV A/S årsrapport for 2017.

Ved den simple implementering implementeres IFRS 16-bestemmelserne i primo balancen i implementeringsåret. Ved den simple implementering gør følgende forhold sig gældende:

Leasingforpligtigelsen

- Finansielle leasingforpligtigelser, der allerede er indarbejdet inden implementeringen, skal der ikke foretages nye beregninger af og fortsætter dermed uændret.
- Virksomhedernes operationelle leasingaftaler, her skal leasingforpligtigelsen opgøres til forpligtigelsen nutidsværdi, af de tilbageværende leasingydelser.¹²⁵ Altså er det kun de resterende betalinger af leasingydelser, der skal tilbagediskonteres og indgå i leasingforpligtigelsen.

Leasingaktivet

- Finansielle leasingaktiver, der allerede er indarbejdet inden implementeringen, skal der ikke foretages nye beregninger af og fortsætter dermed uændret.
- Virksomhedernes operationelle leasingaftaler, skal behandles på en af følgende to nedenstående modeller¹²⁶
 1. Aktivet opgøres med tilbagevirkende kraft baseret på IFRS 16 standardens bestemmelser. Aktivets regnskabsmæssige værdi skulle indregnes som om, at IFRS 16 var anvendt siden anskaffelsesdatoen på aktivet og med anvendelse af leasingtagerens alternative lånerente (der ville have forelagt på tidspunktet for indgåelsen af leasingkontrakten). Derudover vil leasingtageren skulle have afskrevet på leasingaktivet, som havde det været indregnet efter bestemmelserne under IFRS 16.¹²⁷
 2. At indarbejde leasingaktivet til samme værdi, som leasingforpligtigelsen er opgjort til.¹²⁸

Undtagelsesreglerne

- Leasingkontrakter der er i overensstemmelse med ”low value assets”, altså dagsværdien på det underliggende aktiv med en værdi under USD 5.000, skal ikke indregnes.¹²⁹

¹²⁵ IFRS16.C8 stk. a

¹²⁶ IFRS 16.C8 stk. b

¹²⁷ IFRS 16.C8 stk. b pkt. (i)

¹²⁸ IFRS 16.C8 stk. b pkt. (ii)

¹²⁹ IFRS 16.C9 stk. c

- Operationelle leasingaftaler, der udløber indenfor 12 måneder fra primo implementeringsåret behøves ikke indregnes efter bestemmelserne i IFRS 16, uagtet at de ville have opfyldt bestemmelserne på indgåelse af leasingkontrakten.¹³⁰

Det er vores vurdering, at de fleste virksomheder vil anvende den simplificerede model, hvor leasingaktivet indregnes til samme værdi som leasingforpligtigelsen. Grundet at fuld implementering giver virksomhederne meget arbejde med at skulle gå flere år tilbage, samt tilpasse alle tidligere regnskabsår, hvor nuværende leasingkontrakter er påbegyndt. På baggrund af denne vurdering, har vi senere i opgaven valgt at foretage analyse af SAS og Mærsk samt effekten af år 1 ved implementeringen af IFRS 16 efter den simple metode.

6.5 Delkonklusion

På baggrund af ovenstående redegørelse og de opstillede analyser, konkluderes det, at overgangen fra IAS 17 til IFRS 16 kommer til at have væsentlige ændringer til områder såsom definition af leasing, klassifikation, den regnskabsmæssige behandling, leasingperioden, leasingydelse samt præsentations- og oplysningskrav.

Den største ændring der kommer er, at virksomhederne nu skal indarbejde de fleste leasingkontrakter i deres balance som et "right-of-use"-aktiv og med en tilhørende leasingforpligtigelse. Ændringen skyldes elimineringen af klassifikationen mellem finansielle og operationelle leasingkontrakter. Der er i stedet i IFRS 16 fokus på om kontrakten indeholder et leasingelement. Alle kontrakter, der indeholder et leasingelement, skal indarbejdes i henhold til bestemmelserne under IFRS 16, svarende til at alle leasingkontrakter klassificeres som værende finansielle leasingaftale efter IAS 17.

Vi har i figur 12 (afsnit 6.3) opstillet en komparativ analyse af IFRS 16 ift. IAS 17, hvoraf de mest markante forskelle mellem IAS 17 og IFRS 16 er opsummeret.

7. Konsekvenser ved implementering af IFRS 16

7.1 Introduktion

Det er tidligere belyst hvilke ændringer, virksomhederne står overfor ved implementeringen af IFRS 16, herunder klassificering, indregning og måling samt præsentation i forhold til tidligere leasingstandard IAS 17.

¹³⁰ IFRS 16.C10 stk. c

Vi ønsker ud fra foregående gennemgang samt interessenterne holdning at præsentere den praktiske effekt ved implementeringen af IFRS 16.

Til brug for analysen anvendes udvalgte årsrapporter for virksomheder, som er børsnoteret. Vi har udvalgt selskaber på baggrund af deres brancher, da vi fra tidligere, jf. afsnit 3.2.2, har beskrevet IASBs vurdering af hvilke brancher, som estimeres at blive påvirket mest. Vi har således udvalgt børsnoterede selskaber indenfor brancherne fly, shipping samt transport. Det er således muligt at estimere hvilke brancher, som bliver påvirket mere end andre ved implementeringen efter IFRS 16. Analysen kommer til at omfatte følgende virksomheder:

- DSV
- A.P Møller Mærsk
- SAS Group

Der tages udgangspunkt i virksomhederne årsrapporter for 2016 og 2017, hvor oplysningerne omkring operationelle leasingaftaler og fremtidige minimumsydelser fremgår af noteapparatet.

Med udgangspunkt i de fremtidige minimumsydelser udgøres nutidsværdien af de operationelle leasingforpligtelser, og hermed er værdien af de ikke-indregnede leasingaktiver ved implementeringen lig nutidsværdien af de fremtidige minimumsydelser.

Vi har opstillet følgende forudsætninger til vores konsekvens analyse

- Det antages, at virksomhederne har opnået brugsretten til aktiver og opfylder betingelserne efter IFRS 16, til indregning og måling af leasingaktiverne.
- Der tages ikke hensyn til elementer af servicekontrakter, indgåelse af optioner i leasingkontrakterne, da disse forhold ikke kan udledes af årsrapporterne, og der muligvis i praksis skulle udskilles servicekontrakter eller variable ydelser, som ikke skulle indregnes efter IFRS 16.
- Det forudsættes, at leasingkontrakterne oplyst i årsrapporterne er over 12 måneder og derfor skal indregnes efter IFRS 16. Der tages derfor ikke hensyn til undtagelsesreglen.
- Det tages ikke hensyn til low-value leasingaftaler.
- Det forudsættes, at alle indregnede aktiver afskrives lineært over levetiden.
- Det forudsættes, at de ikke-indregnede leasingforpligtelser samt leasingaktiv udgør begge ved implementeringstidspunktet 100% af nutidsværdien af de fremtidige leasingydelser.

- Hvis diskonteringsrenten er oplyst i årsrapporter, benyttes denne, ellers foretages en analyse mellem renteomkostningerne i året og den rentebærende gæld.
- Hvis noteapparatet ikke afspejler operationel leasingforpligtelserne forfald pr. år, men i intervaller f.eks. forfald i perioden 1-5 år, vil vi forudsætte af leasingydelserne forfalder i perioden lineært med lige store ydelser i hvert år.
- DSV har i årsrapporten for 2017 beskrevet, at de ønsker en fuld implementering af IFRS 16, hvorfor er vores analyse på baggrund af de givne oplysninger i årsrapporten.

Konsekvensanalysen vil analysere konsekvenserne af IFRS 16 i forhold til virksomhedernes balance, resultatopgørelse, cash-flow samt udvalgte finansielle nøgletal. Slutligt i afsnittet vil vi konkludere på den samlede betydning af IFRS 16, og hvilken betydning denne har for de udvalgte børsnoterede selskaber.

7.2 Kort introduktion til A.P Møller Mærsk

A.P. Møller Mærsk opererer inden for områder såsom transport, udvinding af olie og naturgas. A.P Møller Mærsk er Danmarks største erhvervsvirksomhed og har aktiviteter i 130 lande.

Mærsk har fire kerneaktiviteter, som omfatter Maersk Line, APM Terminals, Maersk Oli og Maersk Drilling. Mærskes primære område er shipping, og med verdens største containerrederi står de for en stor del af verdens containertransport¹³¹.

7.2.1 Oplysninger om operationel leasing i årsrapporten

I årsrapporten for 2017 fremgår AP Møller Mærsk's operationelle leasingforpligtelser (mio. USD), jf. note 17. Der er leasingforpligtelser for i alt 10.138 mio. USD. Ud af en balancesum på 61.118 mio. USD udgør operationelle leasingkontrakterne ca. 17% af den totale balancesum.

Nedenstående viser oplysningerne om forfaldsperioden for operationelle leasingforpligtelser fra årsrapporten A.P Møller Mærsk.

¹³¹ Erhvervsstyrelsen, fakta om A.P Møller – Mærsk <https://samfundsansvar.dk/om-ap-moeller-maersk>

NOTE 17 COMMITMENTS

AMOUNTS IN USD MILLION

Operating lease commitments

As part of the Group's activities, customary agreements are entered into regarding charter and operating leases of ships, containers, port facilities, etc. The future charter and operating lease payments are:

	Maersk Line ¹	APM Terminals	Other ¹	Total
2016				
Within one year	993	281	341	1,615
Between one and two years	596	243	184	1,023
Between two and three years	489	246	120	855
Between three and four years	349	270	99	718
Between four and five years	180	274	78	532
After five years	248	4,888	259	5,395
Total	2,855	6,202	1,081	10,138
Net present value ²	2,529	3,527	912	6,968

Figur 13: APM-årsrapport 2016 - oversigt over operationelle leasingforpligtelser, jf. note 17, side 63

A.P Møller Mærsk har størstedelen af deres leasingforpligtelser i segmentet APM Terminals, hvilket ifølge årsrapporten omhandler *"Container terminal activities and inland container services"*¹³². Hertil forudsættes det, at størstedelen af deres leasingkontrakter er containere, da A.P Møller Mærsk ikke oplyser om fordelingen af kontrakterne i forhold til aktiverne. Det er muligt at læse i noten, at deres leasingkontrakter primært vedrører containere, skibe samt havnefaciliteter, jf. APM-årsrapport 2016. Ifølge IFRS 16 skal aktiverne afskrives over brugstiden, og da vi i tidligere forudsætninger har forudsat, at alle kontrakterne løber 6 år, fastsættes brugstiden ligeledes til 6 år.

7.2.2 Estimering af leasingforpligtelse

Ud fra ovenstående noteoplysninger er det muligt at estimere leasingforpligtelsen, som skal indregnes i balancen. A.P Møller Mærsk har i deres noteapparat oplyst om ydelserne, som forfalder inden for 1 år, inden 1-2 år, indenfor 2-3 år, indenfor 3-4 år, inden for 4-5 år og efter 5 år.

Det er derfor ikke nødvendigt at forudsætte lineært forfald med lige store ydelser hvert år, da oplysningerne pr. år er oplyst.

Minimumsleasingydelserne skal dertil tilbagediskonteres, således nutidsværdien bliver beregnet. Diskonteringssatsen fremgår af A.P Møller Mærsk årsrapport, hvorfor denne ligges til grund¹³³, som alternativ lånerente.

Nutidsværdien af minimumsydelserne er opgjort til følgende værdier.

¹³² A.P Møller Mærsk årsrapport 2016, side 67.

¹³³ A.P Møller Mærsk årsrapport 2016: side 63

Alternativ lånerente	6%					
	-1	-2	-3	-4	-5	-6
Leasingydelse	1.615	1.023	855	718	532	5.395
Tilbagediskonteret	1.524	910	718	569	398	3.803
NPV af leasingydelser	7.921					

Figur 14: Nutidsværdi af minimumsydelser af egen tilvirkning

Værdien af de ikke-indregnede leasingforpligtelser for A.P Møller Mærsk udgør 7.921 mio. USD. Denne værdi skal indregnes i balancen, som både leasingaktiv samt leasing forpligtelse i henhold til IFRS 16.

Værdien indregnes i primo balancen for 2017, hvoraf forpligtelsen opdeles i kort og langfristede leasingforpligtelser. Kortfristet del af leasingforpligtelsen er beregnet i forhold til en amortisering af leasinggældsforpligtelsen 7.921 mio. USD, samt en leasingrente på 6 og ser således ud.

mio. USD År	Gammel restgæld	Rente	Afdrag	Ny restgæld	Ydelse
0	7.921,00	-	-	7.921,00	-
1	7.921,00	475,26	1.135,58	6.785,42	1.610,84
2	6.785,42	407,13	1.203,71	5.581,71	1.610,84
3	5.581,71	334,90	1.275,93	4.305,78	1.610,83
4	4.305,78	258,35	1.352,49	2.953,29	1.610,84
5	2.953,29	177,20	1.433,64	1.519,65	1.610,84
6	1.519,66	91,18	1.519,66	-	1.610,84

Figur 15: Kortfristet del af leasingforpligtelse af egen tilvirkning

Som det fremgår af ovenstående figur, afdrages i år 1 1.136 mio. USD, svarende til den kortfristede del af langfristet leasing gæld. Hermed indregnes 1.136 mio. USD, som kortfristet leasinggæld og 6.785 (USD mio.) indregnes som langfristet leasinggæld.

Ved implementeringen udgør leasingaktiverne 100% af nutidsværdien af de fremtidige leasingydelser. Herfor indregnes 7.921 mio. USD under materielle anlægsaktiver.

7.2.3 Påvirkning af balancen ved implementering

Figur 16 viser implementeringen af leasingkontrakterne i A.P Møller Mærsk primo balance for 2017. Der indregnes henholdsvis et leasingaktiv på 7.921 mio. USD og en samlet leasingforpligtelse på 7.921 mio. USD.

mio.USD		Primo 2017		
Aktiver	IAS 17	IFRS 16	Ændring	
Anlægsaktiver				
Immaterielle aktiver	3.620	3.620		0
Materielle anlægsaktiver	41.496	49.417		7.921
Sum	45.116	53.037		7.921
Investeringer i joint ventures	1.749	1.749		0
Investeringer i associerede virksomheder	855	855		0
Andre investeringer	796	796		0
Afledte finansielle instrumenter	14	14		0
Pensionsmidler, netto	96	96		0
Udlån	127	127		0
Andre langfristede tilgodehavender	632	632		0
Sum	4.269	4.269		0
Udskudt skat	590	590		0
Anlægsaktiver i alt	49.975	57.896		7.921
Omsætningsaktiver				
Lager	862	862		0
Tilgodehavender fra salg	3.814	3.814		0
Skattetilgodehavender	291	291		0
Afledte finansielle instrumenter	161	161		0
Udlån	202	202		0
Andre tilgodehavender	952	952		0
Forudbetalinger	601	601		0
Tilgodehavender i alt	6.021	6.021		0
Værdipapirer	52	52		0
Likvide beholdninger	4.105	4.105		0
Aktiver bestemt for salg	103	103		0
Omsætningsaktiver i alt	11.143	11.143		0
Aktiver i alt	61.118	69.039		7.921

mio.USD		Primo 2017	
Passiver	IAS 17	IFRS 16	Ændring
Aktiekapital	3.774	3.774	0
Andre reserver inkl. overført resultat	27.484	27.484	0
Regulering af overført resultat ved implementeringen af IFRS 16	0	0	0
Egenkapital før minoritetsinteressernes andel	31.258	31.258	0
Minoritetsinteresser	832	832	0
Egenkapital i alt	32.090	32.090	0
Lån	13.320	13.320	0
Leasingforpligtigelser IFRS 16	0	6.397	6.397
Pensinsforpligtigelser	238	238	0
Hensættelser	3.573	3.573	0
Afledte finansielle instrumenter	526	526	0
Udskudt skat	605	605	0
Andre gældsforpligtigelser	33	33	0
Langfristede gældforpligtigelser i alt	18.295	24.692	6.397
Kortfristed del af langfristede lån	2.015	2.015	0
Kortfristed del af leasingforpligtigelser IFRS 16	0	1.524	1.524
Hensættelser	1.255	1.255	0
Kreditorer	4.901	4.901	0
Skyldig skat	212	212	0
Afledte finansielle instrumenter	536	536	0
Anden gæld	1.348	1.348	0
Periodiseret omsætning	450	450	0
Gældsforpligtigelser vedr. aktiver bestemt for salg	16	16	0
Kortfristede gældforpligtigelser i alt	10.733	12.257	1.524
Gældforpligtigelser i alt	29.028	36.949	7.921
Passiver i alt	61.118	69.039	7.921

Figur 16: Balance for AP Møller Mærsk af egen tilvirkning

Indregningen af de operationelle leasingkontrakter vil betyde en stigning i de materielle anlægsaktiver på 19%, hvor der vil ske en stigning i de langfristede gældsforpligtelser på 37% og en stigning på 11% i de kortfristede gældsforpligtelser. For A.P Møller Mærsk's åbningsbalance for 2017 vil indregningen efter IFRS 16 betyde en stigning i den samlede balancesummen på 16%, hvilket må antages at have væsentlig betydning for virksomheden.

7.2.4 Påvirkning af resultatopgørelsen

Effekten i resultatopgørelsen består af, at omkostninger bliver klassificeret anderledes ved indregningen efter IFRS 16 end efter reglerne i IAS 17, samt en ændring af omkostningernes fordeling over tid. Ændringen i omkostningernes fordeling skyldes, at omkostningerne vedrørende operationel leasing bliver indregnet under "andre eksterne omkostninger" og hermed indgår i EBITDA, mens omkostningerne ved leasing efter IFRS 16 består af afskrivninger og renter og indgår ikke i EBITDA. Omkostningerne indgår som en del under "af- og nedskrivninger", mens rentekomkostningen indgår som finansielle omkostninger.

Ved indregning efter IFRS 16 vil omkostningerne være større end omkostningerne for operationel leasing i de første år grundet afskrivninger og renter, men over tid vil omkostningerne blive mindre.

Vi har dog valgt at reformulere resultatopgørelsen i forhold til et bedre sammenligningsgrundlag af nøgletal med de andre udvalgte børsnoterede virksomheder. A.P Møller Mærsk's driftsomkostninger, som fremgår af note 2 i årsrapporten for 2017, er reformuleret, således direkte omkostninger fremgår.

Vi har i tidligere figur, jf. figur 15, estimeret årets afskrivninger og rentekomkostning. Som det fremgår af tabellen, indregnes der leasingrenter på 475 mio. USD, som indregnes under finansielle omkostninger i resultatopgørelsen for A.P Møller Mærsk 2017.

Leasingaktivet afskrives over dets brugstid, som tidligere nævnt er fastsat til 6 år. Nedenstående tabel viser afskrivningen i 1 år for leasingaktiverne.

mio. USD			
Aktiv	Værdi primo	Årets afskrivninger	Værdi ultimo
Samlet leasingaktiver	7.921	1.320	6.601

Figur 17: Afskrivninger i år 1 for leasingaktiver af egen tilvirkning

Årets afskrivning på 1.320 mio. USD indregnes i resultatopgørelsen under "af- og nedskrivninger".

Der vil ligeledes ske en reduktion af de eksterne omkostninger på 1.611 mio. USD, hvilket svarer til selve ydelsen, som virksomheden skulle have haft indregnet i resultatopgørelsen, jf. figur 14. Nedenstående viser effekten for A.P Møller Mærsk's resultatopgørelse for 2017.

Resultatopgørelse 2017			
mio. USD			
Resultatopgørelse	IAS 17	IFRS 16	Ændring
Omsætning	30.945	30.945	0
Direkte omkostninger	-14.605	-14.605	0
Bruttoresultat	16.340	16.340	0
Andre eksterne omkostninger	-8.686	-7.075	1.611
Personale omkostninger	-4.129	-4.129	0
Andre driftsindtægter	200	200	0
Andre driftsomkostninger	-193	-193	0
EBITDA	3.532	5.143	1.611
Af- og nedskrivninger	-3.015	-4.335	-1.320
Gevinst/tab ved salg af aktiver	154	154	0
Resultat af kapitalandele	-30	-30	0
EBIT	641	932	291
Finansielle indtægter	1.382	1.382	0
Finansielle omkostninger	-1.998	-2.473	-475
EBT	25	-159	-184
Skat af årets resultat	-219	-219	0
Årets resultat	-194	-378	-184

Figur 18: Reformuleret resultatopgørelse 2017 for AP Møller Mærsk af egen tilvirkning

Som følge af ovenstående vil resultatopgørelsen for A.P Møller Mærsk blive påvirket således:

- EBITDA (resultat før rente, skat og af- og nedskrivninger) er positivt påvirket og stiger med 45,60% grundet "besparelsen" i andre eksterne omkostninger.
- EBIT (resultat før renter og skat) er positivt påvirket og stiger med 45,37%, hvilket kan afledes direkte af stigningen i EBITDA, trods der er indregnet afskrivninger 1.320 mio. USD.
- EBT (resultat før skat) påvirkes negativt påvirket. EBT falder altså fra positivt 25 mio. USD til -159 mio. USD, hvilket svarer til 737%, som skyldes indregningen af leasingrenterne.

7.2.5 Påvirkning af balancen ultimo

Vi har i afsnit 7.2.3 vist effekterne på balance på implementeringstidspunktet efter IFRS 16, det vil sige balancepåvirkningen primo 2017. Nedenstående tabel viser balancen ultimo 2017 (med primo balance 2017 fra afsnit 6.2.3).

Under materielle anlægsaktiver (efter IFRS 16) i ultimo 2017 har vi reguleret balancen med primo ændringen, som var indregningen af leasingaktivet på 7.921 mio. USD. Ligeledes har vi fratrasket afskrivningen for året 1.320 mio. USD. Materielle anlægsaktiver ultimo 2017 er herfor 6.601 mio. USD.

mio.USD		Primo 2017			Ultimo 2017		
	IAS 17	IFRS 16	Ændring	IAS 17	IFRS 16	Ændring	
Aktiver							
Anlægsaktiver							
Immaterielle aktiver	3.620	3.620	0	4.365	4.365	0	
Materielle anlægsaktiver	41.496	49.417	7.921	31.071	37.672	6.601	
Sum	45.116	53.037	7.921	35.436	42.037	6.601	
Investeringer i joint ventures	1.749	1.749	0	1.394	1.394	0	
Investeringer i associerede virksomheder	855	855		963	963		
Andre investeringer	796	796	0	30	30	0	
Afledte finansielle instrumenter	14	14		260	260		
Pensionsmidler, netto	96	96	0	298	298	0	
Udlån	127	127	0	147	147	0	
Andre langfristede tilgodehavender	632	632	0	316	316	0	
Sum	4.269	4.269	0	3.408	3.408	0	
Udskudt skat	590	590	0	302	302	0	
Anlægsaktiver i alt	49.975	57.896	7.921	39.146	45.747	6.601	
Omsætningsaktiver							
Lager	862	862	0	974	974	0	
Tilgodehavender fra salg	3.814	3.814	0	3.864	3.864	0	
Skattetilgodehavender	291	291	0	243	243	0	
Afledte finansielle instrumenter	161	161	0	116	116	0	
Udlån	202	202	0	240	240	0	
Andre tilgodehavender	952	952	0	923	923	0	
Forudbetalinger	601	601	0	560	560	0	
Tilgodehavender i alt	6.021	6.021	0	5.946	5.946	0	
Værdipapirer	52	52	0	1	1	0	
Likvide beholdninger	4.105	4.105	0	2.171	2.171	0	
Aktiver bestemt for salg	103	103	0	14.989	14.989	0	
Omsætningsaktiver i alt	11.143	11.143	0	24.081	24.081	0	
Aktiver i alt	61.118	69.039	7.921	63.227	69.828	6.601	

mio.USD		Primo 2017			Primo 2017		
	IAS 17	IFRS 16	Ændring	IAS 17	IFRS 16	Ændring	
Passiver							
Aktiekapital	3.774	3.774	0	3.774	3.774	0	
Andre reserver inkl. overført resultat	27.484	27.484	0	26.835	26.835	0	
Regulering af overført resultat ved implementeringen af IFRS 16	0	0	0	0	-184	-184	
Egenkapital før minoritetsinteressernes andel	31.258	31.258	0	30.609	30.425	-184	
Minoritetsinteresser	832	832	0	816	816	0	
Egenkapital i alt	32.090	32.090	0	31.425	31.241	-184	
Lån	13.320	13.320	0	15.076	15.076	0	
Leasingforpligtigelser IFRS 16	0	6.397	6.397	0	5.917	5.917	
Pensinsforpligtigelser	238	238	0	287	287	0	
Hensættelser	3.573	3.573	0	1.011	1.011	0	
Afledte finansielle instrumenter	526	526		138	138		
Udskudt skat	605	605	0	461	461	0	
Andre gældsforpligtigelser	33	33	0	72	72	0	
Langfristede gældsforpligtigelser i alt	18.295	24.692	6.397	17.045	22.962	5.917	
Kortfristed del af langfristede lån	2.015	2.015	0	2.437	2.437	0	
Kortfristed del af leasingforpligtigelser IFRS 16	0	1.524	1.524	0	910	910	
Hensættelser	1.255	1.255	0	539	539	0	
Kreditorer	4.901	4.901	0	5.250	5.250	0	
Skyldig skat	212	212	0	282	282	0	
Afledte finansielle instrumenter	536	536	0	128	128	0	
Anden gæld	1.348	1.348	0	1.241	1.241	0	
Periodiseret omsætning	450	450	0	158	158	0	
Gældsforpligtigelser vedr. aktiver bestemt for salg	16	16	0	4.722	4.722	0	
Kortfristede gældsforpligtigelser i alt	10.733	12.257	1.524	14.757	15.667	910	
Gældsforpligtigelser i alt	29.028	36.949	7.921	31.802	38.629	6.827	
Passiver i alt	61.118	69.039	7.921	63.227	69.870	6.643	

Figur 19: Påvirkning af balance ultimo 2017 af egen tilvirkning

Årets resultat -184 mio. USD, som var resultateffekten, indregnes på egenkapitalen.

Der er indregnet leasingforpligtelse på samlet 6.785 mio. USD, hvilket svarer til restleasinggælden i henhold til amortiseringsplanen efter 12 mdr., jf. figur 15. Leasingrestgælden er opdelt i henholdsvis lang og kortfristet leasinggæld, hvoraf 1.204 mio. USD er svarende til leasinggælden, som forfalder inden for det kommende år (afdraget i år 2).

7.2.6 Påvirkning af pengestrøm

Opgørelse af pengestrømme, jf. bilag 7, viser, at pengestrømme fra driftsaktiviteten er positivt påvirket med 1.611 mio. USD, hvilket skyldes besparelsen i andre eksterne omkostninger. Pengestrøm fra finansieringsaktiviteten bliver negativt påvirket med 1.611 mio. USD, hvilket skyldes indregningen af afdraget på leasinggælden 1.136 mio. USD samt leasingrenteomkostningerne 475 mio. USD. Samlet set bliver A.P Møller Mærskes pengestrømme ikke påvirket, da det udelukkende er ændring i klassifikationen mellem driftsaktivitet samt finansieringsaktivitet.

7.2.7 Nøgletalsanalyse

Vi har udvalgt en række nøgletal for at analysere effekterne af IFRS 16 og de ændringer, som er ledt heraf, herunder øget balancesum, ændret egenkapital, øgede forpligtelser samt ændrede indregning i resultatopgørelsen. Nøgletallene, som er udvalgt, er udregnet på baggrund af vejledningen og anbefalingerne i Den Danske Finansanalytikerforening "Anbefalinger og nøgletal" fra 2015.¹³⁴

Nøgletal 2017			
Nøgletal	IAS 17	IFRS 16	Ændring
Finansiell gearing	48,82%	70,83%	22,01%
Soliditetsgrad	49,70%	44,74%	-4,96%
Overskudsgrad	2,07%	3,01%	0,94%
EBITDA-margin	11,41%	16,62%	5,21%
Egenkapitalforrentning (ROE)	-61,73%	-80,44%	-18,71%
Likviditetsgrad	163,18%	150,88%	-12,30%
Likviditetsgrad reguleret for ophørende aktiviteter	90,60%	80,90%	-9,70%
Aktivernes omsætningshastighed	0,49	0,44	- 0,05
Afkastningsgrad	1,01%	1,33%	0,32%

Figur 20: A.P Møller Mærskes nøgletal af egen tilvirkning

7.2.7.1 Finansiell gearing

Finansiell gearing er et udtryk for kreditværdighed. Jo lavere gearing, jo mere solid er virksomheden. Den finansielle gearing er steget med 22,01%, hvilket er en markant stigning.

¹³⁴ Bilag 8, viser formlerne for udregning af nøgletallene

Dette skyldes, at de operationelle leasingforpligtelser nu er synlige på balancen. Jo højere gearing, jo sværere kan det blive at opnå ekstern finansiering grundet identifikation på øget finansiell risiko. Dog er virkeligheden en anden, da A.P Møller Mærsk allerede har påtaget sig disse leasingforpligtelser, uagtet om de er en del af balancesummen eller ej. Det betyder, at den øgede finansielle risiko, som nøgletallet indikerer, allerede er eksisterende, inden indregningen efter IFRS 16. Stigningen skyldes indregningen af leasingforpligtelsen, som medfører, at virksomhedens rentebærende gæld stiger markant.

7.2.7.2 Soliditetsgrad

Soliditetsgrad er et udtryk for virksomhedens finansielle styrke. Soliditetsgraden falder fra 49,70% til 44,74%, hvilket er et fald på 4,96 procentpoint. Soliditetsgraden er negativt påvirket af indregningen af leasing. Soliditetsgraden på 44,74% betyder, at ca. 55% af A.P Møller Mærsk er finansieret af fremmedkapital.

Faldet kan henføres til faldet i egenkapitalen grundet indregningen af leasing efter IFRS 16. Da soliditetsgraden stadig ligger indenfor et fornuftigt niveau, vil nøgletalsændringen formodentlig ikke have væsentlige negative konsekvenser for A.P Møller Mærsk.

7.2.7.3 Overskudsgrad

Overskudsgarden stiger fra 2,07% til 3,01%, altså en stigning på 0,94 procentpoint, hvilket kan henføres til den positive påvirkning af resultat før finansielle poster grundet ”besparelsen” i andre eksterne omkostninger.

7.2.7.4 EBITDA-margin

EBITDA-marginen stiger fra 11,41% til 16,62%, en stigning på 5,21 procentpoint. Stigningen kan henføres til ”besparelsen” i andre eksterne omkostninger.

7.2.7.5 Egenkapitalforrentning (ROE)

Nøgletallet viser virksomhedens forrentning af den kapital, som ejerne har investeret i virksomheden.¹³⁵ ROE bliver ved implementeringen påvirket negativt med 18,70%. Dette er en effekt af, at årets resultat bliver påvirket negativt efter implementeringen af IFRS 16. Denne effekt vil dog blive udlignet over leasingperioden på hvert enkelt leasingaktiv, hvor effekterne vil gå i 0 ved udløb af leasingkontrakt.

¹³⁵ Ole Sørensen: Regnskabsanalyse og værdiansættelse – en praksis tilgang, side 210

7.2.7.6 Likviditetsgrad

Likviditetsgraden er faldet med 9,70% (reguleret for ophørende aktiviteter). Faldet i likviditetsgraden kan henføres til indregningen af den kortfristet leasingforpligtelse, som påvirker likviditeten negativt. Ligeledes er der ikke sket en forøgelse i omsætningsaktiverne, da leasingaktivet er indregnet under anlægsaktiver og hermed ikke påvirker likviditetsgraden. En negativ udvikling i likviditetsgraden kan have betydning for vurdering af virksomheden og dets regnskab.

7.2.7.7 Aktivernes omsætningshastighed

Aktivernes omsætningshastighed skal belyse virksomhedens kapitaltilpasningsevne.¹³⁶ Aktivernes omsætningshastighed er faldet fra 0,49 til 0,44. Det betyder, at A.P. Møller Mærsk før implementeringen af IFRS 16 fik 0,49 gange igen for hver krone, de investerede i aktiverne. Hvorimod virksomheden efter implementeringen kun får 0,44 gange igen.

Det vil sige, at virksomheden er blevet dårligere til at omsætte deres aktivsum, hvilket skyldes, den store stigning i materielle anlægsaktiver ved indregning af leasingkontrakterne.

7.2.7.8 Afkastningsgrad

Afkastningsgraden viser virksomhedens evne til at skabe overskud i forhold til den investerede kapital. Afkastningsgraden fortæller om virksomhedens evne til at kunne omdanne kapital til overskud. Afkastningsgraden er stedet med 0,27%, hvilket skyldes, at resultatet før finansielle poster er forbedret grundet besparelsen i andre eksterne omkostninger med +1.611 mio. USD mod indregningen af afskrivningerne på leasingaktivet -1.320 mio. USD. Hermed ses et forbedret resultat før finansielle poster på 291 mio. USD. Afkastningsgraden bliver således ikke påvirket af indregningen af leasingrenteomkostningerne.

7.3 Kort introduktion til DSC

DSV er Danmarks største transport- og logistikudbyder, og de har mere end 17.000 biler på vejene i dag. DSV tilbyder alle typer transport, herunder vej-, luft- og søtransport. DSV er etableret i mere end 80 lande fordelt i Europa, Nord- og Sydamerika, Asien, Mellemøsten, Afrika og Australien.¹³⁷

7.3.1 Oplysninger om operationel leasing i årsrapporten

I DSVs årsrapport for 2017 har de i note 3.5 oplyst om deres operationelle leasingforpligtelser. Noten fremgår i nedenstående.

¹³⁶ Ole Sørensen: Regnskabsanalyse og værdiansættelse – en praksis tilgang, side 223

¹³⁷ <http://www.dk.dsv.com/om-dsv>

Operating leases	
Land and buildings	
Maturity	2017
(DKKm)	
0-1 year	1,847
1-5 years	4,791
> 5 years	2,141
Total	8,779
Other plant and operating equipment	
Maturity	2017
(DKKm)	
0-1 year	685
1-5 years	922
> 5 years	12
Total	1,619

Figur 21: DVS' operationelle leasingforpligtelser, jf. Årsrapport 2017

De samlede operationelle leasingforpligtelser udgør 10.398 mio. kr. De operationelle leasingforpligtelser er opdelt i "grunde og bygninger" med 8.779 mio. kr., samt "andre anlæg, driftsmateriel og inventar" med 1.619 mio. kr.¹³⁸ Ud af en balancesum på 38.388 mio. kr. udgør operationelle leasingkontrakter ca. 27% af den totale balancesum.

7.3.2 Oplysninger om IFRS 16 i årsrapporten

DSV har i deres årsrapport for 2017 allerede beskrevet konsekvenserne af implementeringen efter IFRS 16. DSV oplyser, at *"we will be applied the retrospective approach with full restatement for the comparison period."*¹³⁹ Dette betyder, at DSV vil implementere leasingkontrakterne med fuldt tilbagevirkende kraft inklusive tilpasning af sammenligningstal.

Ligeledes beskriver DSV de forløbne estimeringer af påvirkningerne på aktivsum, gældsforpligtelserne samt resultatpåvirkningen. DSV estimerer en stigning i deres aktivsum i niveauet 6,5-7,5 mia. kr., og en stigning i leasingforpligtelser i niveau et 7,5-8,5 mia. kr. Indregningen af leasingkontrakterne vil betyde en stigning i EBITDA i niveau 2,4-2,9 mia. kr. Ligeledes forventes resultat før renter at stige i niveau 0,2 til 0,4 mia. kr. DVS forventer en stigning i finansielle omkostninger i niveau 0,4-0,6 mia. kr.¹⁴⁰

Til udarbejdelse af vores konsekvensanalyse for DSV har vi taget udgangspunkt i DSVs egne forventninger til IFRS 16, da de har et bedre kendskab til kontraktsammensætning, interne renter, og det hermed vil give et mere retvisende billede af påvirkningen for DSV.

¹³⁸ DSV-årsrapport 2017; afsnit 3.5 Leases – Operating leases, side 62.

¹³⁹ DSV Årsrapport 2017; afsnit IFRS 16 Leases, side 51.

¹⁴⁰ DSV Årsrapport 2017; afsnit IFRS 16 Leases, side 51.

Vi har ved konsekvensanalysen valgt at tage udgangspunkt i DSVs højeste niveauer, for at se den størst mulige effekt.

7.3.3 Påvirkning af primo balance ved implementering

I nedenstående tabel ses effekten af implementeringen af leasing efter IFRS 16. Der er forudsat en stigning i aktiverne på 7.500 mio. kr., jf. ovenstående afsnit, som er svarende til DSVs estimerede restværdi af leasingaktiverne. Indregningen sker under regnskabsposten ”materielle anlægsaktiver”. Vi har valgt ikke at opdele leasingaktiverne i henholdsvis ”grunde og bygninger” og ”andre anlæg, driftsmateriel og inventar”, men samle den under én regnskabspost.

De materielle anlægsaktiver stiger fra 2.431 mio. kr. til 9.931 mio. kr., hvilket svarer til en stigning i materielle anlægsaktiver på 308,52% ved indregningen af leasingkontrakterne. Aktivsummen udgør efter implementeringen 45.88 mio. kr., og der er sket en stigning på 19,53%.

Vi har indregnet nutidsværdien af leasingydelserne med udgangspunkt i DSVs egne beregninger. Vi har valgt at indregne den højest mulige estimerede værdi, 8.500 mio. kr. som leasingforpligtelse. Leasingforpligtelsen er opdelt i lang- og kortfristet leasingforpligtelse, hvoraf gælden, som forfalder inden for 1 år, er placeret under regnskabsposten ”kortfristet del af leasingforpligtelse”. Regnskabsposten udgør 1.084 mio. kr., som svarer til ca. 7% af den samlede leasingforpligtelse. Vi har forudsat, at den kortfristede del i procent er svarende til den procentfordeling, som fremgår i DSVs årsrapport for 2017. Dette er dog blot for identifikation af en opdeling i kort- og langfristet, som nødvendigvis ikke er korrekt.

mio.DKK		Primo 1. januar 2018		
Aktiver	IAS 17	IFRS 16	Ændring	
Anlægsaktiver				
Immaterielle aktiver	16.573	16.573	0	
Materielle anlægsaktiver	2.431	9.931	7.500	
Andre tilgodehavender	257	257	0	
Udskudt skatteaktiv	965	965	0	
Sum	20.226	27.726	7.500	
Omsætningsaktiver				
Debitorer	12.557	12.557	0	
Igangværende arbejder	1.762	1.762	0	
Andre tilgodehavender	1.778	1.778	0	
Likvide beholdninger	1.348	1.348	0	
Aktiver bestemt for salg	717	717	0	
Sum	18.162	18.162	0	
Aktiver i alt	38.388	45.888	7.500	

mio.USD			
	Primo 1. januar 2018		
Passiver	IAS 17	IFRS 16	Ændring
Aktiekapital	190	190	0
Regulering af overført resultat ved implementeringen af IFRS 16	0	-800	-800
Overført resultat samt kapitalbevægelser	14.645	14.645	0
Regulering af overført resultat ved implementeringen af IFRS 16	0	-200	-200
Egenkapital før minoritetsinterssernes andel	14.835	13.835	-1.000
Minoritetsinteresser	-26	-26	0
Egenkapital i alt	14.809	13.809	-1.000
Udskudt skat	82	82	0
Pensioner og lignende forpligtelser	1.124	1.124	0
Hensættelser	706	706	0
Finansielle forpligtelser	6.491	13.907	7.416
Langfristede gældforpligtelser i alt	8.403	15.819	7.416
Hensættelser	383	383	0
Kortfristede finansielle forpligtelser	495	1.579	1.084
Leverandørgæld	7.477	7.477	0
Forudbetalinger	2.539	2.539	0
Anden gæld	3.953	3.953	0
Selskabsskat	329	329	0
Kortfristede gældforpligtelser i alt	15.176	16.260	1.084
Gældforpligtelser i alt	23.579	32.079	8.500
Passiver i alt	38.388	45.888	7.500

Figur 22: DSVs primo balance 2018 af egen tilvirkning

Ved fuld retrospektive metode beregnes brugsretsaktiverne med tilbagevirkende kraft og vil derfor ikke være lig med leasingforpligtelsen. Man retter sammenligningstal, og der vil ske en justering i egenkapitalen ved begyndelsen af den foreløbige periode, Det vil sige, at DSV vil foretage en justering af egenkapital den 1. januar 2018. Dette ses i ovenstående balance, jf. figur 19, hvor regulering er foretaget primo i forbindelse med implementeringen -800 mio. kr. Reguleringen -200 mio. kr. kan henføres til årets overførte resultat i 2017. Der henvises til nedenstående forklaring af effekterne på resultatopgørelsen.

Implementeringen betyder, at DSVs egenkapital falder fra 14.809 til 13.809 mio. kr. svarende til et fald på 6,75%, hvilket må antages at have betydning for regnskabsbrugerne.

7.3.4 Påvirkning af resultatopgørelsen

Resultatopgørelse 2017			
mio. kr.			
Resultatopgørelse	IAS 17	IFRS 16	Ændring
Omsætning	74.901	74.901	0
Direkte omkostninger	-58.296	-58.296	0
Bruttoresultat	16.605	16.605	0
Andre eksterne omkostninger	-3.110	-210	2.900
Personale omkostninger	-7.831	-7.831	0
EBITDA	5.664	8.564	2.900
Af- og nedskrivninger	-786	-3.286	-2.500
EBIT	4.878	5.278	400
Særlige poster	-525	-525	
Finansielle indtægter	94	94	0
Finansielle omkostninger	-650	-1.250	-600
EBT	3.797	3.597	-200
Skat af årets resultat	-785	-785	0
Årets resultat	3.012	2.812	-200

Figur 23 - DSVs resultatopgørelse af egen tilvirkning

I resultatopgørelsen har vi indregnet 2.900 mio. kr. som en besparelse under andre eksterne omkostninger, hvilket skyldes, at operationelle leasingkontrakter har været indregnet her i takt med at ydelserne faldt. Disse indregnes i stedet som en forpligtelse i balancen. Niveauet på 2.900 mio. kr. er DSVs egen estimering af påvirkningen af EBITDA, som de forventer vil ligge i niveau 2,4-2,9 mia. kr.¹⁴¹ Andre eksterne omkostninger falder med 93,24%, hvilket fører til en stigning i EBITDA på 51,20%. Ved IFRS 16 afskrives det indregnede aktiv over brugstiden, hvorfor der under ”af- og nedskrivninger” er indregnet afskrivninger 2.500 mio. kr. Afskrivningsprofilen er ikke nødvendigvis helt retvisende ift. brugstid, da denne er udregnet på baggrund af, at DSV forventer, at EBIT stiger i niveau 0,2-0,4 mia. kr.¹⁴² Ligeledes indregnes leasing rentekomkostninger under regnskabsposten finansielle omkostninger.

DSV forventer en stigning i finansielle omkostninger i niveau 0,4-0,6 mia. kr.¹⁴³ Vi har valgt at indregne 600 mio. kr. Dette påvirker EBT negativt, som falder med 200 mio. kr., svarende til et fald på 5,26% i resultatet før skat.

¹⁴¹ DSV Årsrapport 2017; afsnit IFRS 16 Leases, side 51.

¹⁴² DSV Årsrapport 2017; afsnit IFRS 16 Leases, side 51.

¹⁴³ DSV Årsrapport 2017; afsnit IFRS 16 Leases, side 51.

Årets resultat på -200 mio. kr. indregnes som årets resultat i balancen, jf. figur 19.

7.3.5 Påvirkning af pengestrømme

Der henvises til bilag 9 for DSVs pengestrømme.

Årets resultat før af- og nedskrivninger er steget med 2.900 mio. kr., hvilket er besparelsen i andre eksterne omkostninger. Derfor vil pengestrømme for driftsaktiviteten blive positivt påvirket med 2.900 mio. kr. Pengestrømme fra finansieringsaktiviteten bliver da negativt påvirket med 2.300 mio. kr. i afdrag på leasingforpligtelse og 600 mio. kr. i betalte finansielle omkostninger vedrørende leasingforpligtelsen, altså en samlet negativ påvirkning med 2.900 mio. kr.

Samlet set bliver DSVs pengestrømme ikke påvirket, da det udelukkende er en ændring i klassifikationen mellem drifts- og finansieringsaktivitet.

7.3.6 Nøgletalsanalyse

Nøgletalsanalysen vil indeholde samme nøgletal som tidligere gennemgang. Nedenstående ses nøgletallene for DSV samt effekten heraf.

Nøgletal 2017			
Nøgletal	IAS 17	IFRS 16	Ændring
Finansiell gearing	38,07%	102,38%	64,31%
Soliditetsgrad	38,58%	30,09%	-8,49%
Overskudsgrad	6,51%	7,05%	0,53%
EBITDA-margin	7,56%	11,43%	3,87%
Egenkapitalforrentning (ROE)	25,64%	26,05%	0,41%
Likviditetsgrad	119,68%	111,70%	-7,98%
Aktivernes omsætningshastighed	1,95	1,63	- 0,32
Afkastningsgrad	12,71%	11,50%	-1,21%

Figur 24: DSVs nøgletal 2017 af egen tilvirkning

7.3.6.1 Finansiell gearing

Den finansielle gearing er steget med 64,31%, hvilket er en markant stigning. Dette skyldes, at de operationelle leasingforpligtelser nu er synlige på balancen. Jo højere gearing, jo sværere kan det blive at opnå ekstern finansiering grundet identifikation på øget finansiell risiko. Indregningen af leasingforpligtelsen på 8.500 mio. kr. medfører, at selskabets rentebærende gæld stiger markant. Det må antages, at dette nøgletal har stor betydning for vurdering af virksomheden.

Som tidligere nævnt, burde kreditinstitutter og bankforbindelser og andre eksterne regnskabsbrugere havde taget højde for denne finansielle risiko, da DSV har påtaget sig disse forpligtelser, inden de fremgår i balancen.

7.3.6.2 Soliditetsgrad

Soliditetsgraden falder fra 38,58% til 30,09%, hvilket er et fald på 8,48 procentpoint. Soliditetsgraden er påvirket af indregningen af leasingforpligtelsen, da leasingydelserne, som tidligere var en driftsomkostning, nu fremgår på balancen. Soliditetsgraden på 30,09% betyder, at ca. 70% af DSV er finansieret af fremmedkapital. Faldet kan henføres til faldet i egenkapitalen grundet indregningen af leasing efter IFRS 16. Da soliditetsgraden stadig ligger indenfor et fornuftigt niveau, vil nøgletalsændringen formodentlig ikke have væsentlige negative konsekvenser for DSV.

7.3.6.3 Overskudsgrad

Overskudsgarden stiger fra 6,51% til 7,05% en stigning på 0,53 procentpoint, som fortæller, hvor meget af omsætningen, der er overskud. Stigningen i overskudsgraden kan henføres til den positive påvirkning af resultat før finansielle poster grundet ”besparelsen” i andre eksterne omkostninger.

7.3.6.4 EBITDA-margin

EBITDA-marginen stiger fra 7,56% til 11,43%, en stigning på 3,87 procentpoint. Stigningen kan henføres til ”besparelsen” i andre eksterne omkostninger.

7.3.6.5 Egenkapitalforrentning (ROE)

Egenkapitalforrentningen er steget fra 25,64% til 26,05%, hvilket svarer til en stigning på 0,41 procentpoint. En egenkapitalforrentning på 26,05% betyder, at der opnås en forretning af den investerede kapital på 26,05%. Det skal sammenholdes med alternative investeringer med henblik på at belyse, hvorvidt investeringen i virksomheden er acceptabel. Den positive udvikling kan forklares ved et fald i egenkapitalen på i alt 1.000 mio. kr., hvilket skyldes primo indregning 800 mio. kr. samt årets resultat 200 mio. kr. Det er således ikke ensbetydende med, at DSV er blevet bedre til at forrente deres egenkapital, da det blot skyldes implementeringen af IFRS 16.

7.3.6.6 Likviditetsgrad

Likviditetsgraden er faldet fra 119,68% til 111,70%, hvilket er et fald på 7,98 procentpoint. Faldet i likviditetsgraden kan henføres til indregningen af den kortfristet leasingforpligtelse, som påvirker likviditeten negativt.

Ligeledes er der ikke sket en forøgelse i omsætningsaktiverne, da leasingaktivet er indregnet under anlægsaktiver og hermed ikke påvirker likviditetsgraden. En negativ udvikling i likviditetsgraden kan have betydning for vurdering af virksomheden og dets regnskab.

7.3.6.7 Aktivernes omsætningshastighed

Aktivernes omsætningshastighed er faldet fra 1,95 til 1,63. Dette indikerer, at DSV er blevet dårligere til at omsætte deres aktivsum, hvilket kan henføres til stigningen i aktiverne ved indregning af leasingaktiverne. Det betyder, at for hver krone DSV investerer i aktiverne, får DSV beløbet 1,63 gange igen, hvorimod de før implementeringen fik beløbet 1,95 gange igen. Dette kan have betydning for regnskabsbrugere, da denne information ikke tidligere var kendt, og hvis ændringerne var større, kunne det muligvis have en negativ påvirkning.

7.3.6.8 Afkastningsgrad

Afkastningsgraden er faldet med 1,21 procentpoint. Afkastningsgraden fortæller om virksomhedens evne til at kunne omdanne kapital til overskud. Faldet kan henføres til stigningen i anlægsaktiverne ved indregning af leasingaktiverne. Dog bliver faldet reduceret grundet en stigning i EBIT, da leasingydelseerne ikke længere indgår under andre eksterne omkostninger, og hermed har besparelsen.

7.4 Kort introduktion til Scandinavian Airlines System (SAS)

SAS er et svensk-norsk-dansk flyskab. SAS blev grundlagt i 1946 som et konsortium af Det Danske Luftfartsselskab (DDL), Det Norske Luftfartsselskab (DNL) og Svensk Interkontinental Lufttrafik AB (SILA). Det oprindelige SAS-konsortium samarbejdede kun om interkontinentale ruter, men i 1948 blev European SAS oprettet med samarbejde om europæiske ruter. I 1951 ophørte de tre nationale selskaber med at virke som selvstændige luftfartsselskaber, og SAS overtog alle deres aktiviteter.¹⁴⁴

7.4.1 Oplysninger om operationel leasing i årsrapporten fra 2015/16

I årsrapporten fremgår SAS' operationelle leasingforpligtelser (mio. SEK), jf. note 33. Der er leasingforpligtelser for i alt 19.695 mio. SEK. Ud af en balancesum på 31.754 mio. SEK udgør ikke indregnede operationelle leasingkontrakter ca. 62% af den totale balancesum.

Nedenstående viser oplysningerne om forfaldsperioden for operationelle leasingforpligtelser fra årsrapporten.

¹⁴⁴ http://denstoredanske.dk/Bil,_b%C3%A5d,_fly_m.m./Luftfart/Flyproducenter_og_flyselskaber/SAS

NOTE 33 LEASING COMMITMENTS

The SAS Group has entered into the following leasing commitments, with specification of the total annual rent for:

	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022>
Aircraft	2,758	2,331	1,999	1,688	1,362	3,206
Properties	585	552	546	511	498	2,242
Machinery and equipment	282	263	233	218	201	220
Total	3,625	3,146	2,778	2,417	2,061	5,668

Figur 25: Leasing commitments, SAS årsrapport 2015/2016, side 91

Som det visualiseres i ovenstående figur fra SAS' årsrapport, kan man se, at SAS opdeler deres operationelle leasingydelser i fly, ejendomme og driftsmidler. Overordnet set kan man se, at leasing af fly udgør 55% af de samlede operationelle leasingforpligtigelser, hvor driftsmidler udgør 33%, og ejendomme udgør 12%.

Som nævnt i tidligere analyse er det krav under IFRS 16, at aktiverne afskrives over brugstiden, hvor vi tidligere forudsatte, at alle kontrakterne løber over 6 år, hvorfor brugstiden ligeledes er fastsat til 6 år.

7.4.2 Estimering af leasingforpligtigelse

Ud fra ovenstående noteoplysninger er det muligt at estimere leasingforpligtelsen, som skal indregnes i balancen. SAS har i deres noteapparat oplyst om ydelserne, som forfalder inden for 1 år, inden 1-2 år, indenfor 2-3 år, indenfor 3-4 år, inden for 4-5 år og efter 5 år. Det er derfor ikke nødvendigt at forudsætte lineært forfald med lige store ydelser hvert år, da vi for oplysningerne pr. år herom.

Minimumsleasingydelserne skal tilbagediskonteres, således nutidsværdien bliver beregnet.

Alternativ lånerente	11,80%					
	-1	-2	-3	-4	-5	-6
Leasingydelse	3.625	3.146	2.778	2.417	2.061	5.668
Tilbagediskonteret	3.242	2.517	1.988	1.547	1.180	2.903
NPV af leasingydelser	13.376					

Figur 26: Tilbagediskontering af fremtidige leasingydelser af egen tilvirkning

I ovenstående figur er de oplyste leasingydelser under note 33 tilbagediskonteret over 6 år, med den alternative lånerente, som i dette tilfælde svarer til 11,80 %.

Den alternative lånerente er hentet i SAS' årsrapport under nedskrivningstest, hvor SAS har benyttet Weighted Average Cost of Capital (WACC) som diskonteringselement.¹⁴⁵ Derfor vi har valgt at benytte denne som den alternative lånerente til brug for eksemplet. Alternativ kunne vi have taget de finansielle omkostninger og holdt op mod gælden. Vi foretog denne test og konstaterede, at der ikke var stor forskel heri, hvorfor vi valgte at benytte WACC, som SAS selv havde opgjort. Værdien af de ikke-indregnede leasingforpligtelser for SAS udgør 13.377 mio. SEK. Denne værdi skal hermed indregnes i balancen, som både leasingaktiv og -forpligtelse i henhold til IFRS 16.

7.4.3 Påvirkning af balancen ved implementering

Figur 25 viser implementeringen af leasingkontrakterne i SAS' primo balance for 2016/17. Der indregnes et henholdsvis leasingaktiv på 13.377 mio. SEK og en samlet leasingforpligtelse på 13.337 mio. SEK.

mio.SEK	Primo 2016/2017		
Aktiver	IAS 17	IFRS 16	Ændring
Anlægsaktiver			
Immaterielle aktiver	1.923	1.923	0
Materielle anlægsaktiver			
Grunde og bygninger	527	3.553	3.026
Fly	8.254	17.560	9.306
Reservedele	48	48	0
Værksted og serviceudstyr	93	93	0
Motorkørtøj m.fl.	105	1.150	1.045
Igangværende investeringer	33	33	0
Forudbetalinger vedr. anlægsaktiver	2.135	2.135	0
Sum	13.118	26.495	13.377
Indre værdi associerede selskaber	398	398	0
Andre værdipapirbeholdninger	3	3	0
Pensionsmidler, netto	2.615	2.615	0
Udskudt skat	854	854	0
Andre langfristede tilgodehavender	2.331	2.331	0
Sum	6.201	6.201	0
Anlægsaktiver i alt	19.319	32.696	13.377
Omsætningsaktiver			
Reservedele og lager	312	312	0
Tilgodehavender fra salg	1.406	1.406	0
Tilgodehavender i associerede selskaber	1	1	0
Andre tilgodehavender	1.193	1.193	0
Forudbetalinger	1.153	1.153	0
Kortfristede investeringer	6.067	6.067	0
Likvider	2.303	2.303	0
Omsætningsaktiver i alt	12.435	12.435	0
Aktiver i alt	31.754	45.131	13.377

¹⁴⁵ SAS – Annual report 2016/17, s. 77

mio.SEK		Primo 2016/2017		
Passiver	IAS 17	IFRS 16	Ændring	
Aktiekapital	6.776	6.776		0
Anden indskudskapital	327	327		0
Andre reserver	1.251	1.251		
Overført resultat	-2.328	-2.328		
Regulering af overført resultat ved implementeringen af IFRS 16	0	0		0
Egenkapital før minoritetsinteressernes andel	6.026	6.026		0
Minoritetsinteresser	0	0		0
Egenkapital i alt	6.026	6.026		0
Ansvarlig lån	1.157	1.157		0
Obligationer	2.183	2.183		0
Leasingforpligtelser efter IFRS 16	0	11.720		11.720
Andre lån	4.390	4.390		0
Udskudt skat	0	0		
Hensættelser	2.089	2.089		0
Andre gældsforpligtelser	3	3		0
Langfristede gældsforpligtelser i alt	9.822	21.542		11.720
Kortfristed del af langfristede lån	1.827	1.827		0
Kortfristed del af leasingforpligtelser IFRS 16	0	1.657		1.657
Kortfristede lån	320	320		0
Forudbetalinger fra kunder	0	0		0
Kreditører	1.755	1.755		0
Skyldig skat	21	21		0
Periodiseret omsætning	5.318	5.318		0
Andre hensættelser	457	457		0
Anden gæld	872	872		0
Periodeafgrænsningsposter	5.336	5.336		0
Kortfristede gældsforpligtelser i alt	15.906	17.563		1.657
Gældsforpligtelser i alt	25.728	39.105		13.377
Passiver i alt	31.754	45.131		13.377

Figur 27: S.A.S' primo balance 2016/2017 af egen tilvirkning

Indregningen af de operationelle leasingkontrakter vil betyde en stigning i de materielle anlægsaktiver på 102%, og en stigning i den totale balancesum på 69%. Der vil ske en stigning i de langfristede gældsforpligtelser på 119%, og en stigning på 10% i de kortfristede gældsforpligtelser. For SAS' åbningsbalance for 2016/17, giver implementeringen af IFRS 16 en stigning i den samlede balancesum på 42,1%, hvilket må konkluderes at have en væsentlig effekt på udtrykket af balancen.

7.4.4 Påvirkning af resultatopgørelsen

Vi har estimeret årets afskrivninger og renteomkostning på baggrund af opgørelser heraf samt indregnet i resultatopgørelsen SAS 2016/17, jf. figur 27. Vi har reformuleret resultatopgørelsen i forhold til et bedre sammenligningsgrundlag af nøgletal med de andre udvalgte børsnoterede virksomheder. SAS' driftsomkostninger er reformuleret, således direkte og eksterne omkostninger fremgår i resultatopgørelsen. På baggrund af nedenstående figur fremgår de årlige leasingrenter for SAS.

t.SEK År	Gammel restgæld	Rente	Afdrag	Ny restgæld	Ydelse
0	13.377	-	-	13.377	-
1	13.377	1.578	1.657	11.720	3.235
2	11.720	1.383	1.852	9.868	3.235
3	9.868	1.164	2.071	7.797	3.235
4	7.797	920	2.315	5.482	3.235
5	5.482	647	2.588	2.894	3.235
6	2.894	341	2.894	-	3.235

Figur 28: Årlige leasingrenter for SAS af egen tilvirkning

Som det fremgår af figur 26, er effekten af leasingrenterne i år 1 1.578 t.SEK., der skal indregnes under finansielle omkostninger i resultatopgørelsen. Derudover skal der afskrives på de aktiverede leasingaktiver, hvilket vil have følgende effekt i år 1, jf. figur 28.

Aktiver	Værdi primo	Årets afskrivninger	Værdi ultimo
Fly	9.306	1.551	7.755
Ejendomme	3.026	504	2.522
Maskien	1.045	174	870
I alt	13.377	2.229	11.147

Figur 29: Effekt ved afskrivning af leasingaktiv af egen tilvirkning

Da vi under vores forudsætninger har antaget, at brugstiden er 6 år på leasingaktiverne, skal de ligeledes afskrives over 6 år. Dette giver en effekt i år 1 på 2.229 t.SEK. fordelt på fly, ejendomme samt driftsmidler. Derudover er der også en reduktion i de eksterne omkostninger på 3.235 t.SEK., svarende til selve ydelsen, der ville have været indregnet i resultatopgørelsen. Samlet set har det følgende effekt på resultatopgørelsen i 2017 som følgende.

Resultatopgørelse 2017			
mio. SEK			
Resultatopgørelse	IAS 17	IFRS 16	Ændring
Omsætning	42.654	42.654	0
Direkte omkostninger	-19.515	-19.515	0
Bruttoresultat	23.139	23.139	0
Andre eksterne omkostninger	-11.090	-7.855	3.235
Personale omkostninger	-9.205	-9.205	0
EBITDA	2.844	6.079	3.235
Af- og nedskrivninger	-1.635	-3.864	-2.229
EBIT	1.209	2.215	1.006
Særlige poster	995	995	0
Finansielle indtægter	153	153	0
Finansielle omkostninger	-632	-2.210	-1.578
EBT	1.725	1.153	-572
Skat af årets resultat	-576	-576	0
Årets resultat	1.149	577	-572

Figur 30: Resultatopgørelse 2017 af egen tilvirkning

Som følge af ovenstående vil resultatopgørelsen for SAS blive påvirket således:

- EBITDA er positivt påvirket og stiger med 114% grundet fjernelse af leasingomkostningerne fra andre eksterne omkostninger.
- EBIT er positivt påvirket og stiger med 83%, hvilket kan afledes direkte af stigningen i EBITDA, trods der er indregnet yderligere afskrivninger for 2.229 mio. SEK.
- EBT er negativt påvirket, falder fra 1.725 mio. SEK til 1.153 mio. SEK, hvilket svarer til en reduktion på 33%. Dette skyldes, at aktivernes amortiseres hurtigere end gælden, da renterne er større i starten og falder i takt med afdragene.

Effekten i resultatopgørelsen har selvfølgelig påvirkning af ultimo balancen, hvilket giver følgende regulering når der er taget højde for IFRS 16 tilpasningerne.

mio.SEK	Primo 2016/2017			Ultimo 2016/2017		
	IAS 17	IFRS 16	Ændring	IAS 17	IFRS 16	Ændring
Aktiver						
Anlægsaktiver						
Immaterielle aktiver	1.923	1.923	0	1.581	1.581	0
Materielle anlægsaktiver						
Grunder og bygninger	527	3.553	3.026	549	3.071	2.522
Fly	8.254	17.560	9.306	7.900	15.655	7.755
Reservele	48	48	0	57	57	0
Værksted og serviceudstyr	93	93	0	88	88	0
Motorkøretøj m.fl.	105	1.150	1.045	95	966	871
Igangværende investeringer	33	33	0	16	16	0
Forudbetalinger vedr. anlægsaktiver	2.135	2.135	0	1.987	1.987	0
Sum	13.118	26.495	13.377	12.273	23.421	11.148
Indre værdi associerede selskaber	398	398	0	374	374	0
Andre værdipapirbeholdninger	3	3	0	3	3	0
Pensionsmidler, netto	2.615	2.615	0	4.871	4.871	0
Udskudt skat	854	854	0	219	219	0
Andre langfristede tilgodehavender	2.331	2.331	0	2.512	2.512	0
Sum	6.201	6.201	0	7.979	7.979	0
Anlægsaktiver i alt	19.319	32.696	13.377	20.252	31.400	11.148
Omsætningsaktiver						
Reservele og lager	312	312	0	321	321	0
Tilgodehavender fra salg	1.406	1.406	0	1.363	1.363	0
Tilgodehavender i associerede selskaber	1	1	0	2	2	0
Andre tilgodehavender	1.193	1.193	0	931	931	0
Forudbetalinger	1.153	1.153	0	850	850	0
Kortfristede investeringer	6.067	6.067	0	5.932	5.932	0
Likvider	2.303	2.303	0	2.904	2.904	0
Omsætningsaktiver i alt	12.435	12.435	0	12.303	12.303	0
Aktiver i alt	31.754	45.131	13.377	32.555	43.703	11.148

mio.SEK		Primo 2016/2017			Ultimo 2016/2017		
	IAS 17	IFRS 16	Ændring		IAS 17	IFRS 16	Ændring
Passiver							
Aktiekapital	6.776	6.776	0		6.776	6.776	0
Anden indskudskapital	327	327	0		327	327	0
Andre reserver	1.251	1.251			1.274	1.274	
Overført resultat	-2.328	-2.328			-319	-319	
Regulering af overført resultat ved implementeringen af IFRS 16	0	0	0		0	-572	-572
Egenkapital før minoritetsinteressernes andel	6.026	6.026	0		8.058	7.486	-572
Minoritetsinteresser	0	0	0		0	0	0
Egenkapital i alt	6.026	6.026	0		8.058	7.486	-572
Ansvarlig lån	1.157	1.157	0		1.067	1.067	0
Obligationer	2.183	2.183	0		386	386	0
Leasingforpligtelser efter IFRS 16	0	11.720	11.720		0	9.868	9.868
Andre lån	4.390	4.390	0		4.088	4.088	0
Udskudt skat	0	0			361	361	
Hensættelser	2.089	2.089	0		0	0	0
Andre gældsforpligtigelser	3	3	0		3.461	3.461	0
Langfristede gældsforpligtelser i alt	9.822	21.542	11.720		9.363	19.231	9.868
Kortfristede del af langfristede lån	1.827	1.827	0		2.868	2.868	0
Kortfristede del af leasingforpligtigelser IFRS 16	0	1.657	1.657		0	1.852	1.852
Kortfristede lån	320	320	0		166	166	0
Forudbetalinger fra kunder	0	0	0		11	11	0
Kreditorer	1.755	1.755	0		1.448	1.448	0
Skyldig skat	21	21	0		32	32	0
Periodiseret omsætning	5.318	5.318	0		5.064	5.064	0
Andre hensættelser	457	457	0		1.499	1.499	0
Anden gæld	872	872	0		712	712	0
Periodeafgrænsningsposter	5.336	5.336	0		3.334	3.334	
Kortfristede gældsforpligtelser i alt	15.906	17.563	1.657		15.134	16.986	1.852
Gældsforpligtelser i alt	25.728	39.105	13.377		24.497	36.217	11.720
Passiver i alt	31.754	45.131	13.377		32.555	43.703	11.148

Figur 31: Påvirkning af balance ultimo af egen tilvirkning

7.4.5 Nøgletalsanalyse

Nedenfor ses analyse for de udvalgte nøgletal for SAS.

Nøgletal 2017			
Nøgletal	IAS 17	IFRS 16	Ændring
Finansiell gearing	113,33%	278,55%	165%
Soliditetsgrad	24,75%	17,13%	-7,62%
Overskudsgrad	2,83%	5,19%	2,36%
EBITDA-margin	6,67%	14,25%	7,58%
Egenkapitalforrentning (ROE)	21,41%	15,40%	-6,01%
Likviditetsgrad	81,29%	72,43%	-8,86%
Aktivernes omsætningshastighed	1,31	0,98	- 0,33
Afkastningsgrad	3,71%	5,07%	1,35%

Figur 32: Nøgletalsanalyse af egen tilvirkning

7.4.5.1 Finansiell gearing

Den finansielle gearing er steget med 165 procentpoint fra 113,33% til 278,55%. Stigningen skyldes, en stor stigning i SAS nettorentebærende gæld, på 11.720 mio. SEK.

Grundet de tidligere operationelle leasingforpligtelser nu er indregnet i balancen, samt at egenkapitalen er blevet mindre grundet effekten i år 1 af implementeringen.

7.4.5.2 Soliditetsgrad

Soliditetsgrad, der er udtryk for virksomhedens finansielle styrke, er faldet fra 24,75% til 17,13%, hvilket er et fald på 7,62 procentpoint. Soliditetsgraden er negativt påvirket af indregningen af leasing. Soliditetsgraden på 17,13% betyder, at ca. 83 % af SAS' aktiver er finansieret af fremmedkapital. Faldet skyldes fald i egenkapitalen grundet indregningen af leasing efter IFRS 16 samt indregningen af leasingaktiverne. Soliditetsgraden ligger efter vores vurdering på et meget lavt niveau.

7.4.5.3 Overskudsgrad

Overskudsgarden stiger fra 2,83% til 5,19% en stigning på 2,36 procentpoint, hvilket kan henføres til den positive påvirkning af resultat før finansielle poster grundet "besparelsen" i tidligere omkostninger vedrørende operationel leasing. Dette er for SAS er en stor omkostning grundet de store leasingudgifter til fly.

7.4.5.4 EBITDA-margin

EBITDA-marginen stiger fra 6,67 % til 14,25 %, en stigning på 7,58 procentpoint. Stigningen er en direkte effekt af fjernelsen af leasingomkostningerne fra resultatopgørelsen.

7.4.5.5 Egenkapitalforrentning (ROE)

ROE falder fra 21,41% efter IAS 17 til 15,40% efter IFRS 16. Dette er en effekt af, at årets resultat bliver påvirket negativt efter implementeringen af IFRS 16. Denne effekt vil dog blive udlignet over leasingperioden, på hvert enkelt leasingaktiv, hvor effekterne ved udløb af leasingkontrakt vil gå i 0.

7.4.5.6 Likviditetsgrad

Likviditetsgraden er faldet til 72,43% mod 81,29% efter de gamle leasingregler. Faldet i likviditetsgraden kan henføres til indregningen af den kortfristet leasingforpligtelse, som påvirker likviditeten negativt. Ligeledes er der ikke sket en forøgelse i omsætningsaktiverne, da leasingaktivet er indregnet under anlægsaktiver og hermed ikke påvirker likviditetsgraden. En negativ udvikling i likviditetsgraden kan have betydning for vurdering af virksomheden og dets regnskab, da nøgletallet viser, om omsætningsaktiverne, der realiseres hurtigt eller kan blive realiseret, 's evne til at betale den kortfristede gæld. Man kan sige, at SAS allerede inden effekten af IFRS 16 havde en dårlig likviditetsgrad, hvilket effekten af den nye leasingstandard bestemt ikke er med til at fremme.

7.4.5.7 Aktivernes omsætningshastighed

Aktivernes omsætningshastighed belyser, som tidligere nævnt, virksomhedens kapitaltilpasningsevne, eller hvor mange gange virksomheden omsætter sine aktiver til salg. Aktivernes omsætningshastighed er faldet fra 1,31 til 0,98. Dette betyder, at SAS før implementeringen af IFRS 16, for hver krone de investerer i aktiverne, fik virksomheden beløbet 1,31 gange igen. Hvorimod virksomheden kun vil få 0,98 gange igen efter implementeringen. Altså er virksomheden blevet dårligere til at omsætte deres aktivsum, hvilket skyldes, den store stigning i materielle anlægsaktiver ved indregning af leasingkontrakterne.

7.4.5.8 Afkastningsgrad

Afkastningsgraden er steget med 1,35 procentpoint. Dette skyldes, at stigningen i EBIT procentvis er større end stigningen i totale aktiver. Nøgletallet fortæller, at SAS tjener penge på sine leasingaktiver, da EBIT forbedres i forhold til de aktiverede aktiver. Dog skal man huske, da renteelementet er udeholdt af EBIT, hvorfor det ikke direkte af nøgletallet kan aflæse effekten af leasingaktiverne.

7.4.6 Resultat af konsekvensanalysen for SAS

Essensen er, at hovedparten af alle nøgletal forværres. En ikke kyndig regnskabslæser vil derfor kunne få et andet billede af SAS' finansielle position før og efter IFRS 16. Dog huskes det, at virksomheden overhovedet ikke har ændret sig og en kyndig ekstern bruger af årsrapporten vil og bør alt andet lige komme frem til den samme vurdering af virksomheden.

På et overordnet niveau vurderes effekten af IFRS 16 sammen hold med regnskabstallene efter IAS 17 at have stor indflydelse på præsentationen. Rent faktisk er virksomheden den samme. Som det fremgår af bilag 10, har vi udregnet effekten i pengestrømsopgørelsen, og som det tydeligt ses her, er likviditeten den samme, da der blot har været en omfordeling af posterne. Virksomheden har altså ikke ændret sig, det er derimod præsentationen af oplysninger i regnskabet, som ændres.

7.5 Delkonklusion af konsekvensanalysen

Som beskrevet tidligere vil implementeringen efter IFRS 16 have indflydelse på en række hovedtal i årsrapporterne. Nedenstående viser en opsummering af analyserne for virksomhederne.

Virksomheder	Δ EBITDA	Δ EBIT	Δ EBT	Δ Aktiver	Δ Egenkapital	Δ Nettorentebærende gæld
AP Møller Mærsk	45,60%	45,37%	-736,00%	18,63%	-10,44%	44,22%
DSV	51,20%	8,20%	-5,27%	19,53%	-6,75%	150,67%
SAS	113,75%	83,21%	-33,16%	55,05%	-7,10%	128,34%
Samlet gennemsnit	70,18%	45,59%	-258,14%	31,07%	-8,10%	107,74%

Figur 33: Opsummering af virksomheder af egen tilvirkning

Som det fremgår af figur 28, er det både resultatopgørelse samt balance, som påvirkes ved indregningen af operationelle leasingkontrakter efter IFRS 16. Effekten på resultatopgørelse skyldes, omfordeling af omkostningerne vedrørende operationel leasing til henholdsvis afskrivninger og leasingrenteomkostninger.

Effekterne på balancen skyldes, de indregnede leasingaktiver samt leasingforpligtelser. De indregnede leasingforpligtelser indgår i den nettorentebærende gæld, og der sker derfor en stor stigning.

Egenkapitalen bliver påvirket af forskellen mellem det indregnede aktiv og forpligtelse, samt den negative påvirkning af resultat før skat – afhængig af simpel eller fuld implementering efter IFRS 16.

Af analysen fremgår det, at alle tre virksomheder vil blive påvirket betydeligt af indregningen af operationelle leasingkontrakter. Dette er forventeligt, da alle tre brancher, herunder transport, fly og shipping, benytter sig af operationelle leasingaftaler og på nuværende tidspunkt har holdt store kontrakter udenfor balancen.

7.5.1 Nøgletalspåvirkning

Nedenstående figur viser de udvalgte nøgletal og deres påvirkning på udvalgte virksomheder.

Virksomheder	ΔFinansiell gearing	Δsoliditetsgrad	Δoverskudsgrad	ΔEBITDA-margin	ΔROE	ΔLikviditetsgrad	ΔAOH	Δafkastningsgrad
AP Møller Mærsk	22,01%	-4,96%	0,94%	5,21%	-18,70%	-9,70%	-0,05	0,32%
DSV	64,31%	-8,48%	0,53%	3,87%	0,41%	-7,98%	0,32	-1,21%
SAS	165,22%	-7,62%	2,36%	7,58%	-6,01%	-8,86%	-0,33	1,35%
Samlet gennemsnit	83,85%	-7,02%	1,28%	5,55%	-8,10%	-8,85%	-0,02	0,15%

Figur 34: Nøgletal af virksomheder af egen tilvirkning

Alle virksomheders EBITDA-margin påvirkes positivt uanset branchen med en gennemsnitstigning på 5,55%. Dette kan henføres til stigningen i EBITDA som følge af besparelsen af leasingomkostningerne i resultatopgørelsen. Som det ses, er den procentvise stigning størst for S.A.S, hvilket stemmer overens med forventningerne om, at S.A.S benytter sig i høj grad af operationel leasing.

ROE er stigende for DSV, som den eneste virksomhed. Det kan forklares ved, at DSV implementerer ved fuld retrospektiv metode, og derfor vil leasingaktiv og -forpligtelse ikke være ens ved indregningen. Der sker altså en primo regulering på egenkapitalen, hvilket dette nøgletal påvirkes af.

Hvorimod S.A.S og A.P Møller Mærsk i vores estimering har taget udgangspunkt i den simple retrospektive metode, hvor indregning af leasingaktiver samt leasingforpligtelser er ens i primo balancen. Påvirkningen på egenkapitalen er altså resultateffekten i ultimo balancen, som ikke er en ligeså stor regulering på egenkapitalen.

Soliditetsgraden er negativt påvirket for alle tre virksomheder med et gennemsnitligt fald på 7,02%. Faldet kan henføres til stigningen i den samlede aktivsum samt fald i egenkapitalen.

Den finansielle gearing stiger for alle virksomheder med et samlet gennemsnit på 83,85%, hvilket er en negativ påvirkning ved indregning efter IFRS 16. Det skyldes en stigning i den rentebærende gæld.

Jo højere finansiell gearing virksomhederne har, jo sværere eller dyrere kan det blive at skaffe finansiering. Som tidligere nævnt er dette nøgletal ikke et udtryk for, at virksomhederne har øget finansiell risiko. Virksomhederne burde have samme finansielle risiko som før indregningen på balancen, da virksomhederne inden indregningen havde påtaget sig disse leasingforpligtelser, og eksterne regnskabsbrugere i deres vurdering højst sandsynligt har taget højde for dette.

7.6 Usikkerhed ved analysernes resultater

Vores analyse er foretaget på baggrund af en række forudsætningerne, som indledningsvist blev beskrevet. Disse forudsætningerne er forbundet med usikkerhed. Da vi har taget udgangspunkt i årsrapporternes informationer, er der ikke taget hensyn til, om alle kontrakterne burde indregnes.

Der kan være kontrakter, som opfylder definitionen for servicekontrakter, eller kontrakter, som delvist indeholder serviceelementer, som ikke bør indregnes efter IFRS 16. Dette vil resultere i, når virksomhederne selv foretager indregningerne, en afvigelse i forhold til vores analyse.

Det samme er gældende for kontrakter med low-value assets samt kontrakter med løbetid under 12 måneder. Afhængig af om sådanne kontrakter eksisterer og omfanget heraf kan resultatet af vores analyse ligeledes have afvigelser ift. virkeligheden, da disse kontrakter ikke vil skulle indregnes i balancen, men driftsføres.

Ligeledes har vi ved analysens start udarbejdet forudsætninger vedrørende indregning samt beregningen af nutidsværdien af leasingforpligtelsen samt aktivets værdi, herunder leasingkontrakternes brugstid, hvilket har indflydelse på afskrivningsprofil m.fl. Dette medfører også usikkerhed i forhold til analysens resultater. Dog har disse forudsætninger kun betydning for, hvor stor en effekt virksomhederne vil få i deres regnskabs- og nøgletal.

Hvor stor en effekt virksomhederne regnskabs- og nøgletal får, kan derfor variere i forhold til vores opstillede forudsætninger, men analysen giver en indikation af konsekvenserne.

Analysen er baseret på et begrænset antal virksomheder og kunne med fordel udvides for at give et mere retvisende billede af udarbejde konklusioner på, dog grundet opgavens omfang har vi vurderet, at analysen kan give en god identifikation på, hvad konsekvenserne vil blive for virksomhedernes regnskabs- og nøgletal.

8. Refleksion

På baggrund af indholdet i opgaven, samt vores vurdering af IFRS 16, har vi gjort os følgende tanker vedrørende den nye leasingstandard.

Vi vurderer ikke, at den nye standard opfylder formålet om at skabe en større gennemsigtighed for årsrapporterne, da subjektivitetsforholdene, som var gældende under IAS 17, stadig er eksisterende under IFRS 16, blot ved en række andre subjektive elementer. Nedenstående opsummerer de subjektive elementer, som efter vores overbevisning ikke øger sammenligneligheden blandt regnskaberne.

- Nyt klassifikationsproblem mellem leasingaftaler og serviceaftaler
- Forlængelse og opsigelses optioner
- Forskellig regnskabsmæssig behandling af variable ydelser
- Undtagelsesregel i form af kortvarige leasingkontrakter
- Restværdigaranti indregnes som et estimat

Ovenstående subjektive vurderinger gør, at virksomhederne kan behandle ensartede leasingkontrakter forskelligt, og hermed vil ønsket om større sammenlignelighed iblandt regnskaber ikke være gældende. Regnskabsbrugere kan ud fra ovenstående bevidst forsøge at klassificere leasingkontrakter som servicekontrakter og hermed undgå indregningen i balancen. Ligeledes vurderes det, at leasingkontrakter med en løbetid på under 12 måneder sagtens kan indeholde større leasingforpligtelser, som hermed undgår balancepåvirkning. De eksterne regnskabsbrugere skal i lighed med tidligere, altså under IAS 17, stadig forholde sig til noteapparatet og fortage egne korrektioner i forbindelse med sammenligning af årsregnskaber.

I forhold til sondringen mellem typerne af variable ydelser giver nedenstående argumentation et godt indblik i, hvordan disse kan påvirke gennemsigtigheden mellem virksomhedernes regnskaber.

Hvis man har to virksomheder placeret på Strøget i København, som er 100% ens, udover den ene har variabel husleje, der er afhængig af omsætningen, og den anden har fast husleje. Her vil virksomheden med fasthusleje efter IFRS 16 skulle indarbejde "right-of-use-assets" og tilhørende forpligtigelse i regnskabet, hvilket de første år vil påvirke nøgletal og bundlinje resultat negativt (som det også er påset i analysen af de tre case-virksomheder). Hvor virksomheden med den 100% variable husleje vil skulle indregne betalingerne i takt med, at de bliver betalt i resultatopgørelsen, grundet de er 100% variable. Eksemplet indikerer, at effekten af IFRS 16 faktisk gør, at virksomhederne reelt set bliver mindre sammenlignelige.

Fastlæggelsen af en leasingperiode kan være vanskelig, da der skal tages hensyn til optionsperioder. Hvis der ikke tages højde for alle væsentlige forhold ved fastlæggelsen i forhold til mulige forlængelses- eller opsigelsesoptioner, kan dette give problemer i forhold til relevant og valid information. Der er flere faktorer, som spiller ind ved vurderingen af, om en kontrakt forventes forlænget, og hermed kan dette være svært at vurdere. Optioner er ligeledes ikke reelt set en forpligtelse førend disse udnyttes, og har derfor mere karakter som en eventualforpligtelse. Da disse skal indregnes som en del af leasingperioden, vil forkerte eller fejlagtige skøn fører til enten for lave eller høje omkostningsførte afskrivninger og renter, afhængig af om leasingperioden er vurderet for lang eller kun indeholde uopsigelsesperioden. Den subjektive vurdering, som skal foretages i ovenstående, er ligeledes med til at påvirke gennemsigtigheden negativt.

Ligeledes kan man undre sig over, at IASB har besluttet, at leasingtager skal estimere restværdigarantien, som skal indgå ved indregning efter IFRS 16, da der i IASBs opdaterede begrebsramme er fokus på måleusikkerhed i forbindelse med "indregning og måling". IASB har netop selv tilføjet en vejledning om, at såfremt der er identifikationer på større måleusikkerhed, skal det vurderes, om der overhovedet skal ske indregning. Der er ingen tvivl om, at restværdigarantien er en forpligtelse ved påbegyndelsen af kontrakten, men denne er behæftet med en række betingelser, som skal være opfyldt, før forpligtelsen frigives i fremtiden. Dette kan skabe problemer i forhold til indregning og måling, da information skal være relevant og validt med lav måleusikkerhed, og derfor burde en estimeret restværdi måske ikke indgå. Ovenstående er efter vores vurdering også med til at skabe mindre gennemsigtighed, da utilsigtede fejl eller "dårlige" estimerer ikke giver de eksterne regnskabsbrugere valid information.

Det er vor vurdering, at standarden ville have opnået større sammenlignelighed ved en ”hold assets approach”, hvor alle leasingaftaler skulle indregnes i balancen uagtet størrelse, løbetid eller variabilitet.

Dette ville have givet regnskabsbrugerne et mere sammenligneligt grundlag at foretage økonomiske beslutninger på. Dette forslag vil dog gøre, at regnskabsudarbejderne vil blive pålagt endnu mere arbejde, end hvad implementeringen af IFRS 16 i den nuværende form allerede koster virksomhederne. Men såfremt man ønsker, at IFRS 16 skal gøre virksomhederne mere sammenlignelige, vurderer vi, at ovenstående forslag ville være med til at løse dette, da alle leasingaftaler ville fremgå i balancen.

Da ovenstående forslag er administrativt tungt i praksis, kunne et andet forbedringsforslag til IFRS 16 være, at det kun var de værdiskabende aktiver, som skulle behandles efter IFRS 16 og ikke samtlige leasingaftaler. Dette ville betyde, at de aktiver, som indregnes i balancen, kun var dem, der var med til at skabe værdi eller omsætning for virksomheden. Dette vil efter vores vurdering gøre, at de eksterne regnskabsbrugere fik et mere reelt billede af, hvor mange aktiver, herunder leasingaftaler, der var med til at skabe værdien for virksomheden. Heraf ville modellen ikke behandle ikke-værdiskabende aktiver såsom firmabiler, printere, planter og andre aktiver, der reelt set ”bare” er driftsomkostninger og ikke-værdiskabende aktiver. Ovenstående model vil dog også indeholde et subjektivitetselement i form af virksomhedens egen vurdering af, hvad der er værdiskabende aktiver.

Vi vurderer dog, at denne mulighed ville være et godt alternativ til IFRS 16 i dens nuværende form, da ikke-regnskabskyndige brugere af regnskaberne ikke vil blive vildledt af aktiver og forpligtigelser i regnskabet.

Det er vores holdning, at implementeringen af IFRS 16 ikke bør ændre de eksterne regnskabsbrugeres økonomiske beslutninger, herunder kreditvurdering. En vigtig pointe, som alle interviewpersonerne omtaler, er, at der er tale om den samme virksomhed, uagtet om vi indregner efter IFRS 16 eller den tidligere leasingstandard. Der kommer uden tvivl til at ske ændringer i selskabets regnskabstal og nøgletal, men reelt set er der ikke sket noget med virksomhederne. Virksomhederne har allerede inden implementeringen af IFRS 16 påtaget sig forpligtelserne for de leasingkontrakter, som nu indgår i balancen, der sker derfor ikke en reel ændring af virksomhedernes finansielle risiko. Såfremt virksomhedernes kreditvurderinger ændres eller får en anden vurdering af kyndige eksterne regnskabsbrugere, må det antages, at analyserne, som er foretaget, ikke er gode nok, da virksomhederne ikke har ændret sig.

Vi vurderer endvidere, at IFRS 16 vil være en regnskabsstandard, hvor der vil komme en del løbende ændringer de første år efter implementeringen, da IFRS 16 efter vores vurdering (i den nuværende form), ikke vil give det præcis ønskede resultat. Standarden vil selvfølgelig synliggøre hvilke leasingaftaler og værdien af disse, som virksomhederne har kontrol over, hvilket er et positivt tiltag og et ønske for mange eksterne regnskabsbrugere. Dog vil synliggørelsen ikke nødvendigvis sikre sammenlignelighed på tværs af årsrapporterne, jf. tidligere argumentation, og hermed kan en af de primære formål med IFRS 16 forblive uopfyldt. Da IFRS 16 endnu ikke er set i praksis, er ovenstående refleksionsafsnit baseret på egne subjektive holdninger med baggrund i de konklusioner og analyser, vi har foretaget i afhandlingen.

9. Konklusion

På baggrund af opgavebesvarelsen af vores underspørgsmål kan vi udlede følgende samlede konklusion på vores problemformulering:

Hvorledes vil implementeringen af IFRS 16 påvirke den regnskabsmæssige rapportering af leasing – herigennem informationsværdien for regnskabsbrugere?

Da der er sket en større samfundsudviklingen verdenen over, som har bidraget til, at der er sket en stor stigning i indgåelse af leasingkontrakter, er det essentielt, at der er sammenlignelighed mellem virksomheder på tværs af landegrænser. Dette er en af årsagerne til at IASB og FASB igangsatte et projekt om udarbejdelsen af en ny leasingstandard, som et svar på de bekymringer eksterne regnskabsbrugere havde omkring manglende gennemsigtighed og sammenlignelighed i oplysninger om leasingkontrakter.

Den regnskabsmæssige behandling af leasing under den tidligere leasingstandard IAS 17 har været under massiv kritik, herunder klassifikationsproblemet mellem operationel og finansiell leasing, som regnskabsmæssigt har skulle behandles forskelligt. Hvor operationel leasing udelukkende behandles i resultatopgørelse, imens finansiell leasing indregnes i balancen med et leasingaktiv samt leasingforpligtelse. Denne klassifikation har gjort, at virksomhedernes regnskaber er blevet skildret forskelligt, og hermed har sammenligneligheden og informationsværdien for de eksterne regnskabsbrugere været lav. Virksomhederne har haft mulighed for selv at kunne klassificere kontrakterne som ønsket og skabe kunstige nøgletal.

Ligeledes har kritikken om ikke at indregne aktiver og forpligtelser ved operationelle leasingkontrakter på trods af opfyldelsen af begrebsrammens definitioner og indregningskriterier formindsket nytteværdien og sammenligneligheden af den finansielle rapportering.

Der har derfor været et ønske for de eksterne regnskabsbrugere samt IASB om at skabe en ny leasingstandard, som sikrede mere relevante og pålidelige oplysninger, samt eliminerede usikkerhederne, som har været ved IAS 17. Den nye standard har derfor skulle skabe øget kvalitet og sammenlignelighed på tværs af årsrapporter, og herved sikre opfyldelse af IASBs begrebsramme, således regnskabsbrugernes informationsværdi øges.

IFRS 16 har ligesom den tidligere leasingstandard en række problemstillinger, herunder et nyt klassifikationsproblem, da kontrakterne nu skal vurderes ud fra, om leasingdefinitionen er opfyldt eller ej. Kontrakter, som ikke opfylder leasingdefinitionen om specifikt aktiv samt kontrolelementet, skal ikke klassificeres som en leasingkontrakt efter IFRS 16, men derimod behandles som en servicekontrakt. Dette har regnskabsmæssig konsekvens, da leasingkontrakterne medfører indregning i balancen, hvorimod serviceaftaler holdes udenfor balancen og derved indregnes i resultatopgørelsen. Denne klassifikation vil have stor betydning for virksomhedens balanceposter og nøgletal og ved fejlagtigt vurderingen heraf, kan virksomheder med samme kontrakter have forskellig klassificering, hvilket formindsker sammenligneligheden markant for den eksterne regnskabsbruger.

For at vurdere om den nye leasingstandard opfylder formålet om øget nytteværdi og sammenligneligheden, har vi analyseret IFRS 16s elementer ud fra udvalgte områder i IASBs begrebsramme, herunder de kvalitative egenskaber, som efter IASB danner basis for nytteværdi af finansiell information. Konklusionen er, at IFRS 16 kun opfylder de kvalitative egenskaber i en lidt højere grad end IAS 17. Ved at ophæve klassifikationselementet mellem operationel og finansiell leasing og indføre, at alle leasingkontrakter som udgangspunkt skal indregnes i balancen, har det en positiv effekt på de kvalitative egenskaber. Dog formindskes den positive effekt på mange af de kvalitative egenskaber på grund af graden af subjektive vurderinger, som er gældende ved indregningen af leasingkontrakten.

De subjektive vurderinger består blandt andet i klassifikationsproblemet mellem leasingaftaler og serviceaftaler, forlængelse og opsigelsesoptioner, forskellig regnskabsmæssig behandling af variable ydelser, undtagelsesregel i form af kortvarige leasingkontrakter samt restværdigaranti der indregnes som et estimat.

Ved nævnte vurderinger vil den finansielle rapportering ikke forstærkes, hvis de informationer, som indregnes, ikke er pålidelige. Sammenligneligheden nedsættes ved at give virksomhederne mulighed for subjektive vurderinger og fortolkninger.

Vi har analyseret informationsværdien for udvalgte regnskabsbrugere for at belyse, hvilken betydning IFRS 16 får i praksis samt påvirkningen på deres kreditvurderingsproces. Ud fra de foretagne interviews med Nykredit, Nordea, NF Fleet og Danske Bank, kan det konkluderes, at ovenstående subjektive vurderinger også er en bekymring i praksis. Det er interviewpersonernes overbevisning, at leasingstandarden samlet set ikke løser de eksisterende problemer, som var underlagt IAS 17 i forhold til sammenligneligheden samt forståeligheden af regnskaberne. Dog mener de, at indregning af alle leasingkontrakter i balancen teoretisk set vil gøre regnskaberne mere sammenlignelige og hermed øge brugbarheden for regnskabsbrugere. Dog er deres bekymring, at standardens regler i praksis vil blive fortolket forskelligt, hvorved sammenligneligheden og brugbarheden vil blive reduceret betydeligt.

Ved implementeringen af IFRS 16 vil regnskabstal og nøgletal blive påvirket betydeligt, hvorfor det var interessant at belyse, om disse effekter havde betydning for bankernes kreditvurdering. Alle interviewpersoner ser generelt ikke en ændring i denne, da virksomhederne vil være de samme uanset leasingstandard. De påpeger alle, at de allerede selv korrigerer og indregner alle væsentlige leasingforpligtelser ved en eventuel kreditvurdering, og hermed har de allerede taget højde for den finansielle risiko. Interviewpersonerne påpeger, at virksomhederne er de samme, og forpligtelserne allerede er eksisterende, så kreditaftalerne vil således ikke skulle ændres.

IFRS 16 har været længe undervejs og lagde op til større ændringer i den regnskabsmæssige behandling i forhold til IAS 17. Vi har i afhandlingen gennemgået de to leasingstandarder for slutligt at foretage en komparativ analyse af disse og beskrive de markante ændringer. Den væsentlige ændring er elimineringen af klassifikationselement mellem operationel og finansiell leasing. I stedet skal alle leasingkontrakter behandles, som var de finansielle aftaler, og indregnes i virksomhedernes balancer. Derudover har IFRS 16 indført et definitionskriterie, hvorved der først er tale om en leasingaftale, hvis aktivet er specificeret, og kontrollen til at bruge er overført. Hvis kontrakten ikke opfylder dette, vil der i stedet være tale om en servicekontrakt, som falder udenfor IFRS 16 anvendelsesområde.

Herudover skal virksomhederne under IFRS 16 revurdere leasingperioden, såfremt der indtræffer begivenheder eller forhold, som vil have en effekt på den indregnede leasingforpligtelse.

Revurderingerne kan gøre sig gældende såfremt, at en virksomhed vælger at udnytte en option om forlængelse eller ophævelse samt udnyttede af en købsoption, der ikke var vurderet forventet på indgåelsestidspunktet. Ved disse to forhold kommer subjektivitetselementet ind i IFRS 16 standarden, som man ønskede at fjerne under IAS 17.

IFRS 16 standarden stiller krav om, at variable leasingydelser, der er reguleret af et indeks eller en rente, også skal indregnes som en del af leasingforpligtigelsen – og derfor også aktivet. Variable leasingydelser, der for eksempel er bundet op på omsætningen, skal ikke indarbejdes som en del af leasingforpligtigelsen, men derimod driftsføres med det samme i resultatopgørelsen.

IFRS 16 stiller ligeledes krav til, at restværdigarantien skal indgå i leasingforpligtigelsen med den værdi, den forventes at udgøre. Da værdien kan være svær at opgøre, fordi garantien afhænger af eksterne forhold, som virksomheden ikke har indflydelse på, kan dette skabe fejlagtige estimater og hermed forkerte samlede leasingforpligtelser.

IFRS 16 standarden har implementeret to undtagelsesregler for at minimere arbejdet for virksomhederne, således de ikke skal indarbejde leasingkontrakter for kortfristede leasingaftaler (løbetid under 12 måneder), samt der ikke er en købsoption ved udløb af leasingperioden. Derudover behøver leasingaktiver med lav værdi (low value assets) heller ikke at skulle indregnes i balancen. Leasingaktiver med lav værdi defineres som aktiver med en dagsværdi på lig eller mindre end USD 5.000. Undtagelsesreglerne skal ikke benyttes, og virksomhederne må gerne indarbejde disse i regnskaberne.

IFRS 16 giver også virksomhederne flere oplysningskrav vedrørende de indregnede leasingaktiver og forpligtigelser end tidligere ved IAS 17. Udvidelsen af oplysningskravene, vurderer vi, vil gavne for alle eksterne regnskabsbrugere af regnskaberne, da dette giver et bedre indblik i virksomhedens leasingforpligtigelser. IFRS 16 kræver, at virksomhederne oplyser hvilke forudsætninger, som er anvendt i den regnskabsmæssige behandling af kontrakterne. Dette er positivt for de eksterne regnskabsbrugere, da man derfor kan få oplysninger om de skønsrelaterede vurderinger, som virksomhederne har gjort sig.

For at vise effekterne af implementeringen af IFRS 16, har vi i afhandlingen taget udgangspunkt i tre børsnoterede selskabers årsrapporter, som aflægges regnskab efter IFRS. Henholdsvis DSV, SAS og A.P. Møller Mærsk.

Vi har udvalgt de børsnoterede virksomheder på baggrund af deres branche, da vi ud fra IASBs egen effektanalyse har set de største påvirkninger indenfor fly-, transport- og shippingbranchen.

Analysen viste effekterne på balance, resultatopgørelse, pengestrøm samt udvalgte nøgletal. Ud fra denne casestudy kan vi konkludere, at virksomhedernes hovedtal blev påvirket således, at der var en gennemsnitlig stigning i virksomhedernes aktiver på 31,07%, et gennemsnitligt fald i virksomhedernes passiver på 8,10% og en gennemsnitlig stigning i nettorentebærende gæld på 107,74%. Effekterne på balancen skyldes de indregnede leasingaktiver samt leasingforpligtelser. De indregnede leasingforpligtelser indgår i den nettorentebærende gæld, og der sker derfor en stor stigning. Egenkapitalen bliver påvirket af forskellen mellem det indregnede aktiv og forpligtelse, samt den negative påvirkning af resultat før skat afhængig af simpel eller fuld implementering efter IFRS 16.

Ligeledes viste analysen en gennemsnitlig stigning i virksomhedernes EBITDA på 70,18% og et gennemsnitlig fald i virksomhedernes EBT på 258,14%. Effekterne på resultatopgørelsen skyldes en besparelse i "andre eksterne omkostninger" vedrørende operationel leasing, men i stedet indregnes afskrivninger og leasingrenteomkostninger.

Både den ændrede balancestruktur og ændringen i resultatopgørelsen betyder en påvirkning af virksomhedernes nøgletal. Analysen viste, at nogle nøgletal bliver påvirket positivt, mens andre bliver påvirket negativt.

Nøgletallene, som påvirkes positivt, er overskudsgraden med gennemsnitlig stigning på 1,28%, EBITDA-margin med en gennemsnitlig stigning på 5,55%, og afkastgraden med en gennemsnitlig stigning på 0,15%. Særligt er det virksomhedernes EBITDA-margin, som påvirkes, hvilket kan henføres til besparelsen af leasingomkostningerne i resultatopgørelsen.

Analysen viste en forringelse af soliditetsgraden, som faldt med et gennemsnit på 7,02%. Den negative påvirkning skyldes stigningen i den samlede aktivsum samt faldet i egenkapitalen. Ligeledes faldt likviditetsgraden med et gennemsnit på 8,85%. Faldet skyldes indregningen af den kortfristet leasingforpligtelse, som påvirker likviditeten negativt. Ligeledes er der ikke sket en forøgelse i omsætningsaktiverne, da leasingaktivet er indregnet under anlægsaktiver og hermed ikke påvirker likviditetsgraden.

Den finansielle gearing stiger for alle virksomheder med et samlet gennemsnitlig på 83,85%, hvilket er en negativ påvirkning ved indregning efter IFRS 16.

Dette skyldes en stigning i den rentebærende gæld. Denne stigning kan gøre det sværere eller dyrere for virksomhederne at skaffe finansiering. Dog er stigningen ikke et udtryk for en øget finansiell risiko. Virksomhederne bør have samme finansielle risiko som før indregningen på balancen, da virksomhederne inden indregningen havde påtaget sig disse leasingforpligtelser, og eksterne regnskabsbrugere i deres vurdering højst sandsynligt har taget højde for dette.

Af analysen fremgår det også, at alle tre virksomheder vil blive påvirket betydeligt af indregningen af operationelle leasingkontrakter. Dette er forventeligt, da alle tre brancher, herunder transport, fly og shipping, benytter sig af operationelle leasingaftaler, og på nuværende tidspunkt har holdt store kontrakter udenfor balancen. Indregningen får konsekvenser for nøgletal, balancestruktur og resultatopgørelse, men det er vores vurdering, at påvirkningerne ikke vil få konsekvenser for kreditgivning, allerede indgået låneaftaler eller debt covenants, da virksomhederne jo er de samme som før indregningen og hermed har samme finansielle risiko, da banker og andre regnskabskyndige allerede har taget højde for dette i deres vurdering af virksomheden.

Det er vores vurdering, at leasingstandarden IFRS 16 har positive tiltag, da indregningen i balancen som udgangspunkt er nødvendigt skridt på vejen til at opfylde formålet om sammenlignelighed på tværs af regnskaber. Ligeledes for at give relevant information om virksomhedernes finansielle stilling. Det kan derfor undre os, at man har valgt at indføre betydelige mængder af subjektive skøn som grundlag for indregningerne. Dette har stor betydning for nytteværdien og sammenligneligheden, da fejlagtige indregninger giver forkerte beslutningsgrundlag for de eksterne regnskabsbrugere.

Det kan samlet konkluderes, at nytteværdien og sammenligneligheden ikke er væsentligt forbedret i forhold til IAS 17, da der er indført et nyt klassifikationsproblem og væsentlige subjektive vurderinger såsom forlængelsesoptioner, leasingperioden, restværdigarantier, variable leasingydelser samt undtagelsesreglerne. Det vurderes derfor afgørende, at der bliver indarbejdet et godt noteapparat hos virksomhederne, som indeholder relevant information om de skønsmæssige vurderinger, således de eksterne regnskabsbrugere har mulighed for selv at foretage egne reguleringer og analyser. Vi vurderer derfor ikke, at standarden gør det lettere for den eksterne regnskabsbruger at foretage analyser og sammenligninger, da de er "nervøse" for subjektivitetselementerne og forsat selv vil foretage reguleringer.

10. Litteraturliste

Artikler

Foundation, IFRS: Project Summary and Feedback Statement. I: *IFRS 16 Leases*, januar 2016, s. 1-19. Internetadresse: <https://www.ifrs.org/-/media/project/leases/ifrs/published-documents/ifrs16-project-summary.pdf> - Besøgt d. 19.10.2018 (Artikel)

Foundation, IFRS: Effects Analysis. I: *IFRS 16 Leases*, januar 2016, s. 1-30. Internetadresse: <https://www.ifrs.org/-/media/project/leases/ifrs/published-documents/ifrs16-effects-analysis.pdf> - Besøgt d. 21.10.2018 (Artikel)

Foundation, IFRS: Conceptual Framework For Financial Reporting, Project Summary, marts 2018, s. 1-19. Internetadresse: <https://www.ifrs.org/-/media/project/conceptual-framework/fact-sheet-project-summary-and-feedback-statement/conceptual-framework-project-summary.pdf> - Besøgt d. 27. oktober 2018 (Artikel)

EY: Applying IFRS – IASB issues revised Conceptual Framework for Financial Reporting, april 2018, s. 1-9. Internetadresse: [https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/ey-applying-conceptual-framework-april2018/\\$FILE/ey-applying-conceptual-framework-april2018.pdf](https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/ey-applying-conceptual-framework-april2018/$FILE/ey-applying-conceptual-framework-april2018.pdf) - Besøgt d. 27. oktober 2018 (Artikel)

Deloitte: Conceptual Framework for Financial Reporting 2018, s. 1-7. Internetadresse: <https://www.iasplus.com/en/standards/other/framework> - Besøgt d. 30. oktober 2018 (Artikel)

IASB, Accounting Standards Board: Discussion Paper DP/2009/1. I: *Leases, Preliminary Views*, 2009, Sektion: Problem with the existing lease accounting standard, s. 12-18. Internetadresse: <http://archive.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/Leases/DPMar09/Documents/DPLeasesPreliminaryViews.pdf> - Besøgt d. 09.11.2018 (Artikel)

PWC: En overskuelig introduktion til IFRS 16- standarden, Leasing efter IFRS 16 april 2018, s. 1-68. Internetadresse: <https://www.pwc.dk/da/nyt/2018/ifrs-16.pdf> . Besøgt d. 27. december 2018.

Foundation, IFRS: IFRS 16: Basis for conclusions, 2017, s. 1-58 (Artikel)

Bøger

Begrebsrammens generelle struktur. Elling, Jens O.: I: *Finansiel rapportering - teori og regulering*. 4. udg. Gjellerup/Gads Forlag A/S, 2017. side 195-222. (Afsnit i bog)

Sørensen, Ole: Regnskabsanalyse og værdianættelse en praksis tilgang. 4. udg. Gjellerup Forlag, 2012, side 209 – 231 (Afsnit i bog).

Deloitte: IFRS introduktion til de internationale standarder. 4. udg. Rosenberg Bogtryk, 2013. (Bog)

Fedders, Steffensen og Lassen: Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder - fra dansk praksis til IFRS. 4. udg. Thomson, 2012. (Bog)

Steffensen, Henrik: Regnskabshåndbogen 2018. 1. udg. PWC, 2018. (Bog)

Videoer

IFRS Foundation: *Introducing IFRS 16 Leases*. 30.08.2017. Internetadresse:

https://www.youtube.com/watch?v=JnO3wA7eGec&list=PLrLeeuMbuaUckTZyyHN4CoRenub_Gw7NM&index=8&t=0s – Besøgt d. 19.10.2018 (YouTube)

Hjemmesider

Finans og Leasing: Omsætningsstatistik. Udgivet af Finans og Leasing.

Internetadresse: http://finansogleasing.dk/statistik_omsaetning.aspx - Besøgt d. 20.10.2018
(Internet)

Ny IFRS-standard om leasing kan øge lejers incitament til korte lejeaftaler. Udgivet af EY.

Internetadresse: <https://www.ey.com/dk/da/industries/real-estate/ey-artikel-20181108-ny-ifrs-standard-om-leasing-kan-oegge-lejers-incitament-til-korte-lejeaftaler> - Besøgt d. 07.12.2018
(Internet)

Den Store Danske: SAS. Udgivet af Gyldendal .

Internetadresse: http://denstoredanske.dk/Bil,_båd,_fly_m.m./Luftfart/Flyproducenter_og_flyselskaber/SAS - Besøgt d. 17.01.2019 (Internet)

Årsrapporter

DSV, år 2017 - via www.datacvr.virk.dk

SAS, år 2016 og 2017 – via <https://www.sasgroup.net/en/category/investor-relations/financial-reports/annual-reports/>

A.P. Møller Mærsk, 2016 og 2017 – via www.datacyr.virk.dk

11. Bilag

Bilag 1 - Interview Thomas Justinussen, Danske Bank

7. november 2018 kl. 9.00

Navn: Thomas Justinussen

Arbejdsgiver: Kreditafdeling, Danske Bank

1. Er I/du oplyst om den nye leasingstandard IFRS 16?

"Ja, jeg har 20 års erfaring indenfor kredit rating af virksomheder. Jeg beskæftiger mig en del med regnskabslovgivning, herunder IFRS og (GAAB). Jeg har i de seneste 10 år været med i EFRAG user-panel, som er et brugerpanel, der vurderer nye standarder."

2. Hvor ofte foretager du/I kreditvurderinger, hvor leasing indgår i en del af kreditvurderingen?

"Det gør vi ofte, mange af vores kunder har leasing af betydning – hvis der er tale om operationel leasing, af betydning. Det skal have en målbar effekt på regnskabet"

3. Har det betydning for jeres kreditvurdering om selskabet har indarbejdet deres leasing som enten finansiel leasing eller som operationel leasing?

"Ja, det har en betydning om der er tale om finansiel eller operationel leasing. Ved operationel leasing vil vi foretage en korrektion af regnskabet, således at vi kan sammenligne selskaber i samme branche med hinanden. Det er specielt brancher såsom Airlines, hotel, shipping og retail hvor vi ser størst betydning/effekt."

4. Foretager du/I korrektioner til virksomhedens regnskabstal, hvis virksomheden ikke har indregnet leasingaktiv/leasingforpligtigelse i regnskabet?

"Ja, vi foretager korrektioner af operationel leasing, ift. til sikring af sammenlignelighed mellem virksomheder i samme branche. Vi korrigerer i balance og i resultatopgørelse."

5. Hvis ja til spørgsmål 4, hvilke ændringer og hvordan?

"Vi tager kommende års leasingydelse og ganger med en faktor. Faktoren afhænger af aktivets karakter. Der er forskellige faktorer for kortfristede og langfristede aktiver."

Korrektionen foretages både i balance og resultatopgørelse.”

6. Synes du/I, at den nye leasingstandard er hensigtsmæssig i forhold til sammenlignelighed af virksomheder?

” Subjektiviteten i den nye standard kan betyde at virksomhederne, til en vis grad, kan påvirke det de ønsker at få vist i balancen. Man kan i den nye standard strukturere sig ud af det, da standarden indeholder subjektivitet. Dette kan gøres bl.a. ved, af sørger for at ens leasingaftaler løber under 12 måneder, hvis man har leasingkontrakter, som hæfter sig op på omsætningen, kan man skrue på hvad man kører som variabelt og fast. Subjektivitet gør ligeledes, at der er en del usikkerhed ift. om virksomhederne gør det ensartet, selvom de er i samme branche.”

7. Ved den nye leasingstandard, vurder du/i at jeres kreditvurderingsproces vil blive ændret?

”Som udgangspunkt vil vores kreditvurderingsproces forblive uændret. Vi vil forsøge at gøre det samme som vi altid har gjort, da det vigtigt at huske på, at kunden/virksomheden jo er den samme, uanset standard.”

8. Ændre den nye leasingstandard reelt set noget i jeres kreditvurderingsproces? Hvis ikke, hvorfor?

”Nej, det vil den som udgangspunkt ikke gøre. Vi vil fortsætte med at lave vores egne korrektioner. Derfor vil vi pille alt det ud virksomhederne selv har indarbejdet i balancen, fordi de bruger value of assets approach. Det er herfor ikke sikkert, at virksomhederne indenfor samme branche gør det ens, da der findes undtagelsesreglerne, og virksomhederne har subjektivitet i forhold til de relevante vurderinger. Det er herfor ikke ensbetydende med, at sammenligneligheden er sikret, derfor vil vi hellere nulstille og korrigere på vores egen måde.”

9. Vurdere du/I at der var et behov for en ny leasingstandard som ekstern bruger af årsrapporterne?

”Man kan ikke please alle, når der skal udarbejdes en ny standard. For vores vedkommende har standarden ikke den store betydning, da vores procedurer umiddelbart ikke kommer til

at ændre sig. Det er dog svært at have en holdning til standarden, da jeg endnu ikke har set rapporteringen i praksis. Viser det sig, at virksomheder gør det vidt forskelligt selvom de er indenfor samme branche, altså hvis de foretager egne korrektioner, ja så mister standarden lidt af sit formål.”

10. Ser du/i fordele eller ulemper ved den nye leasingstandard?

”Noteapparatet skulle ifølge informationer fra IASB give mulighed for at identificerer relevante informationer således, at man som ekstern bruger selv kan foretage korrektioner. Ulemperne er min tidligere nævnte frygt omkring mulighederne for selv at justere sin balance, ift. standarden ligger op til nogle undtagelsesregler samt subjektivitet.”

Bilag 2 – Interview Jens Christian Skiffard, Nykredit

14. november 2018 kl. 10.00

Navn: Jens Christian Skiffard

Arbejdsgiver: Virksomhedsanalyse, Nykredit

1. Er I/du oplyst om den nye leasingstandard IFRS 16?

”Ja, den er jeg bekendt med. Jeg beskæftiger mig med regnskabsanalyse til dagligt, det er mit job (sammen med min afdeling), at analysere regnskaberne vi får ind.”

2. Hvor ofte foretager du/I kreditvurderinger, hvor leasing indgår i en del af kreditvurderingen?

”Vi betragter altid noteapparatet for at se, om der er operationelle leasingforpligtelser. Hvis det er tilfældet, vil vi vurdere, om der er tale om betydningsfuld leasing, og i givet fald beregne nøgletallenes påvirkning, såfremt forpligtelserne/aktiverne indregnes”.

3. Har det betydning for jeres kreditvurdering om selskabet har indarbejdet deres leasing som enten finansiel leasing eller som operationel leasing?

”Det har selvfølgelig en betydning for vores kreditvurdering, da vi ved operation leasing vil skulle foretage en estimering. Vi foretager ikke en egentlig korrektion af det eksterne regnskab, men visse udvalgte nøgletal tillægges i kreditvurderingen større vægt end andre, og her er det vigtigt at vi er opmærksomme på, om nøgletallet beregnes med/uden operationel leasing, og i givet fald hvordan niveauet ser ud, hvis operationel leasing indarbejdes. Det er samtidig vigtigt at huske på, at det forhold, at operationel leasing gøres synlig, ikke bør ændre ved den egentlige underliggende drift.”

4. Foretager du/I korrektioner til virksomhedens regnskabstal, hvis virksomheden ikke har indregnet leasingaktiv/leasingforpligtigelse i regnskabet?

”Vi foretager korrektioner af operationel leasing, mest på balanceniveau. Vi foretager en

estimering for at se hvorledes indregningen vil påvirke udvalgte nøgletal, såsom soliditetsgrad, gearing (driften/nettodriftsforpligtelser) samt rentedækningsgrad for bare at nævne et par stykker. Vi har klare interne retningslinjer for hvilket interval de forskellige nøgletal skal ligge i, i de forskellige brancher, der giver en bestemt kreditvurdering.”

5. Hvis ja til spørgsmål 4, hvilke ændringer og hvordan?

”Vi stresstester, ved at indregne det pågældende aktiv samt leasingforpligtelse, bl.a. med henblik på at undersøge, hvordan det vil påvirke eksempelvis soliditeten. Dette kan vi gøre ved at indregne på baggrund af noteapparatet. Vi kan også, hvis det skønnes relevant, drøfte påvirkningen af indregningen med den enkelte kunde for at få en identifikation af, om kundens holdning stemmer overens med vores estimering.”

6. Synes du/I, at den nye leasingstandard er hensigtsmæssig i forhold til sammenlignelighed af virksomheder?

”Som udgangspunkt er det en fordel, at alt bliver indregnet i balancen, da dette vil sikre, at man kan sammenligne på tværs af brancher og på den måde skabe transparens. IFRS 16 har jo et godt udgangspunkt, men problemet kan blive den subjektive vurdering som virksomhederne skal foretage, dette kan give usikkerhed ift. om virksomhederne gør det ensartet, selvom de er i samme branche.”

7. Ved den nye leasingstandard, vurder du/i at jeres kreditvurderingsproces vil blive ændret?

”Det er min forventning, at der ikke vil ske større ændringer i vores kreditvurderingsproces. Vi vil foretage vores regnskabsanalyse, som vi altid har gjort. Det skulle jo gerne være således, at vores tidligere regnskabsanalyser/estimeringer burde ende ud i det samme som der i de nye regnskaber vil være indregnet i balancen. Dog med den ændring, at hvor vi før skulle indsætte data fra noteapparatet, skal vi nu tage dem ud såfremt vi ønsker at analysere nøgletallene rensat for operationel leasing. Vores vurdering af kunden burde alt andet lige være den samme – leasing er bare blevet gjort mere synlig.”

8. Ændre den nye leasingstandard reelt set noget i jeres kreditvurderingsproces? Hvis ikke, hvorfor?

”Forhåbentligt vil den ikke skulle ændre fundamentalt i vores proces. Som jeg sagde før, så vil vores analyser alt andet lige være de samme som før, hvor vi beregner nøgletallene ”med og uden”, altså tage det indregnede leasing ud, for at se om det stemmer overens med de tal, som er noteoplyst, og som vi tidligere har foretaget konsekvensberegninger af. Da vi endnu ikke har set rapporteringen i praksis, er det svært at vurdere, om der skal foretages ændringer. Vi skal selvfølgelig være opmærksomme på de ændringer for nøgletallene, som den nye standard medfører, således at vi fortsat får det mest retvisende billede af kunden. Men det skal vi jo også allerede i dag, hvor vi så i stedet kigger i noteapparatet.”

9. Vurdere du/I at der var et behov for en ny leasingstandard som ekstern bruger af årsrapporterne?

”Jeg er fortalende for, at alt bliver indregnet i balance – denne sikrer gennemsigtighed, og så må regnskabsburgere selv pille det ud, som de ikke vurderer relevant. Derudover er det mit indtryk, at revisor – ved indregning i balancen – skal forholde sig mere konkret til den regnskabsmæssige værdi, hvilket alt andet lige styrker tallenes validitet. Gennemsigtigheden kan dog blive problematisk, hvis virksomheden ikke får indregnet alt i balancen, fordi standarden giver mulighed for en subjektiv vurdering.”

10. Ser du/i fordele eller ulemper ved den nye leasingstandard?

”Ja, det er positivt at alle som udgangspunkt bliver stillet lige, det er hensigtsmæssigt, at alt bliver indregnet i balancen, da denne sikre gennemsigtighed. Dette er de positive aspekter. Ulemperne kan blive den mulighed IFRS 16 giver til virksomhederne for at foretage en subjektiv vurdering, af om leasing skal i balancen eller ej. Da vi endnu ikke har set det i praksis er dette svært at vurdere i hvor høj grad subjektiviteten kommer til at spille en rolle.”

Bilag 3 – Interview Nick Bretting, Nordea Fleet

Navn: Nick Bretting

Arbejdsgiver: ALD Automotive Danmark, finance afdeling – samarbejdspartner Nordea Fleet

1. Er du/I oplyst om den nye leasingstandard IFRS 16?

”Ja, jeg er oplyst om standarden. Jeg sidder som controller i ALD Automotive Danmark og har tæt samarbejde med Nordea Fleet, så jeg arbejder til hverdag med leasing og holder mig selvfølgelig opdateret ved nye regler.”

2. Hvor ofte foretager du/I kreditvurderinger, hvor leasing indgår i en del af kreditvurderingen?

”Jeg sidder ikke selv i kreditvurderingsafdelingen, men jeg har kort inden vores møde spurgt dem. De ser ofte leasing i regnskaberne, og hvis der er tale om operationelle leasingkontrakter vil den enkelte medarbejder vurdere væsentligheden af disse.”

3. Har det betydning for jeres kreditvurdering om selskabet har indarbejdet deres leasing som enten finansiel leasing eller som operationel leasing?

”Ja det har det selvfølgelig. Hvis der er tale om operationelle leasingforpligtelser skal disse vurderes, og hvis de er væsentlige, så vil der foretages en indregning i balancen, vi kigger på solvensgraden og andre nøgletal. Oftest hvis virksomheder ligger lige på vippen i en kreditgivning er det naturligt at kigge off-balance”

4. Foretager du/I korrektioner til virksomhedens regnskabstal, hvis virksomheden ikke har indregnet leasingaktiv/leasingforpligtelse i regnskabet?

”Kreditafdelingen foretager disse korrektioner. Jeg er som sagt ikke inde i den praktisk del af det. Jeg har ikke kendskab til hvorledes de foretager deres simuleringer, men jeg ved, at der foretages korrektioner til balancen, når der er operationel leasing af væsentlig karakter, som kan have betydning for en kreditgivning.”

5. Hvis ja til spørgsmål 4, hvilke ændringer og hvordan?

”Det har jeg som sagt ikke kendskab til. Jeg kan kun fortælle jer det som jeg allerede har fortalt. Jeg laver selvfølgelig også nogle vurderinger i forhold til operationel leasing, eller det gør vi i samarbejde med kreditafdelingen, hvor vi taler om politikken hos virksomheden, har de politik for at forsøge at slanke balance. Her vil vi automatisk være mere opmærksomme.”

6. Synes du/I, at den nye leasingstandard er hensigtsmæssig i forhold til sammenlignelighed af virksomheder?

"Teoretisk set er det rigtigt fint med indregning af alt på balancen, det giver en fair lighedsstilling og større gennemsigtighed. Min bekymring er blot, at subjektiviteten i standarden kan skabe problemer for sammenligneligheden. Det er svært at vurdere om subjektiviteten kommer til at spille en rolle, da vi endnu ikke har set så meget i praksis. Det råderum som standarden giver, er dog mindre end tidligere, og ligeledes er revisor med til at sikre, at de tal som er i balancen ligeledes, er retvisende."

7. Ved den nye leasingstandard, vurder du/I at jeres kreditvurderingsproces vil blive ændret?

"Nej, som udgangspunkt vil alt forblive ved det gamle."

8. Ændre den nye leasingstandard reelt set noget i jeres kreditvurderingsproces? Hvis ikke, hvorfor?

"Det selvfølgelig svært at udtale sig om noget vi ikke har set i praksis endnu, men jeg vil ikke tro, at den skulle ændre noget. Vi har med vores tidligere analysere gerne skulle have taget højde for det, som nu kommer på balancen."

9. Vurdere du/I at der var et behov for en ny leasingstandard som ekstern bruger af årsrapporterne?

"Jeg vil ikke sige at vi har haft et dissideret behov for standarden. Den kommer ikke til at få den store indflydelse for os i praksis."

10. Ser du/i fordele eller ulemper ved den nye leasingstandard?

"Jeg ser en større belastning i administrationen, jeg tror ikke det står mål for den værdi, det skaber for den eksterne regnskabsbruger. I mit job skal vi også til at levere en masse intern information, fx interne rente, og det kan der være noget konkurrencemæssigt i. Jeg ser dog også fordele i, at alle aktiver helst skal indgå i balancen, således vi som regnskabsbrugere får det fulde billede. Subjektivitetens råderum er blevet mindre ved at alt som udgangspunkt skal indregnes i balancen – hvilket er en forbedring i forhold til tidligere leasingstandard."

Bilag 4 – Interview Peter Vestergaard, Nordea

Navn: Peter Vestergaard

Arbejdsgiver: Nordea, Senior Relationship Manager

1. Er du/I oplyst om den nye leasingstandard IFRS 16?

”Ja, det er jeg, men det fylder ikke så meget endnu hos os, da man endnu ikke har set en effekt af standarden.”

2. Hvor ofte foretager du/I kreditvurderinger, hvor leasing indgår i en del af kreditvurderingen?

”Leasing indgår i ca. 40% af vores sager. Vi forholder os altid til noterne og har fokus på større operationelle leasingforpligtelser. Det skal være væsentligt for os.”

3. Har det betydning for jeres kreditvurdering om selskabet har indarbejdet deres leasing som enten finansiel leasing eller som operationel leasing?

”Ja det har betydning. Ved operationel leasing af væsentlig karakter vil vi foretage en reformulering, en såkaldt syntetisk analyse, hvor vi ligger leasingen ind i balancen. Det vigtigt i forhold til kreditgivning, men også i forhold til at kunne sammenligne selskaber i samme branche med hinanden.”

4. Foretager du/I korrektioner til virksomhedens regnskabstal, hvis virksomheden ikke har indregnet leasingaktiv/leasingforpligtelse i regnskabet?

”Ja det gør vi, som jeg sagde før, så bliver der udarbejdet en syntetisk analyse hvor vi indregner operationel leasing i balancen.”

5. Hvis ja til spørgsmål 4, hvilke ændringer og hvordan?

”Ja, jeg har kort været inden på det, men vi tager udgangspunkt i noteapparatet i regnskaberne, hvor vi indregner i balancen ift. solvens. Jeg kan ikke komme nærmere ind på metoderne.”

6. Synes du/I, at den nye leasingstandard er hensigtsmæssig i forhold til sammenlignelighed af virksomheder?

”Jeg kan som udgangspunkt godt lide at alle aktiver indgår i balancen. Jeg så gerne at det var alle aktiver, så man får et hold assets approach. Det svært at sige noget om sammenlignelighed, men når standarden stadig ligger op til subjektivitet og undtagelsesregler ved kontrakter under 12 måneder, så kan det tyde på, at sammenligneligheden ikke er øget i forhold til før.”

7. Ved den nye leasingstandard, vurder du/I at jeres kreditvurderingsproces vil blive ændret?

”Nej, vores kreditvurdering skulle gerne være den samme uanset leasingstandard.”

8. Ændre den nye leasingstandard reelt set noget i jeres kreditvurderingsproces? Hvis ikke, hvorfor?

”Nej, den får ikke nogen betydning for os. Vi vil fortsætte med at lave vores egne simuleringer og analyser som vi altid har gjort på den måde, har vi sikret at vores analyser kan bruges på tværs af regnskaber/brancher.”

9. Vurdere du/I at der var et behov for en ny leasingstandard som ekstern bruger af årsrapporterne?

”Vi har som udgangspunkt ikke haft et behov for den. Vi vil fortsætte som vi altid har gjort, vores procedurer vil ikke blive anderledes.”

10. Ser du/i fordele eller ulemper ved den nye leasingstandard?

”Jeg er enig i Nicks udtalelser, jeg har ikke mere at tilføje til fordele og ulemper end dem han allerede har nævnt.”

Bilag 5 – Beregning af intern rente

Beregning af nutidsværdi med kendt dagsværdi

kr.					
Intern rente	10,03%				
Leasingydelse	132.000				
Tilbagediskonteringsår	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Leasingydelse	132.000	132.000	132.000	132.000	132.000
Tilbagediskonteret	119.967	109.031	99.092	90.059	81.850
NPV af leasingydelse	500.000				

Bilag 6 – Forskel mellem faktiske ydelser og aktivering af leasing aktiv

kr.					
År	1	2	3	4	5
IAS 17					
Leasingydelse	840.000	840.000	840.000	840.000	840.000
Periodiseret førstegangsydelse	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
Samlet resultatpåvirkning	940.000	940.000	940.000	940.000	940.000
IFRS 16					
Renteudgifter	149.581	121.964	93.243	63.373	32.308
Afskrivninger	847.906	847.906	847.906	847.906	847.906
Samlet resultatpåvirkning	997.487	969.870	941.149	911.279	880.214
Forskel	- 57.487	- 29.870	- 1.149	28.721	59.786

Bilag 7 – Opgørelse af pengestrøm A.P Møller Mærsk

Pengestrømsopgørelse 2017			
mio.USD	IAS 17	IFRS 16	Ændring
Resultat før finansielle poster	641	932	291
Af- og nedskrivninger	3.015	4.335	1.320
Salg af materielle anlægsaktiver og værdipapirer	-149	-149	0
Resultat af joint ventures	131	131	0
Resultat af associerede virksomheder	-101	-101	0
Ændring i arbejdskapital	-282	-282	0
Ændring i hensættelser, pensionsforpligtigelser m.v.	-127	-127	0
Regulering af andre Ikke-kontante poster	159	159	0
Modtaget udbytte	213	213	0
Finansielle indtægter	131	131	0
Finansielle omkostninger	-861	-861	0
Betalte skatter	-174	-174	0
Pengestrøm fra driftsaktivitet	2.596	4.207	1.611
Køb af anlægsaktiver	-3.599	-3.599	0
Salg af anlægsaktiver	435	435	0
Køb af datterselskaber og aktiviteter	-4.152	-4.152	0
Salg af datterselskaber og aktiviteter	314	314	0
Salg af associerede virksomheder	2	2	0
Andre finansielle investeringer, netto	813	813	0
Køb/salg af værdipapirer	52	52	0
Pengestrøm fra investering aktivitet	-6.135	-6.135	0
Likviditetsændring fra drifts- og investeringsaktivitet	-3.539	-1.928	1.611
Udbetalinger fra kreditinstitutter m.v	3.454	3.454	0
Betalinger til kreditinstitutter m.v	-2.632	-2.632	0
Salg af egne aktier	14	14	0
Afdrag på leasingforpligtigelser indregnet efter IFRS 16	0	-1.136	-1.136
Betalte finansielle omkostninger vedr. leasingforpligtigelser IFRS 16	0	-475	-475
Udbetalt udbytte	-516	-516	0
Andre transaktioner	5	5	0
Pengestrøm fra finansieringsaktivitet	325	-1.286	-1.611
Netto cash-flow fra ophørende aktiviteter	1.251	1.251	0
Pengestrømme fra året	-1.963	-1.963	0
Likvide midler og værdipapirer 1. januar 2017	4.077	4.077	0
Årets pengestrømme	-1.963	-1.963	0
Valutakursreguleringer	154	154	0
Likvide midler og værdipapirer 1. december 2017	2.268	2.268	0

Bilag 8 – Formelsamling til brug for nøgletal

Finansiell gearing (%)	$\text{Nettorentebærende gæld} \times 100 / \text{Egenkapital}$
Soliditetsgrad (%)	$\text{Egenkapital} \times 100 / \text{samlede aktiver}$
Overskudsgrad	$\text{Resultat før finansielle poster} / \text{omsætning} \times 100$
EBITDA-margin (%)	$\text{EBITDA} \times 100 / \text{Omsætning}$
Egenkapitalforrentning (%)	$\text{Årets resultat} / \text{gns. egenkapital}$
Likviditetsgrad (%)	$\text{Omsætningsaktiver} \times 100 / \text{kortfristet gæld}$
Aktivernes omsætningshastighed	$\text{Nettoomsætning} / \text{gns. aktiver}$
Afkastningsgrad (%)	$\text{Resultat før finansielle poster} / \text{samlede aktiver} \times 100$

Bilag 9 – Opgørelse af pengestrøm DSV

Pengestrømsopgørelse 2017			
(DKK.mio)	IAS 17	IFRS 16	Ændring
Resultat før af- og nedskrivninger samt særlige poster	5.664	8.564	2.900
Reguleringer:			
Aktiebaseret vederlæggelse	68	68	0
Ændringer i hensatte forpligtigelser	-279	-279	0
Ændring i driftskapital m.v.	944	944	0
Særlige poster	-488	-488	0
Finansielle indtægter	110	110	0
Finansielle omkostninger	-386	-386	0
Betalt selskabsskat	-969	-969	0
Pengestrøm fra driftsaktivitet	4.664	7.564	2.900
Køb af immaterielle anlægsaktiver	-393	-393	0
Køb af materielle anlægsaktiver	-620	-620	0
Salg af materielle anlægsaktiver	636	636	0
Køb og salg af datterselskaber og aktiviteter	-8	-8	0
Ændring i andre finansielle aktiver	60	60	0
Pengestrøm fra investering aktivitet	-325	-325	0
Likviditetsændring fra drifts- og investeringsaktivitet	4.339	7.239	2.900
Udbetalinger fra kreditinstitutter m.v	1.488	1.488	0
Betalinger til kreditinstitutter m.v	-4.517	-4.517	0
Afholdte andre finansielle forhold	-69	-69	0
Afdrag på leasingforpligtigelse	0	-2.300	-2.300
Betalte finansielle omkostninger vedr. leasingforpligtigelser	0	-600	-600
Kapitalejer forhold:			
Udbetalt udytte	-342	-342	0
Køb af egne aktier	-1.559	-1.559	0
Salg af egne aktier	303	303	0
Andre transaktioner med kapitalejere	-19	-19	0
Pengestrøm fra finansieringsaktivitet	-4.715	-7.615	-2.900
Pengestrømme fra året	-376	-376	0
Likvide midler og værdipapirer 1. januar 2017	1.714	1.714	0
Årets pengestrømme	-376	-376	0
Valutakursreguleringer	10	10	0
Likvide midler og værdipapirer 1. december 2017	1.348	1.348	0

Bilag 10 – Opgørelse af pengestrøm SAS

Pengestrømsopgørelse 2017			
mio.SEK	IAS 17	IFRS 16	Ændring
Resultat før skat	1.725	1.153	-572
Af- og nedskrivninger	1.635	3.864	2.229
Salg af materielle anlægsaktiver og værdipapirer	-974	-974	0
Regulering af andre Ikke-kontante poster	341	341	0
Betalt selskabsskat	-26	-26	0
Ændring i arbejdskapital	-258	-258	0
Pengestrøm fra driftsaktivitet	2.443	4.100	1.657
Køb af immaterielle anlægsaktiver	-73	-73	0
Køb af materielle anlægsaktiver	-5.940	-5.940	0
Forudbetalinger	-1.302	-1.302	0
Salg af datterselskaber	-24	-24	0
Salg af materielle anlægsaktiver	2.028	2.028	0
Indkomst fra "sale and leaseback" af fly	5.224	5.224	0
Pengestrøm fra investering aktivitet	-87	-87	0
Likviditetsændring fra drifts- og investeringsaktivitet	2.356	4.013	1.657
Udbetalinger fra kreditinstitutter m.v	2.385	2.385	0
Betalinger til kreditinstitutter m.v	-3.183	-3.183	0
Betalte pensionsforpligtigelser	-546	-546	0
Afdrag på leasingforpligtigelse	0	-1.657	-1.657
Udbetalt udbytte	-350	-350	0
Andre transaktioner	-193	-193	0
Pengestrøm fra finansieringsaktivitet	-1.887	-3.544	-1.657
Pengestrømme fra året	469	469	0
Likvide midler og værdipapirer 1. januar 2017	8.370	8.370	0
Årets pengestrømme	469	469	0
Valutakursreguleringer	-3	-3	0
Likvide midler og værdipapirer 1. december 2017	8.836	8.836	0